

KRONIKA
STATUTÁRNÍHO MĚSTA
OPAVY
1993

Kronika statutárního města Opavy

Zápis za rok 1993

Opava 2000

Úvod

Rok 1993, jehož události v tomto zápisu sleduji byl dalším významným rokem ekonomické transformace, kterou jsem se snažila alespoň v některých oblastech podchytit. I když jsem v roce 1993 sledovala veřejný život města, jako jeho občanka, nebyla jsem v tomto roce ještě kronikářkou, takže jsem neměla k dispozici pro tento chybějící zápis mnohé důležité dobové prameny a dokumentaci.

Nicméně pokusila jsem se vytvořit obraz roku 1993 v Opavě a vepsat na stránky kroniky města následující kapitoly.

PhDr. Magda Plačková

Opava, říjen 2000

Svět a Česká republika v roce 1993

Na světovém kolbišti se událo v tomto roce bezpočet významných událostí. Namísto datování některých z nich shrňme si tematicky nejvýznamnější mezníky.

V novém uskupení světa po pádu železné opony, což způsobilo ukončení rozpínivosti mezinárodního komunistického systému pod taktovkou sovětského impéria, nachází své nové místo **světový obchod**.

V tomto roce svět výrazně pokročil při stírání hospodářských hranic států. Od jeho prvních hodin začal oficiálně fungovat jednotlivý vnitřní trh ve dvanácti zemích Evropského společenství a v listopadu vstoupila v platnost **Maastrichitská smlouva o Evropské unii**, která má tyto státy postupně hospodářsky i politicky sjednotit. Americký kontinent nezůstal pozadu - v listopadu byla schválena Severoamerická dohoda o oblasti volného obchodu (NAFTA), podle níž od 1. ledna 1994 padnou obchodní překážky mezi Kanadou, USA a Mexikem. Delegace 117 členských zemí Všeobecné dohody o clech a obchodu pak v prosinci schválily dlouho odkládanou dohodu o liberalizaci světového obchodu. Připomeňme si, že v březnu vstoupila v platnost **Středoevropská dohoda o**

volném obchodu mezi ČR, Maďarskem, Polskem a Slovenskem.

Nepříliš úspěšný byl letošní rok v **mírové politice**. 13. ledna udeřili spojenci na **Irák** v akci Pouštní bouře.

Stejně intenzivní jako neúspěšná byla jednání o největším evropském **konfliktu v Bosně a Hercegovině**. Během roku ztroskotaly hned tři mírové plány. Lednový návrh Vance a Owena rozdělit zemi na deset autonomních provincií zamítli bosenští Srbové. Ti v červnu společně s bosenskými Chorvaty navrhli rozdělit Bosnu a Hercegovinu na tři etnické státy. To naopak zamítli bosenští muslimové s tím, že dostali málo území. V listopadu navrhly Francie a Německo, aby bosenští muslimové dostali nejméně třetinu území. Když Srbové a Chorvati souhlasili, odmítli to opět muslimové.

Nicméně v tomto sporu se ukázala i určitá neschopnost OSN zkrotit bojovníky v Bosně a Hercegovině, což vedlo k úvahám o prospěšnosti podobných akcí OSN.

OSN však zaznamenala na světové scéně i významné pozitivní akce.

Největším úspěchem světového společenství byly květnové parlamentní volby pod dohledem OSN v Kambodži. Nový parlament prohlásil zemi monarchií a v září byl jmenován králem N. Sihanuk. Tím byla v Kambodži úspěšně ukončena dočasná správa OSN.

vlastník:

K významnému mírovému kroku došlo poté co si podali ruce **Izrael a Vatikán**, které **podepsaly historickou dohodu** o normalizaci vztahů a brzkém navázání diplomatických styků. Dohodu podepsali na izraelském ministerstvu zahraničí náměstek izraelského ministra zahraničních věcí Josii Beilin a jeho vatikánský protějšek Claudio Celli.

Povšimněme si zásadních dramatických změn uvnitř gigantického státu světa, jakým bezesporu je stále **Rusko**.

Zřejmě nejdramatičtější vývoj zažilo Rusko v důsledku chronických sporů prezidenta Jelcina s poslanci o tempo hospodářských reforem. V dubnu většina ruských voličů podpořila v referendu prezidenta Jelcina a jeho reformy. V září Jelcin rozpustil parlament a vypsals na prosinec nové volby. Rozpuštěný parlament Jelcina okamžitě sesadil z funkce a novým prezidentem jmenoval A. Ruckého. Souboj o legitimitu přerostl v ozbrojené srážky v ulicích. 4. října jednotky armády za použití těžkých zbraní **dobyly budovu parlamentu** a Ruckoj a Chasbulatov byli uvězněni. V prosinci byla v referendu schválena ústava dávající silné pravomoci prezidentu. Šokem však byl nečekaný úspěch Žirinovského Liberálně demokratické strany v parlamentních volbách. Jelcin zjistil, že obyvatelstvo však je unaveno starostmi, jak se nasytit.

V červenci prohlásil ukrajinský parlament 176 bývalých **sovětských jaderných raket na ukrajinském území za vlastnictví ukrajinského státu**. V listopadu sice ratifikoval

sovětsko-americkou smlouvu o snížení stavů strategických jaderných zbraní (START 1), ale vymínil si, že tyto zbraně budou stahovány postupně a Ukrajina zatím zůstane jaderným státem.

Rusko je stále velikým světovým dlužníkem. Jeho ekonomové uvažují o všech možných kombinacích, jak dluhy splácet. K jedné z variant, jak zaplatit, došlo v závěru t. r. v případě jednání s Jižní Koreou. Rusko předložilo seznam raket, tanků a dalších zbraní, jimiž hodlá splatit půjčku, kterou mu poskytla Jižní Korea v minulých letech ve výši 1,5 miliardy dolarů. Jižní Korea o sovětské zbraně prý moc nestojí, protože její zbrojní arzenál je převážně americký, ale vzhledem k platební neschopnosti Ruska se Soul rozhodl záležitost zvážit.

Poměrně intenzivní zájem byl letos zaznamenán o **vstup do NATO**.

Ke konci září bylo oznámeno, že ruský prezident Jelcin vyrovnal vedoucí západní státníky před rozšířením Severoamerické aliance o východoevropské země. Bulharský prezident Želju Želev totiž oznámil svému ruskému protějšku Borisi Jelcinovi, že Bulharsko usiluje o vstup do NATO, aniž by tím chtělo jakkoli poškodit ruské zájmy. Želev píše, že „Bulharsko chce najít své místo a zahraničněpolitické záruky v systému NATO“.

Světtem i letos zmítala **migrace obyvatel**. Samozřejmě světové prvenství drží v tomto směru USA. V Evropě pak

Spolková republika Německo. V květnu schválil německý parlament přísnější zákonodárství o poskytování azylu. Začalo se uplatňovat od července. Od té doby vzrostl počet ilegálních přechodů do Německa mj. i z našeho území. Ve světě bylo v roce 1993 na útěku podle odhadů asi 3 miliony lidí.

Poprvé od pádu komunismu ve východní Evropě se zde dostala k moci opět levice, a to v Polsku. V **polských parlamentních volbách** zvítězil v září postkomunistický **Svaz demokratické levice** před Polskou lidovou stranou. V říjnu složila přísahu levicová koaliční vláda. Vzbudilo to vzrušení zejména ve střední Evropě, které bylo rozptýleno až prohlášením nové vlády, že bude pokračovat v privatizaci.

20. ledna byl zvolen 42. prezidentem USA demokrat **Bill Clinton**.

V letošním roce byl svět zbaven opět jednoho výrazného nedostatku, **skončila rasová segregace v Jižní Africe**.

V červenci 26 jihoafrických stran a hnutí dohodlo hlavní principy budoucí přechodné ústavy a datum prvních všerasových voleb v dubnu 1994. V prosinci bylo dohodnuto zrušení čtyř bantustanů - jejich obyvatelé dostanou od 1. ledna 1994 jihoafrické občanství. Jihoafrická republika nabrala kurz k rasovému smíření, který má ovšem vadu na kráse - spousta vzájemně povražděných černochů a obavy bělošských obyvatel z budoucnosti.

A nakonec ještě zmínka o tom, co stále více zmítá lidstvem a bohužel přechází i do naší vlasti. Je to **narkomanie**, na níž na jedné straně bohatnou tisíce dealerů, na druhé straně ničí milióny lidí. Největším producentem omamných látek byla i letos shledána Kolumbie.

Kolumbijská policie zničila letos dvakrát více tajných laboratoří na výrobu narkotik než v loňském roce. „Žádná země na světě nedělá tolik omamných drog, co Kolumbie,“ řekl v této souvislosti ředitel kolumbijské policie.

Ještě mnoho by se dalo dále psát o tom, co přinesl svět v letošním roce. To však není hlavním úkolem tohoto zápisu do kroniky našeho města. Proto přistupme - opět ve stručnosti - k tomu, co **přinesl rok 1993 v naší zemi**.

1. ledna o půlnoci vznikly na území Československa dva samostatné státy - **Česká republika a Slovenská republika**, které spolu žily v rámci Československé republiky po 74 léta. Už na Nový rok se uskutečnilo slavnostní zasedání České národní rady. Nová Česká republika má 10.305 tis. obyvatel a rozlohu 78.862 km².

2. února složil ve Vladislavském sále Pražského hradu slavnostní slib **první prezident České republiky Václav Havel**. Hlasovalo pro něj 109 poslanců. Pro další kandidáty - Marii Stiborovou - 49 poslanců a pro Miroslava Sládka - 14

Mezi trhy 1993

poslanců. Od 8. února byla v novém státě zavedena **česká měna**. 11. dubna se Česká republika etablovala na světovém fóru vypravením našich **vojenských mírových sil** k jednotkám mezinárodní vojenské pomoci Umprofor do Bosny a poté nastoupila naše **protichemická vojenská jednotka** do bojů v Perském zálivu.

30. června se stala Česká republika **členem Rady Evropy**.

Naším úkolem je však sledovat dění **v našem městě v roce 1993**.

I. Obyvatelstvo

Město Opava vykazovalo na začátku roku 1993 celkem 62.894 obyvatele z toho 32.523 ženy a na jeho konci 62.904, z toho 32.559 žen. Znamenalo to, že přibylo pouze 10 nových obyvatel. Živě se jich narodilo v tomto roce 777 a zemřelo 604. Přírůstek přirozené změny činil tedy 173 obyvatele. Problém byl však v tom, že se v roce 1993 o 163 osoby více odstěhovalo než přistěhovalo. Muži se kupodivu vystěhovali v menším počtu než ženy, přesto však byl jejich celkový úbytek větší než u žen. To proto, že se žen více narodilo a že jich zemřelo méně než

mužů. Koncem roku 1993 žilo tak na území města Opavy o 2.214 ženy více než mužů, tj. o 3,5 %.

Jaké byly hlavní **příčiny úmrtí** v letošním roce? Především to byly nemoci oběhové soustavy, na které zemřelo 312 osob, 151 mužů a 161 žen. Tedy celkem vyrovnaný počet. Další výraznou příčinou úmrtnosti bylo onemocnění rakovinou, které v letošním roce podleho 172 občanů našeho města. Z toho 97 mužů a 75 žen. Lidé samozřejmě dále umírali dále na úrazy, otravy, nemoci dýchací soustavy ... Ještě si povšimněme kojenecké úmrtnosti: letos se narodilo v opavské porodnici 5 mrtvých novorozenců, do jednoho měsíce zemřeli 2 a další 4 zemřeli v Opavě do jednoho roku.

I když saldo přirozené měny vyznívalo v roce 1993 v Opavě ve prospěch živě narozených, není důvodu k velkému optimismu. Vždyť v tomto roce bylo uzavřeno pouze 409 sňatků. Zato rozvodů bylo 208 a potraty 703. Na této nepříliš pozitivní bilanci se nepochybně podepsala stoupající nezaměstnanost a problémy s bydlením u novomanželů. Ale o této problematice se podrobněji zmíníme na příslušném místě kroniky.

Z poslanců nejčastěji oddávali snoubence pánové Ing. Klučka, Ing. Fuchs, primátor Ing. Staněk, Ing. Turek a Zd. Pika.

V tomto roce se konalo i několik **svateb jubilejních**. Diamantovou svatbu (60 let spolužití) oslavili 23.1. Anežka a Arnošt Závodníkovi. Obřadů zlatých svateb (50 let soužití)

proběhlo pět: 27.3. Adéla a Antonín Kubesovi, 15.5, Anna a Alfréd Hrbáčovi, 17.7. to byli manželé Kudělovi, 18.9. Štěpánka a Vilém Trulejovi a 2.10. Štěpánka a Josef Lhotští. Všechny tyto jubilejní svatby (vyjma 17.7) uzavíral Ing. Václav Klučka.

První občánek České republiky se v Opavě narodil 1.1, 1993 v 21 hodinu 25 minut. Jmenuje se Michal Ptáček, vážil 3,10 kg a měřil 49 cm. Rodiče jsou Pavla a František Ptáčkoví z Opavy-Kateřinek.

II. Zaměstnanost

K 31.12. 1993 žili ve městě Opavě **38.403 obyvatelé v produktivním věku**, z toho 18.640 žen. Nižší počet žen v produktivním věku byl dán tím, že ženy odcházely do důchodu o pět let dříve. Podrobnější údaje o zaměstnanosti máme zde z konce prvního pololetí 1993, proto si jich blíže všimneme. Tehdy v Opavě trvale bydleli 63.464 obyvatelé, tj. 35% obyvatelstva okres Opava. V produktivním věku tu tedy bylo 37.999 osob, tj. rovněž 35% z celkového počtu osob v produktivním věku v celookresním měřítku. Rozdílu nebylo ani v podílu 35% ekonomicky aktivního obyvatelstva - ve městě

Opavě 32.567 a v okrese Opava 92.544. Rozdíl byl však v podílu vyjíždějících mimo obec. Z Opavy tehdy vyjíždělo 5.529 osob, tj. „pouze“ 12% z celkově vyjíždějících z okresu Opava.

V roce 1993 měly v zaměstnanosti obyvatel města Opavy významné místo strojírenské podniky. Platilo to zejména o největším podniku města - a. s. Ostroj s 2.430 zaměstnanci. Stav pracovníků v tomto podniku měl sestupnou tendenci a vzhledem k jeho velikosti i odbytovým možnostem se tento podnik pokládal za potenciální destabilizující faktor na trhu práce. Armaturka Minerva se v procesu privatizace rozdělila na s. r. o. Merkanta (722 zaměstnance) a na několik menších zatím prosperujících společností. Tři velké stavební podniky na území města: Ingstav a. s. s 771 zaměstnancem, Stavební podnik a.s. s 523 zaměstnanci a Pozemní stavby s.p. s 319 zaměstnanci měly zatím dostatek zakázek díky trvající konjunktře ve stavebnictví. Stav pracovníků se po výrazném poklesu stabilizoval. Významné místo v zaměstnanosti na území města Opavy měla i a. s. Galena Komárov se svými 1.263 zaměstnanci. Tato společnost byla zařazena do druhé vlny kupónové privatizace, prosperovala však i nyní přes vysoké úvěrové zatížení a problémy s likvidací odpadů. Poměrně dobré možnosti v zaměstnanosti měl i odštěpný závod Čokoládoven Opavia s 910 zaměstnanci. Způsoboval však sezónní výkyvy na trhu práce tím, že přijímal větší počet zaměstnanců jen na dobu určitou. Zajištěný odbyt s dobrou

perspektivou měly v roce 1993 i další opavské podniky zpracovatelského průmyslu jako Masný průmysl, Slezské mrazírny, Cukrovar, Pivovar, Mlékárny, v nichž byly zaměstnány stovky Opavanů. Bylo však evidentní, že o jejich perspektivnosti v podnikatelském světě nebylo ještě zdaleka řečeno poslední slovo. Bezproblémový byl rozvoj podniku Model Obaly s 621 zaměstnancem, který byl privatizován přímým prodejem zahraničnímu zájemci. Do nezvyklého tlaku se dostala největší opavská obchodní organizace - Spotřební družstvo Jednota Opava s 1.350 zaměstnanci a bude na ní, jak se prosadí v konkurenčním prostředí.

Od září 1990, kdy začal fungovat **Úřad práce v Opavě**, se do konce prvního pololetí 1993 ucházeli o zaměstnání celkem 7.553 občané z města Opavy a přilehlého územního obvodu úřadu, z tohoto počtu bylo 68% umístěno, 8% začalo podnikat, 13% bylo z evidence vyřazeno pro odmítnutí vhodného místa a 11% ztratilo zájem o zprostředkování zaměstnání. **V květnu 1993 zde byli z Opavy vedeni 1.023 uchazeči o zaměstnání**, z toho 31% od 20 do 29 let, 23% od 30 do 39 let a 14% do 19 let. Zbytek, tj. 11%, byli lidé nad 50 let. Výraznou problémovou skupinou, ohroženou nezaměstnaností, jsou mladí do 29 let. Z hlediska vzdělanosti jsou to na prvním místě uchazeči o zaměstnání bez vzdělání a vyučení, tedy dělnické kategorie. Ale v Opavě bylo i 209 středoškoláků a 34 vysokoškoláci, kteří byli bez zaměstnání. Proti podílům těchto skupin v

celookresním měřítku byl jejich počet ve městě daleko vyšší. Vyšší podíl středoškoláků bez zaměstnání souvisel patrně s velkým počtem středních odborných škol ve městě, z nichž vycházejí každoročně noví a noví studenti.

Vedle podniků s největší zaměstnaností bylo v Opavě v roce 1993 ještě až nepřehledné množství dalších organizací, o nichž většinou ani nevíme, že existují. Bylo to dáno také tím, že nejenom rychle vznikají, ale i zanikají nebo se přeměňují.

III. Veřejný a politický život

Dnem 1. ledna 1993 se Československá federace rozdělila, jak jsem již uvedla, na dva samostatné státy, a to Českou republiku a Slovenskou republiku. I když tím nastala zcela nová etapa ve vývoji našeho státu, nenalezla tato událost u opavské veřejnosti nějakou zvláštní odezvu. Lidem činí zatím potíže pojmenování nového státního útvaru - výraz **Česko** připadá lidem málo vhodný a zatím se nevžil.

Osou veřejného a politického života byla v roce 1993 **Občanská demokratická strana (ODS)**. Proto všechny změny, které se odehrávaly i uvnitř této politické strany,

získávaly v regionálním tisku širokou publicitu a stávaly se předmětem diskusí na nejrůznějších místech.

Se zájmem byl sledován sněm místního sdružení ODS v Opavě, který se konal 16. ledna 1993 a který opětně zvolil do funkce předsedy MUDr. Tomáše Rozsívala a místopředsedy Ing. Zbyňka Stanjuru a M. Novotného. Volilo se z více navržených kandidátů a v několika kolech. Zanedlouho byla však opavská veřejnost zneklidněna zprávou, že primátor Opavy Ing. Jiří Staněk odstoupil z oblastní rady ODS, která zasedala 13.2. 1993. Tomuto sněmu předcházela tzv. „vítkovská výzva“, v níž se požadovalo svolání mimořádného oblastního sněmu. Místní sdružení ODS Vítkov bylo nespokojeno s prací vedení oblastní rady ODS v Opavě. Mělo jít o nedostatky a opakované politické chyby, které negativně ovlivňují důvěru příznivců z řad veřejnosti v ODS. Oblastní radě ODS se dále vytýkaly projevy kabinetní politiky a nedobrá kádrová politika. Do funkcí na okresní úrovni navrhuje prý úzké vedení ODS lidi, o jejichž schopnostech a politické důvěryhodnosti se dá pochybovat. Navíc se klade vedení oblastní rady za vinu, že odmítá jakoukoliv kritiku a že i případnou oprávněnou kritiku odmítá s tím, že ji označuje za destrukci či tvoření levičáckých frakcí. Měl by být zvolen na příštím oblastním sněmu nový předseda a nová oblastní rada ODS. Do března, kdy se měl tento mimořádný oblastní sněm

konat, musely ovšem proběhnout sněmy všech místních sdružení ODS s volbou kandidátů na uvedené funkce.

Byl to však mrak, ze kterého zatím nepršelo. Oblastní sněm ODS se konal 13. března 1993. Na jeho průběh měl vliv sněm místního sdružení ODS v Opavě, který proběhl před týdnem a který zvolil v tajných volbách za kandidáta na funkci předsedy oblastního sdružení poslance Mgr. Jaromíra Šimánka, na funkci místopředsedy poslance MUDr. Jana Rambouska a na funkci člena rady sdružení Ing. Zbyňka Stanjuru. Na vlastním oblastním sněmu ODS byl pak v tajných volbách opětovně postaven do čela oblastní rady ODS v Opavě Mgr. Jaromír Šimánek, který zvítězil nad protikandidátem MUDr. J. Navrátilem. Místopředsedy se stali náměstek hluchínského starosty Jan Voráček a MUDr. Jan Rambousek. Mgr. Šimánek byl tak vlastně ve funkci potvrzen.

V době, kdy se jednalo o tzv. vítkovské výzvě, jednalo se v Opavě na různých místech a úrovních a státoprávním uspořádání České republiky. Šlo především o otázku postavení Moravy a Slezska, resp. Moravskoslezská, a tato otázka se řešila jak v roce 1945, tak i v roce 1968, a byla zejména v Opavě, někdejším sídle Slezské vlády, neobyčejně citlivá. Místní sdružení ODS se 18. března 1993 postavilo proti úvahám o moravskoslezské vládě způsobem, který byl pro nemalou část městského obyvatelstva překvapením: „Tento krok hodnotíme jako přímý útok proti parlamentní demokracii v

naší republice. Jde o snahy některých extrémně levicově zaměřených politických dobrodruhů zavést v ČSR dualismus.“

V místním sněmu ODS v Opavě se však v tuto dobu nebojovalo jen proti přívržencům moravskoslezské vlády, nýbrž i proti vlastním chybám a nedostatkům. Se způsobem dosavadního vedení místního sdružení vyslovilo nesouhlas 47 členů, k nimž se na jeho sněmu 25. září 1993 připojili i další členové. Výsledkem jednání bylo odvolání Rady místního sdružení ODS a zvolení rady nové v čele s Janou Smělikovou, vedoucí referátu kultury Okresního úřadu v Opavě. Sněm zvolil také kandidáty, kteří měli opavské místní sdružení zastupovat v oblastní radě ODS. Byli jimi PhDr. Jaromír Kalus, Jana Směliková a Mgr. Jaromír Šimánek.

Jenže ani teď nebylo klidu ani v místním sdružení, ani v oblastní radě ODS. V krátkém intervalu konaly se v Opavě dva místní a jeden oblastní sněm, přičemž na druhém opavském sněmu ODS byly potvrzeny výsledky ze sjezdu prvního. Souviselo to s tím, že oblastní rada ODS vyslovila na svém zasedání koncem září 1993 nedůvěru svému předsedovi Mgr. Jaromíru Šimánkovi. Jako důvod byly v usnesení uvedeny opakované nedemokratické praktiky. Jenže na oblastním sněmu ODS, který proběhl 30. října 1993, se jednalo o této skutečnosti bezvýsledně. Ale již 8. listopadu 1993 zasedá Oblastní sněm ODS znovu. Mgr. J. Šimánek se vzdal na tomto

sněmu všech stranických funkcí a zvolena byla nová devítičlenná oblastní rada v čele s místostarostou města Hlučína Janem Voráčkem. Je to už definitivní konec vnitřních rozbrojů uvnitř ODS na Opavsku? Zdálo se, že ano. Ale zdání velmi často klame.

O dalších politických stranách se nepodařilo ve sledovaném roce získat potřebné informace, které by mohly být do kroniky zapsány. Proto jen velice stručné poznámky. Doposud byla na opavsku **Občanská demokratická aliance (ODA)** bez okresní rady. Dne 4. března 1993 se dohodli účastníci schůzky místního klubu ODA v Opavě, že stav je nadále neudržitelný a že by se Okresní rada měla skládat z těchto členů: z předsedy okresního výboru ODA Mgr. M. Tošera, předsedy místního klubu ODA Opava O. Maloty a předsedy místního klubu ODA Kravaře J. Onderky.

V lednu 1993 byl nově zvolen Okresní výkonný výbor **Čsl. strany sociálně demokratické (ČSSD)** v Opavě. Ten v čele s předsedou Rudolfem Ditrichem se sešel 21. 1. 1993 s primátorem města Ing. Jiřím Staňkem a jeho náměstkem Ing. Vojtěchem Turkem na opavské radnici. O činnosti této strany stejně jako **Čsl. strany lidové** se nám nepodařilo získat informace.

Na počátku října 1993 konala KDU-ČSL tiskovou konferenci. Místopředseda Dr. Tomáš Rubáček se v úvodním slovu vyslovoval pro důslednou realizaci ekonomické reformy a

požadoval za nezbytné znát do konce roku 1993, jaké bude v České republice státoprávní uspořádání. KDU-ČSL podporuje návrh na zřízení tří správních celků na Moravě s městy Ostravou, Olomoucí a Brnem.

Svou činnost vyvíjela **Komunistická strana Čech a Moravy** v Opavě. 25. ledna 1993 se konalo shromáždění komunistů a sympatizujících v sále Minoritu za účasti předsedy poslaneckého klubu **Levého bloku (LB) Dr. J. Ortmana**. Shromáždění předsedal poslanec za LB Ing. Václav Klučka, který seznámil přítomné se svým záměrem otevřít na únorovém zastupitelstvu, jehož byl členem, otázku býv. náměstka Dr. Zimoly a předložit poslancům důkazy o nekalém postupu při prodeji majetku města.

KSČM pořádala prvomájová shromáždění a Den dětí 1. 6. 1993.

Ještě zmínka o vzniku **Společnosti přátel národů východu**. Jde vlastně pouze o přejmenování někdejšího Svazu čsl.-sovětského přátelství (SČSP), později Společnost národů SNS (Svazu nezávislých států). Opavská organizace Svazu přátel národů východu sídlí v budově Dakonu na Jánské ulici.

Politicky významné bylo jednání na schůzi města Opavy dne 29. března 1993 o **protikomunistickém odboji** v Opavě. Dle evidence okresní organizace **Konfederace politických vězňů** byli z Opavy v době komunistické diktatury k nepodmíněným trestům na svobodě odsouzeni celkem 23

občané. Průměrná doba strávená ve vězení činila u nich 67 měsíců a **dva občané - Vladislav Hadaš a Václav Frič byli odsouzeni k trestu smrti a popraveni.** Na zasedání opavského zastupitelstva, konaném 7.4. 1993, byla pak vyslovena podpora žádosti o urychlené přijetí zákona o protiprávnosti komunistického režimu a odporu proti němu. Současně vyslovilo zastupitelstvo poděkování všem těm občanům města, kteří se podíleli svými postoji na odporu proti komunistickému režimu.

V průběhu roku 1993 **zavítala do Opavy řada významných osobností.** Ve dnech 15. a 16. dubna 1993 navštívil Opavu **velvyslanec USA v České republice Adrian A. Basora,** a to v rámci návštěvy Ostravska. Jednal i s primátorem města Opavy a na zámku v Šilheřovicích přednesl projev k představitelům Sdružení obcí Horního Slezska a severní Moravy. Cílem jeho návštěvy bylo seznámit se s touto průmyslovou oblastí, získat informace o jejích hlavních problémech a poskytnout pomoc při jejich řešení.

Dne 26. 11. 1993 zavítal do Opavy vrtulníkem **premiér a předseda ODS Václav Klaus.** Před radnicí jej přivítali ve 13 hod. květinami a slezskými koláči primátor města Ing. Jiří Staněk a Jana Směliková, předsedkyně místního sdružení ODS. V zasedací síni Úřadu města se Václav Klaus zapsal do pamětní knihy, seznámil se s prací místní samosprávy a v doprovodu primátora vystoupil na věž Hlásky. Po pracovním

obědě v podnikatelském klubu Ondráš odjel Václav Klaus s doprovodem do komárovské Galeny. Dostalo se mu tu vřelého přijetí. Prohlédl si provoz a besedoval s managementem. Z Galeny odjel premiér na Slezskou univerzitu. Pak diskutoval na Okresním úřadě o zdravotnictví, ekologii a fungování živnostenských a pozemkových úřadů. Večer se setkal s občany města na mítinku v kině Mír. V diskusi se soustředila debata i na územně správní reformu. Václav Klaus dal jasně najevo, že **ODS je zásadně pro decentralizaci a pro vznik přirozených regionů.**

Dne 29. března 1993 navštívil Opavu **ministr průmyslu a obchodu Vladimír Dlouhý**, který byl rovněž přijat na městské radnici a který vystoupil večer na mítinku v minoritském kláštře.

V polovině dubna 1993 poctil Opavu svou návštěvou **Miloš Zeman, předseda Čs. sociální demokracie**. Jednal na radnici s vedoucími představiteli opavských sociálních demokratů a v Lidovém domě měl pak tiskovou konferenci. Navštívil také a. s. Ostroj a setkal se s primátorem města Ing. Staňkem.

V polovině června 1993 přijel na první návštěvu Opavy a opavského okresu **předseda Občanského hnutí a bývalý šéf československé diplomacie Jiří Dienstbier**. První jeho kroky směřovaly do největšího opavského podniku a. s. Ostroj. V doprovodu ředitele Ing. Jiřího Černína si prohlédl provoz.

Redakci Nového Opavska poskytl rozhovor, v němž vyzvedl náhradní výrobu tohoto podniku a sdělil, že nabídl managementu pomoc při shánění odbytišť. Po tiskové besedě následovalo setkání s občany.

Dne 24. září 1993 přijel do Opavy na pozvání ředitele Mendelova gymnázia Doc. RNDr. Ing. Jana Mrázka známý **politolog a publicista Pavel Tigríd**. Do přivítání a zápisu do Pamětní knihy školy se Tigríd setkal s pedagogickým sborem a pak následovala beseda se studenty 4. ročníků, která se uskutečnila v sále minoritského kláštera. Odpoledne se věnoval Pavel Tigríd Slezské univerzitě, kde se setkal s jejími pedagogy i studenty.

Dne 11. a 12. března 1993 stala se Opava hostitelem **primátorů statutárních měst** nebo jejich zástupců z celé České republiky, kteří se tu sjeli k prvnímu zasedání. Z celkového počtu 14 měst (včetně hlavního města Prahy) bylo zastoupeno 10 měst. Hostem jednání byl i první tajemník amerického velvyslanectví v Praze **Mgr. Stephane Sternheimer**. Kolegium primátorů se převážně zabývalo aktuálními ekonomickými otázkami městské samosprávy - například městskými obligacemi, penzijními fondy a účastí měst v bankovní činnosti. Primátoři diskutovali rovněž o problémech městské infrastruktury o privatizaci zařízení důležitých pro život města a o vnitřním členění státu. Z rokování vzešel požadavek na posílení práva a možnosti

spolurozhodovat o privatizaci podniků pro život měst nezbytných, a to zejména ve zdravotnictví. Zatím mají města ze zákona pouze možnost hlasovat s poradním hlasem.

Dne 8. 3. 1993 se v Olomouci uskutečnila pracovní schůzka k výměně názorů na budoucí státoprávní uspořádání ČR, jíž se zúčastnili zástupci měst Ostrava, Olomouc, Jihlava, Moravská Třebová a také primátor města Opavy Ing. Jiří Staněk. Ten prosazoval v diskusi vznik čtyř a více územních celků na Moravě a byl proti referendu. Domníval se totiž, že složitost formulace otázky, na kterou by měli v referendu občané odpovědět, je příliš velká, nemluvě o tom, že by v referendu byly ve výhodě územní celky s větší koncentrací obyvatelstva.

Ve dnech 23. a 24. dubna 1993 proběhla v sále minoritského kláštera vědecká konference nazvaná „Budoucnost Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku“. Konferenci zahájil Dr. Chocholatý z pražské Unie pro středoevropskou spolupráci referátem „Budoucnost Němců z pohledu Čechů“. Po něm vystoupil vedoucí Sudetoněmeckého krajanského sdružení v Mnichově Horst Löffler s přednáškou „Budoucnost Němců z pohledu vyhnaných“ a dále Ervin Scholz s referátem „Budoucnost Němců z pohledu těch, kteří z vlasti nebyli vyhnáni“. Konference ukázala, jak jsou takováto jednání důležitá a že je dobré, jestliže se s takovouto diskusí započalo i v Opavě. Ne všichni účastníci byli však na takovéto rokování

Primátor Ing. Jiří Staněk

přípravě. Platilo to zejména když se debata stočila na otázku odsunu Němců.

Že město Opava nechce ustrnout na pozicích minulých schémat a stereotypů svědčí první **setkání současných a dřívějších Opavanů**, které se uskutečnilo ve dnech 11. až 13. června 1993. V pátek dne 11. června šlo o setkání na vernisáži výstavy v sídle Slezského německého svazu na Horově náměstí a v sobotu a v neděli pak o vlastní setkání v sále restaurace Na rybníčku v Opavě. Organizátorem tohoto setkání byl Slezský německý svaz v Opavě, vedený Ing. Hansem Korbelem. O průběhu tohoto setkání se však živě mluvilo i v širší opavské veřejnosti.

IV. Samospráva

Zastupitelstvo města Opavy se sešlo v roce 1993 na pěti řádných zasedáních, konaných 8. února, 7. dubna, 22. června, 21. září a 14. prosince. Mnohahodinová rokování byla nezdárka poznamenána nerovnými replikami poslanců, revokacemi usnesení čerstvých i dřívějších, navazováním neprůhledných situací, neochotou k dohodám, což kladlo značné nároky na ty,

kdož toto zasedání řídili a vedli tato jednání tak, aby přesto splnila, co bylo třeba v zájmu řádného chodu opavské městské samosprávy splnit.

Ing. Během roku 1993 došlo ve složení opavského zastupitelstva k několika málo změnám. Na zasedání dne 21. září 1993 bylo schváleno ověření o platnosti prohlášení Anny Šlapetové za členku tohoto orgánu, a to místo Jiřího Arletha. Na zasedání zastupitelstva dne 14. prosince 1993 bylo pak schváleno prohlášení náhradníka Ing. Bohumila Kaděry za člena tohoto orgánu namísto Ing. Jiřího Kalivody a Vladimíra Koláře namísto Miroslava Novotného.

JUDr. Ivan Zimola se vzdal funkce náměstka kvůli tomu, že od 4. ledna 1993 zahájil výkon své soukromé notářské praxe. K jeho rezignaci nebylo připomínek. Konfliktní situaci přinesla však volba nového náměstka, k níž došlo na zasedání zastupitelstva dne 8. února 1993. Jako kandidát KDU-ČSL byl zastupitelstvem představen Mgr. Lubomír Matýsek, 53 letý učitel. Nedokázal reagovat na výzvu z pléna, aby sdělil své představy o budoucí práci. Při hlasování neprošel ani dvoukolovou volbou. Došlo k jednání v politických klubech a samostatný čas si vyžádal Konzervativní blok. Jenže potřebný počet hlasů nezískal při hlasování ani druhý narychlo navržený kandidát PhDr. Václav Kutnohorský. Podobně rozpačitě a se stejným výsledkem proběhla i volba chybějícího člena rady. Ten byl do Rady města Opavy zvolen až na zasedání

zastupitelstva 26. června 1993. Stal se jím MUDr. Rudolf Thon, známý opavský zubní lékař. Novým náměstkem primátora byl zvolen na zasedání zastupitelstva města 7. dubna 1993 32letý Ing. Rudolf Chamráth (KDU-ČSL), dosavadní vedoucí údržby podniku Ostroj Opava. Tím byl zároveň zvolen třináctý člen rady města Opavy.

Členy Zastupitelstva města Opavy v závěru roku 1993 byli:

1. Balhar Jiří, Ing. (HSDMS);
2. Brosch Vladimír (SD);
3. Buchta Marcel, MUDr. (ČSL-BPP);
4. Chamráth Rudolf, Ing. (ČSL);
5. Fronček Pavel, Ing. (OF);
6. Fuchs Vladimír, Ing. (OF);
7. Gjonlič Ivan (OF);
8. Grygar Pavel, Ing. (ČSS);
9. Heindrych Ladislav, Ing. (ČSZ);
10. Hoffmanová Miroslava (SD);
11. Hoherčák Jan (HSDMS);
12. Honka František (OF);
13. Horák Jiří, Ing. Arch. (OF);
14. Hrdý Petr, MVDr. (SZ);
15. Hrubý Vladislav, Ing. (SZ);
16. Hruška Jindřich, Ing. (SZ);
17. Hýžová Helena, MUDr. (OF);
18. Jureček Jiří, Ing. (OF);
19. Kadaňková Ladislava (OF);
20. Kaděra Bohumil, Ing. (ČSL-BPP);
21. Kalus Jaromír, PhDr., CSc. (OF);
22. Káňa Otakar, PhDr., CSc. (KSČM);
23. Klučka Václav, Ing. (KSČM);
24. Klusoňová Karla (OF);
25. Klváčková Hana, MUDr. (ČSL-BPP);
26. Šlapetová Anna (ČSL);
27. Krohe Veronika (KDS);
28. Kubíček Antonín, JUDr. (PHČZD);
29. Kutnohorský Václav, PhDr. (ČSL-BPP);
30. Lamich Vladimír (KSČM-BPP);
31. Laník Radomil, MUDr. (ČSS);
32. Lasák Pavel (OF);
33. Lenc

Jaroslav (OF); 34. Macháček Antonín, Ing. (SD); 35. Maruszák Stanislav (SD); 36. Matýsek Lubomír (ČSL); 37. Mikoláš Rudolf (OF); 38. Milich Martin, Ing. (HSDMS); 39. Mludek Ivo (OF); 40. Mlýnek Robert (SD); 41. Motyčka Řehoř, MUDr. (OF); 42. Novák David (OF); 43. Sovadina Jiří (OF); 44. Onderka Jiří (HSDMS); 45. Pelech Zdeněk, Ing. (KSČM); 46. Pika Zdeněk (OF); 47. Píšala Miroslav (Koalice nezáv. kand. JUNÁK-PIONÝR-TOM KČT a ost.); 48. Rambousek Jan, MUDr. (OF); 49. Reger Jaromír (OF); 50. Rozsival Tomáš, MUDr. (OF); 51. Schenk Jiří (KSČM); 52. Schreier Dušan, Ing. (PHČZD); 53. Sedláček Jan, Ing. (SD); 54. Šimánek Jaromír (OF); 55. Sobková Marie (ČSL); 56. Solnická Karla (OF); 57. Staněk Jiří, Ing. (OF); 58. Steyer Pavel (OF); 59. Stiborský Josef (OF); 60. Thon Rudolf, MUDr. (ČSL-BPP); 61. Toloch Václav (KSČM); 62. Tomášek Václav, Ing. Arch. (ČSL-BPP); 63. Tomeček Ivo, Ing. (HSDMS); 64. Turek Vojtěch, Ing. (ČSL); 65. Vaněk Petr (OF); 66. Vávrová Dagmar (SZ); 67. Volný Antonín, Ing. (KSČM); 68. Wolfová Zdeňka, Ing. (SZ); 69. Žídek Josef, MUDr. (OF); 70. Zimola Ivan, JUDr. (ČSL)

Seznam použitých zkratk podle číselníku č. 4 MV ČR:

ČSL - Čsl. strana lidová

ČSS - Čsl. strana socialistická

KDS - Křest.-demokr. strana

KSČM - Komunist. strana Č a M

OF - Občanské fórum

SD - Čsl. soc. dem.

ČSZ - Čsl. strana zeměd.

SZ - Strana zelených

HSDMS - Hnutí za samosp. dem. - Spol. pro Moravu a Slezsko

PHČZD - Politické hnutí členů ZD

BPP - bezpartijní

Rada města Opavy uskutečnila v roce 1993 celkem 19 zasedání, z toho 1 mimořádné. Kromě letních měsíců zasedala zpravidla dvakrát měsíčně a měla obvykle velmi obsáhlý program. Dne 11. ledna 1993 schválila novou organizační strukturu Úřadu města Opavy, na jehož práci do značné míry závisí práce samosprávných orgánů. Rada zrušila odbor dopravy a odbor kontroly a zřídila od 1. února 1993 odbor technické správy majetku, investic a dopravy, odbor občansko-právní a kancelář primátora s postavením odboru. Rada pověřila Ing. Antonína Bendu řízením odboru technické správy majetku investic a dopravy, Mgr. Šárku Klimešovou řízením kanceláře primátora a Mgr. Zdeňka Viktorina řízením odboru občansko-právního. Současně vypsala rada výběrové řízení na místo vedoucího odboru technické správy majetku investic a dopravy a stanovila počet zaměstnanců Úřadu města Opavy na 185 pracovníků. K 1. lednu 1993 byly na tomto úřadě zaměstnány celkem 154 osoby.

Z členů rady byli uvolněni tři, tj. předseda a dva náměstci. Neuvolněných členů rady bylo 9 a počet odměňovaných členů zastupitelstva 31. **Členy Rady města Opavy v závěru roku 1993** byli: Rudolf Chamráth, Vlad. Fuchs, Jaromír Kalus, Václav Kutnohorský, Radomil Laník, Jaromír Reger, Jaromír Šimánek, Karla Solnická, Jiří Staněk, Jindřich Hruška, Rudolf Thon, Vojtěch Turek a Jos. Žídek.

V nové organizační struktuře **Úřadu města Opavy** šlo o 4 bloky činností, přičemž každý blok byl řízen náměstkem nebo primátorem či tajemníkem. Primátor Ing. Jiří Staněk řídil odbory, spadající do oblasti vnitřních věcí, organizační a kontrolní. Náměstek Ing. Vladimír Fuchs oblast ekonomickou a finanční a náměstek Ing. Vojtěch Turek oblast sociální, bytovou, kulturní a zdravotní. Při zavádění této organizační struktury Úřadu města Opavy se zdůrazňovalo, že jde o progresivní způsob řízení, jehož podstatou je rozdělení kompetencí s posílením pravomocí náměstků primátora. Rada si od nového systému slibovala především zpružnění toku informací s možností jejich využívání k pohotovým rozhodnutím. Očekávalo se rovněž, že nový systém zamezí odchodu fundovaných pracovníků z důvodu nízkých platů.

Při zavádění nové organizační struktury Úřadu města Opavy se vždy nebral zřetel na připomínky, které byly z řad zaměstnanců i některých členů zastupitelstva a které upozorňovaly na nebezpečí oslabení jednotného řízení úřadu i

odpovědnosti jednotlivých vedoucích odborů. U náměstků primátora mohlo skutečně jen jít o koordinaci činnosti odborů. Šéfem úřadu byl podle zákona tajemník a jeho funkční náplň nebylo možno tak zásadním způsobem měnit. Byla to patrně jakási opožděná reakce na úlohu tajemníka úřadu, která byla za totality klíčová, tzn. často významnější než úloha předsedy a natož jeho náměstků.

Zbývá ještě dodat, že 14. června 1993 jmenovala Rada města Opavy do funkce vedoucího kanceláře primátora s účinností od 1. června 1993 Jana Dumlera. Na zasedání rady 27. září 1993 byl odvolán Ing. Hans Korbel z funkce vedoucího odboru hospodářství a majetku města, a to k 30. září 1993. Řízením tohoto odboru byla pověřena Ing. Marie Fialová. Ing. Hans Korbel se začal nyní věnovat plně práci ve Slezsko-německém svazu v Opavě.

Úřad města v čele s tajemníkem Ing. Rudolfem Hahnem zahrnoval tyto odbory:

Kancelář primátora - vedoucí Jan Dumler

Útvar hlavního architekta - vedoucí Ing. arch. Jiří Horák

odbor investic, kontroly a dopravy - vedoucí Ing. Václav Grussmann

odbor finanční a rozpočtový - vedoucí Ing. Anna Klimasová

odbor hospodářství a majetku města - vedoucí Ing. Marie Fialová

odbor občanské správy - vedoucí Mgr. Zdeněk Viktorin

odbor bytový - vedoucí Alena Bahrová

odbor školství a kultury - vedoucí Hana Matějčková

odbor životního prostředí - vedoucí Dagmar Kůrečková

odbor zdravotnictví a sociálních věcí - vedoucí MUDr. Tomáš Rozsival

odbor výstavby - vedoucí Ing. Karel Klamert

Podstata

Při této příležitosti si ještě představme další opavské představitele:

Ředitel Technických služeb města Opavy - Ing. Oldřich Vágner

Ředitel Dopravního podniku města Opavy - Ing. Antonín Bouda

Ředitel Městské policie města Opavy - Jaroslav Věncek

Ředitel Městského podniku bytového hospodářství - Ing. Miroslav Uvíra

Ředitel Městských lesů Opava - Ing. Otto Žalman

Ředitel Slezského divadla - Mgr. Václav Kožušník

Ředitelé s. r. o. Remark - Ing. Romeo Doupal, Dr. Břetislav Smička

Ředitel Úřadu práce Opava - Dr. Pavel Juřena

Ředitel Slezské nemocnice - Ing. Miroslav Havlíček

předseda České lékařské komory v Opavě - Dr. Povážský

přednosta Okresního úřadu Opava - Mgr. Antonín Šrom

Od 1. ledna 1993 nabyla účinnosti **Vyhláška o územním členění města Opavy** a uspořádání vnitřních poměrů města ve

věcech správy. Město Opava se nyní člení na tyto městské části: 1) Městská část **Opava**, zahrnující katastrální území Opava - město, Opava - předměstí, Opava - Kateřinky, Opava - Kylešovice, Opava - Jaktař. 2) Městská část **Komárov**, která zahrnuje katastrální území Opava - Komárov. 3) Městská část **Malé Hoštice**, která zahrnuje katastrální území Opava - Malé Hoštice. 4) Městská část **Milostovice**, která zahrnuje katastrální území Opava - Milostovice. 5) Městská část **Podvihov**, která zahrnuje katastrální území Opava - Podvihov a katastrální území Opava - Komárovské Chaloupky. 6) Městská část **Suché Lazce**, která zahrnuje katastrální území Opava - Suché Lazce. 7) Městská část **Vávrovice**, která zahrnuje katastrální území Opava - Vávrovice. 8) Městská část **Držkovice**, která zahrnuje katastrální území Opava - Držkovice. 9) Městská část **Palhanec**, která zahrnuje katastrální území Opava - Palhanec a katastrální území Opava - Karlovec. 10) Městská část **Vlaštovičky**, která zahrnuje katastrální území Opava - Vlaštovičky a katastrální území Opava Jarkovice. 11) Městská část **Zlatníky**, která zahrnuje katastrální území Opava - Zlatníky. 12) Městská část **Pusté Jakartice**, která zahrnuje katastrální území Opava - Pusté Jakartice.

V 8 městských částech fungovala v roce 1993 zastupitelstva, a to v Komárově, Malých Hošticích, Milostovicích, Podvihově, Suchých Lazcích, Vávrovicích,

Vlaštovičkách a Zlatníkách, přičemž Vávrovice, Držkovice a Palhanec měly společné zastupitelstvo. Zastupitelstva městských částí schvalovala rozpočty městských částí a jeho plnění, volila starostu městské části a vykonávala přenesenou působnost v rozsahu pravomocí, svěřených jim zastupitelstvem města.

A nyní k **služebním cestám** představitelů našeho města. V roce 1993 uskutečnil primátor města Ing. Jiří Staněk 4 významné studijní cesty do zahraničí. 3.3. se zúčastnil ve Florencii **3. mezinárodní konference evropských měst** spolu se zástupci 160 evropských měst. Primátor Staněk zde pronesl 20 minutový projev o našem městě. Zde byla zahájena spolupráce s Nikaraguou. Dne 10. července 1993 odletěl na **pozvání americké vlády na měsíční pobyt do USA**. Po příletu do Bostonu a po jednodenní aklimatizaci vyslechl speciální přednášku o americké vládě a navštívil místní technickou univerzitu. Pobýval ve státě Texas, v Houstonu a pět dní ve státě Washington. Ve zbývajícím čase navštívil ještě 4 další státy a zhlédl řadu měst, univerzit a úřadů a vyslechl několik pozoruhodných přednášek.

Dne 16. srpna 1993 schválila rada služební cestu náměstka primátora Ing. Vojtěcha Turka **do Opole** a služební cestu Ing. Turka a náměstka Ing. Fuchse **do Lichtenštejnska**. V září cestoval pak primátor Ing. Staněk **do Štrasburku** na

konferenci měst a regionů. Zvláštní zmínku zasluhuje služební cesta primátora Ing. Staňka **do Nicaragui** ve dnech 2. až 20. prosince 1993. Navázal zde řadu kontaktů a uzavřel se starostou města Dr. Gonzálezem obecnou dohodu o spolupráci a dále smlouvu o zahájení společného postupu s holandským městem **Delfty**, které již v nicaraguiském městě **Esteli** své záměry realizuje. Projekt platný na 3 roky je financován jednak ze zdrojů Holandska, jednak z evropských nadací ve výši 50.000 guldenů. V projektu se počítá se čtyřmi okruhy: vypracování územního plánu pro daňové účely a počítačový program pro výběr daní, dále problém životního prostředí a lesů, dále okruh zdravotnický a konečně okruh čtvrtý - základní pomoc chudé oblasti Santa Cruz, a to od hygienické výchovy až po stavbu jednoduchých obydlí. Opavským odborníkům bude dána možnost pracovat po boku expertů vyspělých evropských zemí a získávat tak cenné mezinárodní zkušenosti.

Na závěr této kapitoly ještě drobná informace, která rozhodně do kroniky patří: Rada města Opavy schválila dne 20. 12. 1993 zakoupení **prvního mobilního přenosného telefonu** pro potřeby úřadu města.

V. Průmysl a stavebnictví, zemědělství

V roce 1993 byly ve městě Opavě celkem 9.204 podnikatelské organizace, z toho v odvětví průmyslu 2.258 a v zemědělství, lesnictví a rybolovu 590. Ale bylo zde i 1.565 organizací ve stavebnictví. Dále zde byly 54 státní organizace, 22 akciové společnosti a 20 družstevních organizací. Nových firem stále přibývá, a to zejména malých soukromých. Zvýšení počtu firem v družstevním stavebnictví způsobilo dělení zemědělských družstev. Z dalších podniků v družstevním vlastnictví jsou na území města Spotřební družstvo Jednota a Výrobní družstvo Snaha a Slezská tvorba, Bytprům a Bytové družstvo. Ve státním vlastnictví jsou z velkých podniků Galena, Zemědělské zásobování a nákup, Státní traktorová stanice, Dopravní podnik města Opavy, zbytkové státní stavby, Linoset, Pozemní stavby, Početnická služba PORS, Opavská lesní, Agrostav a Pramen. Z firem v zahraničním vlastnictví jsou papírny Model Obaly. V mezinárodním vlastnictví jsou z větších firem Hansen-Reinders Ostroj a Data International. Dále zde bylo 5 akciových společností, bývalých státních podniků se sídlem v Opavě, které byly privatizovány kuponovou metodou (Ostroj, Ingstav, Slezské mrazírny, Stavební podnik a ČSAD). Také zde jsou akciové společnosti privatizované kuponovou metodou, které mají sídlo mimo město Opavu, ale mají zde vnitřní organizační jednotku (a.s. Čokoládovny Praha, Moravel, Moravskoslezské pivovary, Seliko, Silnice a ČSAD Ostrava).

Všimněme si některých podniků blíže.

Státní podnik **Galena** byl zařazen do druhé vlny privatizace. Organizačně se člení do 4 divizí: farmaceutické, chemicko-izolační kosmetiky a služeb. Největší podíl na produkci - více než 60% - má farmaceutická divize. Privatizace Galeny má přinést vznik samostatné akciové společnosti spojením dvou rovnoprávných subjektů, jedním z nich má být Galena. Zda tím druhým subjektem bude americká firma IVAX stejného oboru nebo nadnárodní konzorcium bankovního domu a tří rakouských farmaceutických firem, o tom se intenzivně jednalo na úrovni vlády a vedení Galeny. Na projektu privatizace podniku pracovalo vedení Galeny a jednalo s 50 zahraničními partnery. Nyní se však tento výběr zúžil na zmíněné dva zahraniční subjekty. Před privatizací měla Galena na 1.300 zaměstnanců a je nepochybné, že se bude muset vyrovnat s "přezaměstnaností".

Historie firmy začala rokem 1883, tedy před 110 lety. Toto výročí si zaměstnanci připomněli 26. listopadu 1993. Současně uplynulo 150 let od narození jejího zakladatele - Gustava Hella. Všimněme si blíže výrobní náplně i odbytových problémů tohoto podniku.

Rok 1993 nepřinesl v programu léčivých přípravků Galeny proti předchozímu roku zásadnější změny. Nadále pracovala se

svou standardní produktovou nabídkou, neboť se rozhodla zásadnějším způsobem obohacovat své portfolio až ve spojení s novým vlastníkem firmy. Český a slovenský trh přinesl firmě více než 60% tržeb a byl teritoriem prvořadého významu. Nejprodávanějšími léčivými přípravky v České republice byly výrobky licenční řady firmy Boehringer Ingelheim, a to Mucosolvan, Berotec a Berodual. Společně s Anacidy, antibiotickými sirupy Penstablem a Cefaclenem, ale především za silící podpory prodeje Consuprenu, vytvořily citované produkty přibližně 40% tržeb z prodeje léčivých přípravků.

Slovensko se v letošním roce stalo exportním trhem. Setrvační vlivy dříve propojených systémů zdravotní péče a jen pomalu se vytvářející rozdílnost prostředí vedly k tomu, že tendence spotřeby se výrazně neodchýlila od minulých let a od vývoje v České republice. Nejdůležitějšími produkty pro tržby, převyšující 190 mil. Kč, byly s výjimkou Consuprenu totožné přípravky, které zaznamenaly největší prodej na domácím trhu.

Trhem nejvyšší důležitosti bylo území bývalého Sovětského svazu a rovněž Maďarsko a Německo.

Galena vyráběla i nadále farmaceutické substance, které exportovala převážně do západních států. Dvě třetiny tržeb bylo v r. 1993 inkasováno za obchod námellovými alkaloidy. Hlavními obchodními teritorii byly Itálie, Francie a Německo.

Důležitý zdroj příjmů tvořily i příjmy za sirupy a kosmetické přípravky. V letošním roce byla formována výzkumně vývojová

koncepte. Největší pozornost byla soustředěna na klíčový projekt "CYKLOSPORIN ACONSUPREN" rozvíjený celosvětově jako konkurenční program.

System jakosti byl ve firmě založen na pravidlech správné výrobní praxe a na příslušných normách. Značná pozornost byla věnována naplňování zákona o ochraně ovzduší i životního prostředí jako celku.

A nyní k **Ostroji Opava a.s.**

Vzhledem k tomu, že Ostruj si připomínal v roce 1993 45.výročí svého trvání, připomeneme si alespoň historii tohoto podniku, který sehrál na Opavsku významnou úlohu.

28. srpna 1948 byl položen základní kámen nového strojírenského podniku v Opavě na Těšínské ulici. Dodnes je možné ho najít před výrobní halou nynější divize Hydraulika a mechanizmy. Tradice strojírenské výroby v Opavě sahají až do roku 1878, kdy zde Eduard Tatzel založil Opavskou strojírnou a slévárnu. Podnik si získal dobré jméno zejména výrobou průmyslových a důlních čerpadel, převodů a dalších zařízení.

Do roku 1945 se výrobou důlních strojů zabývalo jen pár podniků a většina techniky se dovážela z Německa a Anglie. Poválečná obnova hospodářství nebyla možná bez zvýšení těžby uhlí. Bylo tudíž nezbytné budovat i moderní důlní strojírenství. V srpnu 1948 tak bylo rozhodnuto přemístit

Ostravskou strojírnou a slévárnu (dříve Elbertzhagen a Glassner) z Ostravy. Bylo využito nově budovaného provozu n.p. Sigma pumpy, závod Tatzel na dříve již zmiňované Těšínské ulici.

V lednu 1949 byla zaregistrována ochranná známka OSTROJ a v květnu tak pojmenován i podnik. Sídlo podniku bylo do Opavy přemístěno k 1. lednu 1950. Do něj byl začleněn i opavský závod Tatzel, n.p. Sigma pumpy.

První výrobky dodal nový závod koncem roku 1950. Nejprve to byly ocelové konstrukce povrchových staveb, důlní vozíky, těžní zařízení, později vzduchové motory, vrtáky, pásové dopravníky, hřeblové dopravníky a vzduchové posunovače vozíků.

V druhé polovině 50. let se v programu objevily první dobývací stroje - brázdičky B 70 a kombajny KSV 60 E, uhelné pluhy i nakladače vyrobené většinou podle zahraničních vzorů. V roce 1960 byl do Ostroje převeden pražský Ústav důlní mechanizace. **V lednu 1963 vznikl v Opavě Ústav uhelného strojírenství**, který byl do n.p. Ostroj začleněn od konce roku 1966 a v roce 1972 změněn na Výzkumně vývojové středisko podniku. Výrobní možnosti podniku se v roce 1963 rozšířily převzetím závodu 05 n.p. Transporta ve Frýdlantě n. O.

V roce 1977 se Ostroj stal koncernovým podnikem Ostravsko-karvinských dolů a začala příprava jeho dostavby, která pokračovala i v letech osmdesátých.

V lednu 1984 bylo do Ostroje převedeno vývojové středisko ražení z koncernové organizace OKR - Automatizace a mechanizace - vývoj a výzkum.

Od 1. 1. 1989 nastala pro Ostroj nová éra, kdy se stal samostatným státním podnikem. V červnu 1990 se od něj odloučil frýdlantský závod a začal samostatně působit jako státní podnik FERRUM.

V souvislosti s útlumem důlní výroby rozhodlo vedení v roce 1990 v září o zavedení nových výrobních programů, a to zemědělských strojů pro přípravu půdy a hydraulických mechanismů.

Počátkem roku 1991 byl podnik zařazen do 1. vlny kupónové privatizace.

V tomtéž roce začala kooperace s německou firmou H. Hemscheidt ve výrobě mechanizovaných výztuží pro doly František a Staříč a s firmou Hansen a Reinders při výrobě důlních elektrických zařízení. Koncem roku 1991 byla uzavřena smlouva s britskou firmou MECO International o spolupráci při vývoji a výrobě výkonného dopravníku DH 730 M. Počátkem roku 1992 pak byla uzavřena s touto firmou licenční smlouva na výrobu moderní mechanizované výztuže MEOS 17/37. Od firmy Hannesmann Rexroth byla získána licence pro výrobu řídicích systémů hydraulických lisů řady REOS.

1. května 1992 se státní podnik stal akciovou společností. Byly vytvořeny 4 hlavní výrobní divize, a to důlní stroje,

zemědělské stroje, hydraulika a mechanizmy, elektrická a elektronická zařízení a podpůrné divize - technické a sociální služby, zkušebny, výpočetní služby a nářadovna.

k 1. 3. 1993 vznikla a dosavadní divize Elektrická a elektronická zařízení firma Ostroj - Hansen+Reinders. Mezitím v dubnu 1993 se zde začal vyrábět otočný pluh se 3 - 5 radlicemi pro hlubokou orbu. 28. června 1993 se konala první řádná valná hromada akciové společnosti za účasti více než 71% vlastníků akcií. Zvolila nové představenstvo a jmenovala generálním ředitelem Ing. Václava Černína.

Po první valné hromadě se sešlo nově zvolené představenstvo společnosti, které uložilo managementu a. s. dva úkoly: 1) Zajistit zeštíhlení podniku na úroveň evropského standardu a upravit počty režijních dělníků a technicko-hospodářských pracovníků. 2) Nezaměstnávat větší počet pracovníků než je nezbytně nutné pro realizaci získaných zakázek. V tuto dobu zaměstnával Ostroj 2.500 lidí. Náprava se viděla ve snížení technicko-hospodářských a režijních pracovníků o 200 až 300 a naopak v přijetí 100 až 150 dělníků pro nově získané zakázky z OKD Ostrava a pro nárůst výroby zemědělských strojů.

Na Brněnském veletrhu vystavoval Ostroj vedle výztuží a části hřeblových dopravníků osvědčené zemědělské stroje Jupiter a Pluto spolu s pracovní plošinou PI 15. Tu využila brněnská televize k pořízené záběrů výstaviště z ptačí

perspektivy. Středem pozornosti byl nový hydraulický lis REOS HI 100 s elektronickým řízením. Šlo o výrobek divize Hydraulika. Zaujal rovněž hydraulický válec s vysunutou délkou šesti metrů.

Ke konci roku 1983 měla akciová společnost 2.110 zaměstnanců, což bylo o 579 méně než před rokem.

Průměrný měsíční výdělek zaměstnance činil v letošním roce 6.062 Kč a proti předcházejícímu roku byl o 15,8% vyšší. Čistý zisk představoval 32 milionů Kč. O jeho užití bude rozhodovat valná hromada v příštím roce.

Od 17. 12. má Ostroj nového ředitele Ing. Josefa Mohyly.

Bývalý závod Olšanských papíren v Opavě byl počátkem července 1992 privatizován švýcarskou rodinnou firmou **Model** a tak začleněn do skupiny **Model Holding A.G.** ve švýcarském Weinfeldenu. A právě v únoru a březnu 1993 se mohla tato nová firma poprvé prezentovat svými výrobky v odborných kruzích oboru obalové techniky. V rámci soutěže o obal roku byly zlatou medailí oceněny tři a stříbrnou medailí další dva obaly této firmy. Mezinárodní výstava obalové techniky EM BAX-PRINT 93 se konala od 7. února do 11. března 1993 a patřila k nejprestižnějším výstavám v oboru obalové techniky.

Uprostřed léta si firma připomněla první výročí své existence třídenní velkorysou slávou nazvanou Den otevřených dveří. Do našeho města se sjelo 150 obchodních zástupců

zhruba 70 nejvýznamnějších odběratelů obalů z České a Slovenské republiky.

V hotelu Belaria v Hradci nad Moravicí předseda správní rady MODEL a. s. Opava Daniel Model seznámil hosty ročními výsledky. Celý MODEL holding AG Weinfelden vytvořil roční zisk 330 mil švýcarských franků a stalo se tak i za účasti 600 opavských zaměstnanců. Švýcarská firma, zahrnující několik dceřiných společností, se zabývá nejen výrobou obalů, ale na vysoké úrovni např. rozvíjí technologů recyklinku.

Firma zavedla lepící automat na obaly složitých tvarů, linku na výrobu krabic z vlnitých lepenek. Byla také rozšířena kapacita ofsetového stroje.

Dalším podnikem privatizovaným kupónovou metodou jsou **Slezské mrazírny a. s.**, v jejichž čele stojí již dva roky Ing. Petr Hlista, který překvapuje opavskou veřejnost zaváděním různých novot.

11. únor byl Dnem Slezských mrazíren. Ve čtvrtek proběhl v podnikové prodejně Lavina už druhý ročník. Oslava byla neformální, pastva pro oči a ráj pro děti. U vchodu do prodejny plnil funkci portiéra chodící dvoumetrový "nanuk", uvnitř se nejmenším zákazníkům věnoval "medvěd". Hned u dveří bylo pro zákazníky připraveno lákadlo ve formě obložených mís, které obsahovaly výrobky mrazíren. Každému návštěvníkovi byla "vnucena" vidlička a musel ochutnat. Byla to příjemná

povinnost, a tak návštěvníci ochutnávali pokrmy z ryb, polotovary a děti mlsaly nauky. Každý si v sortimentu našel to své.

To byla novota, kterou si mnozí návštěvníci nechali líbit a nešetřili chválou na adresu ředitele podniku Ing. Petra Hlisty. Ten se však zanedlouho nechal opět slyšet a ohlásil, že bude rušit v mrazírnách výrobu hranolků a místo nich zavádět jakýsi australský páj. Chystaná reorganizace výrobního programu měla být spojena s uzavíráním provozu a propouštěním lidí. V Našem Opavsku své závěry zdůvodňoval takto: "Utlumení potravinářských provozů jsme připravovali celé dva roky. Letošní situace na potravinářském trhu nás postavila před nutnost tento nepopulární, leč nevyhnutelný krok učinit." Naštěstí tato prapodivná aktivita ředitele Ing. Petra Hlisty přiměla k jednání valnou hromadu akciové společnosti, která se sešla 6. října 1993 v kavárně Zimního stadionu k mimořádnému zasedání. Jejím cílem byla změna stanov a rekonstrukce představenstva akciové společnosti. Předem ohlášena byla rezignace ředitele Hlisty a celého managementu společnosti jak výraz naprostého neporozumění, pokud se týká budoucnosti mraziren. K rozporům došlo mezi vedením mraziren a zástupci investičních privatizačních fondů. Valná hromada probíhala ve značně vzrušeném duchu, pracovníci sdělovacích prostředků byli z jednání vyloučeni. Informace, které byly po skončení k dispozici, byly značně odlišné.

Hlista s managementem tvrdili, že jejich cílem bylo nahradit ztrátový "bramborový" program zcela novým, u nás bezkonkurenčním. Australský páj je tvořen zvláštním těstem s různou náplní a je vhodný ke konzumaci po takřka bleskové přípravě. Nově zvolené představenstvo na své tiskové konferenci seznámilo novináře s jeho složením a informovalo o okolnostech, které vedly ke svolání této valné hromady. Byl to především hluboký propad mrazíren, kterým hrozí ztráta až 25 milionů korun a nedostatečná informovanost představenstva ze strany ředitele. Podrobnosti o nových programech mrazíren si však nové vedení nechalo zatím pro sebe. Řízením byl pověřen Ing. Látal, dosavadní ředitel výrobní divize podniku.

Po roce 1989 se začala psát nová etapa ve vývoji bývalého závodu **Českých škrobáren n. p.** Havlíčkův Brod. Do listopadu 1992 trval pronájem, pak došlo k tomu, že 43 zaměstnanci závod odkoupili. Kromě mateřského závodu v Opavě bylo do společnosti začleněno 7 lihovarů (šest produkuje surový líh a jeden - Staré Těchanovice-jemný líh) a škrobárna v Krnově.

V mateřském **Opamylu** v Opavě se zpracovávají brambory na škrob a další výrobky, jako např. bonbonářský sirup. Díky vypracované technologii je dosahována kvalita, po které sáhla i firma Nestlé. Dalším produktem byl suchý malířský kliš, který je nezbytnou součástí Primalexu, Malbytu a dalších

nátěrových hmot pro malíře pokojů. Žlutý dextrin je polotovar pro výrobu lepidel i jako pojídlo brusných kotoučů. V neposlední řadě jsou to pšeničné deriváty škrobu pro potřebu papíren.

V čele stojí ředitel Štefan Kyrek a spolu s vedením řeší i ekologické problémy provozu. Společnost zaměstnávala 220 zaměstnanců.

V polovině května se zástupci společnosti účastnili jako spolupořadatelé čtyřdenního semináře o novinkách ve škrobárenství, který se konal v hotelovém zařízení Nové huti v Kružberku pod názvem Starch school 93. Jednání se zúčastnilo mj. i 56 ředitelů škrobárenských a zemědělských podniků z Německa, Polska, Rakouska, Francie, Finska, Slovenska a České republiky. Dále zde bylo zastoupeno dalších 20 firem.

Zástupci opavské společnosti upozornili na **nově zřízený provoz střediska pudinků** v prášku v Krnově, kde se bude vyrábět měsíčně milion kusů ve 13 druzích pod názvem Opavský pudink. Společnost vyrábí i 4 druhy nových likérů a lihovin, a to Citron vodka, Černý rum, Zelená a Gold likér z kanadských bylin. Opamyl vyrábí i 6 druhů nových nízkokalorických limonád neslazených cukrem, tedy vhodných i pro diabetiky.

Merkanta zprivatizovala část bývalého podniku Armaturka Minerva. Dnes má 700 zaměstnanců a přes nesporné úspěchy i spoustu starostí se splácením úvěrů. Firma prodělala

výraznou změnu. Dříve z 50% produkovala armatury pro sovětské jaderné elektrárny. V souvislosti se společenskými i ekonomickými změnami byla výroba ukončena a firma přišla na armatury pro petrochemický průmysl. Časem rozšířila výrobu na průmyslové armatury širokého využití, např. v potravinářském průmyslu (pro mlékárny), v chemickém průmyslu, v energetice i petrochemii.

Zboží firma vyváží takřka do celé Evropy i do USA, a to plných 40% výroby.

Firma **Herba Alko** sídlila v letošním roce na Gudrichově ulici 33 a sdružila se v ní tři bývalí pracovníci komárovské Galeny, a to Jaromír Schiller, Vladimír Šalman a Ing. Slavoj Hřebíček. Vlastní výrobná se podobá laboratoři. Všudy přítomná vůně bylinek potvrzuje, že se zde vyrábějí skutečné bylinné likéry dle vlastních receptur.

Firma začínala svoji činnost zhruba před rokem a jejich prvním výrobkem byl Fernet Alpina, který obsahuje kolem dvaceti druhů bylin převážně hořkého charakteru jako je hořec, zeměžluč a podobně a samozřejmě také výtažek z alpských bylin, podle kterého má i svůj název. Následoval lázeňský likér Mariana, který zase obsahuje mimo jiné i výtažek ze semen ostropestřce mariánského, který má příznivý účinek na regeneraci jaterních buněk. Další bylinný likér tajemné chuti se jmenuje Aromatica, který se pyšní černou lahví a perleťovým

nápisem na etiketě. Bylinnou řadu uzavírá Agrimona, která obsahuje kromě dalších bylin i řepík lékařský, prospěšný zejména zažívacímu traktu. Dalšími výrobky jsou sladké likéry Coco bay, Banana a Kiwi. Firma vyráběla i velejemnou vodku Region a žádaný Slezský rum.

Veškeré nápoje jsou vyráběny z velejemného lihu nejvyšší kvality, což se odráží i v konečné kvalitě výrobku. Přírodně identické aromatické přísady jsou dováženy od renomovaných firem z Holandska a Švýcarska. Vše zvládají sami bez dalších zaměstnanců. Stáčírnu a sklad mají v Kravařích, zvládají i dopravu - do 100 km ji zajišťují zákazníkům zdarma. Zvládají i prodej v malém obchůdku na Gudrichově ulici.

Moravel, a.s. Opava je společností, které nová ekonomická situace přinesla řadu nových možností, ale i těžkosti. Donedávna patřila pod Drobné zboží Olomouc. Tento podnik s celokrajskou působností zásoboval 210 prodejen v bývalém Severomoravském kraji. Od roku 1992 však jako akciová společnost dodává sortiment už jen do 18 prodejen.

Nabídka zboží - papír, školní potřeby, kancelářské potřeby, hračky a sportovní potřeby - byla rozšířena ještě o drogerii. V současnosti si vytvořili novou základnu odběratelů z řad soukromníků.

Nové způsoby podnikání vedly vedení společnosti k vybudování nové prodejny. Ceny zde budou o 15% nižší než v

obchodech, zboží bude bráno přímo ze skladu.

Opavský závod **Seliko** je součástí Selika, akciové společnosti se sídlem v Olomouci. Její výrobní program je značně široký. Opavský závod zpracovává hlavně ovoce, zeleninu a maso na trvanlivé výrobky k širokému použití. Vyrábí i ocet, sójová jídla a polotovary. Roční objem výroby obsahuje v tomto závodě na 5.000 tun. V roce 1992 proběhla v závodě rozsáhlá rekonstrukce a modernizace výrobních prostor. I závod Seliko byl privatizován kupónovou metodou a má předpoklady, aby se prosadil v ostré domácí konkurenci.

Firma **Atrei** vznikla v Opavě před třemi lety. V roce 1993 dávala práci 70 lidem, podílejícím se na výrobě speciálních nástaveb na podvozky aut. Vedle toho má v Opavě ještě dva další provozy, které svou produkcí uspokojí především firmy mlékárenského a mrazírenského průmyslu.

Firma **OAM** se sídlem v areálu bývalé Státní traktorové stanice v Opavě-Jaktaři zahájila montáž katalyzátorů do osobních vozů Škoda-Favorit počátkem roku 1993. Auta vybavuje výrobky Autometalu Příbram, které likvidují až 90% škodlivých látek. Vozy pak jezdí pouze na bezolovnatý benzin. V průběhu roku začala firma montovat katalyzátory do vozů řady Š 105 až 130 a vozů Lada. Za katalyzátor, jeho montáž a

ostatní úpravy zaplatí zákazník na 5.500 Kč.

Ve čtvrtek 18. února 1993 se v Domě kultury Petra Bezruče sešlo ustavující shromáždění delegátů **Okresní hospodářské komory Opava**. Ze 150 delegátů, vzešlých z řádných voleb, bylo přítomno 88, shromáždění tak bylo plně usnášeníschopné. Cílem bylo zvolení orgánů Hospodářské komory, tedy předsedy, dvou místopředsedů, představenstva a dozorčí rady, jmenována byla smírčí komise. Předsedou se stal Ing. Jaromír Sýkora. V 15 členném představenstvu měli zastoupení živnostníci, profesní společenstva (cechy), podniky malé (do 25) i velké (nad 25 zaměstnanců). Výkonným orgánem komory byl úřad hospodářské komory, do jehož čela byl jmenován Ing. Jiří Germanič.

Pokud jde o **stavebnictví**, bylo v roce 1993 na území města 1.565 stavebních firem, z toho 10 zaměstnávajících více než 24 pracovníky. Jsou to Stavební podnik Opava, Mawak Opava, Agrostav Opava, Erko Opava, BMZ Opava, PS Opava, Pozemní stavby Opava, Zekos Opava, Ingstav Opava a Ambit Opava. Ve státním vlastnictví jsou dosud Pozemní stavby a Agrostav. Největším podnikem v opavském stavebnictví je **Ingstav**, akciová společnost, který se dostal v 5. kole kupónové privatizace jako jeden ze dvou podniků opavského okresu do převisu. Založením akciové společnosti v květnu 1992 započala

závěrečná etapa transformace ve vlastnických poměrech, která vyvrcholila zařazením do první vlny kupónové privatizace. Ingstav stojí před hlubokými zásahy do vnitřní struktury, která by měla přivodit jeho větší připravenost obstát v domácí i zahraniční konkurenci.

Ustavující valná hromada **Agrární komory** pro okresy Opava a Ostrava se konala 19. června 1993 v sále administrativní budovy Zemědělského družstva v Oticích. Ze 150 pozvaných právnických a fyzických osob se valné hromady zúčastnilo 66 a tentýž počet vytvořil počáteční členskou základnu komory. Zemědělská prvovýroba byla zastoupena 29 soukromě hospodařícími rolníky, 19 družstvy a 9 dalšími subjekty. Hlavní náplní jednání byly volby a ustavení jednotlivých orgánů komory. V tajných volbách byl více než 80% zvolen předsedou Ing. Jan Kubný, předseda Zemědělského družstva vlastníků z Kobeřic. Dále byli zvoleni jeho místopředsedové Ing. Karel Palyza (soukromě hospodařící rolník), Jan Pavlík (ředitel Masného průmyslu Opava) a Ing. Dušan Schreier (předseda Zemědělského družstva Kylešovice). Zvoleno bylo i dalších 7 členů představenstva a pětičlenná dozorčí rada.

Posláním komory má být podpora podnikatelských aktivit v zemědělství, potravinářství a lesnictví, prosazování a ochrana zájmů a zajišťování potřeb členů.

Z městských lesů

VI. Majetkové

Nebude na škodu připomenout si i stav a rozsah zemědělské půdy na katastru města v letošním roce: celková výměra pozemků byla 9.059 ha, z toho zem. půdy 6.800 ha. Z toho orné půdy 60,7 mil. m², zahrad 4 mil m², luk 2,4 mil. m², pastvin 913 tis. m², lesů 5 mil. m² a vodních ploch 1,54 mil. m² (metrické vyjádření podle statistických materiálů).

V červnu se konala v areálu podniku Zemědělského zásobování a nákupu (ZZN) na Otické ulici prodejní a kontraktační výstava **ZEMPO 93**. Výstava proběhla od pátku do neděle, přičemž pátek byl určen odborníkům, sobota a neděle pak nejširší veřejnosti. Vystavena byla malá i velká mechanizace, potřeby pro zahrádkáře, chovatele, řemeslníky, chataře a různé kutily, krmiva a hnojiva, krmné směsi a keramika. Nechyběly ani luxusní automobily nejznámějších značek.

Na výstavě nechyběl ani zábavný program, představil se imitátor Václav Faltus, country skupina Karavana, dechovka a mažoretky z Havířova a manekýnky Kláry Vilčové.

VI. Majetek města, byty, výstavba

Právě v těchto otázkách, týkajících se občanů, nastala letos intenzivní transformace. Proto nechť pokolení příští nahlédnou do její "kuchyně".

Na počátku 1993 bylo v městském bytovém fondu zhruba 1.000 domů se 9.100 byty, 180 výtahy a 38 kotelnami, z nichž je 12 plynových a 1 olejová. Jistě uznáte, že pečovat o tak rozsáhlý majetek není jednoduché. Hodnota tohoto majetku se odhadovala na více než 1.199 milionů Kč, a to bez cen pozemků! O tento majetek se v rámci Městského podniku bytového hospodářství, který byl podnikem státním, staralo 10 bytových techniků, 7 evidentek nájemného, 1 investiční technik, 1 provozní technik se 2 výtahovými techniky a 3 dozorcí výtahů. Větší poruchy odstraňovalo 10 údržbářů se 7 vozidly. A toť vše. Během jednoho týdne přišlo za provozními pracovníky na **Městský podnik bytového hospodářství (MěPBH)** průměrně 200, po změnách výše nájemného až 1.000 nájemníků. Předpis nájemného činil v tuto dobu 36 milionů Kč. Se zvyšováním nájemného se zvyšoval i počet neplatičů. Například jen nedoplatek za ústřední vytápění během topného období 1991-92 činí 3,2 miliony Kč a podílí se na něm 3.400 domácností! (A rozhodně nejde pouze o občany pod sociálním standardem či Romy.)

Do 30. června 1993 byl MěPBH výhradním správcem městského bytového fondu. K tomuto dni uložilo Zastupitelstvo města Opavy na svém 15. zasedání, konaném dne 7. dubna

1993, zrušit tento monopol. Zastupitelstvo neschválilo ani návrh rady na založení Městské realitní a bytové správy, společnosti s ručením omezeným, s městem jako jediným společníkem pro správu domovního a bytového majetku ve vlastnictví města.

Rozhodnutím Rady města byl 22. února s okamžitou platností odvolán z funkce ředitele MěPBH Ing. Josef Jaroša, řízením byl pověřen Mgr. Jiří Honajzer, dosavadní vedoucí ekonomického úseku. Příčinou odvolání bylo porušení zásad prodeje městského majetku. Rada zároveň uložila Mgr. Honajzerovi odvolat z funkce náměstka ředitele JUDr. Dušana Mikoláše a vypsát výběrové řízení na všechny funkce ve vedení podniku. Tajemníkovi Úřadu města Opavy bylo uloženo, aby zajistil zveřejnění informace o konání výběrového řízení.

Na zasedání zastupitelstva konaném dne 21. září 1993, bylo pak uloženo radě konečně zajistit rozdělení správy bytového fondu na více subjektů, a to tak, aby nový systém správy mohl fungovat od 1. ledna 1994. Současně bylo radě uloženo, aby předložila zastupitelstvu výsledky výběrového řízení těchto subjektů ke schválení do 31. prosince 1993. To se také stalo a rada předložila zastupitelstvu dne 14. prosince 1993 návrh na přidělení správy bytového fondu třem subjektům - **Remark, Kolfis a MěPBH**. Bytový fond se měl rozdělit na tři stejné části se starou i novou výstavbou tak, aby všichni tři správci měli zhruba srovnatelný bytový fond. Bylo také stanoveno, že všichni tři správci zahájí správu k 1. lednu 1994

tím, že k tomuto dni převezmou svůj podíl účetně i finančně. Vlastní fyzické převzetí správy se musí uskutečnit v prvním čtvrtletí 1994.

Výběrové řízení na správu bytového majetku města bylo vyhlášeno veřejně v tisku koncem října 1993 a přihlásilo se do něj **11 zájemců**. 1) Stavební bytové družstvo Rozvoj, Opava U cukrovaru 9, 2) Remark, Opava U fortny 11, 3) MěPBH Opava, Kolářská 13, 4) Ambit Opava, s.r.o., Těšínská 75, 5) H.D.K. Ing. Korbel, Opava, Olomoucká 45, 6) Kolfis, s.r.o. Opava, Olomoucká 48, 7) Atrim, s.r.o. Opava, Hrnířská 14, 8) Remona, s.r.o. Ostrava, Chopinova 5, 9) Respol, s.r.o., Hlavnice 50, 10) Beskyd, s.r.o., Rožnov pod Radhoštěm, 1. máje, 11) Ontario, s.r.o., Opava, Krnovská 158. Na zasedání výběrové komise byly radě předloženy čtyři návrhy s tím, kolik hlasů z 9 možných vybraní zájemci obdrželi: **Remark - 9, Kolfis - 8, Atrim - 6 a MěPBH - 5**. Rada na svém zasedání dne 21. listopadu 1993 návrh výběrové komise ještě dále upravila a předložila zastupitelstvu, jak už víme, 3 subjekty - **Remark, Kolfis a MěPBH**, které také byly tímto orgánem schváleny.

V roce 1993 se rada i zastupitelstvo několikrát zabývaly **zásadami prodeje domů ve vlastnictví města**. Na zasedání zastupitelstva dne 26. června 1993 byly schváleny změny dosud platných zásad postupu při realizaci prodeje domů. Předně možnost výhodnější koupě by měla být poskytnuta pouze nájemníkům, kteří dům koupí do svého vlastnictví. V

praxi dochází totiž k tomu, že noví majitelé zakoupený dům dále prodají a zvýhodněné podmínky přicházejí tak např. na soukromou firmu. Dle dosud platných zásad je možno odprodat pouze ideální část obytného domu zájemci, přičemž majitelem zbývajících částí zůstává město Opava. Tím vzniká vztah majetkového spoluvlastnictví, který se řídí složitými ustanoveními občanského zákoníku se všemi z toho plynoucími důsledky. Obě změny byly zastupitelstvem schváleny.

Ukázalo se však, že provedené změny zásad prodeje domů nestačí, a proto se přikročilo k další novelizaci. Na zasedání zastupitelstva dne 25. září 1993 byly projednávány zvláštní zásady pro prodej domů, v nichž byl prodán byt. Současný právní stav totiž neumožňuje v domech, v nichž byl prodán byt (podle zákona č. 52/66 Sb.), doprodat zbývajících byty. Tento problém má být vyřešen připravovaným zákonem o osobním vlastnictví k bytům. Je však velmi nejasná i situace, pokud chceme prodat takové domy jiným způsobem. Případný prodej takového domu (jinak než po bytech), přesněji zbývajících částí domu, je z právního hlediska problematický, nejasný a je spojen i s určitými právními riziky, a to i tehdy, kdyby byl takový převod zapsán do katastru nemovitostí. Navíc mají majitelé bytů v těchto domech předkupní právo přinejmenším na společné prostory a nelze ani vyloučit, že i na celý dům. Při bližším zkoumání tohoto problému se ukázalo, že existuje pouze jeden způsob, jak uvedené domy prodat. Tímto

způsobem je prodej zbývající části domu majiteli bytu, který byl v domě prodán, přičemž v domě smí být prodán pouze jeden byt.

Počet obecních domů, v nichž byl prodán byt, činil v Opavě 166, přičemž domů s jedním prodaným bytem bylo 118. Po vyloučení domů s nebytovými prostory zůstalo 115 domů, na které by se vztahovaly nové **zásady**. Po zevrubné rozpravě byly tyto zásady formulovány takto: Zastupitelstvo města Opavy schvaluje u domů, v nichž byl podle zákona č. 52/66 Sb. a vyhlášky 283/90 Sb. prodán byt a u kterých rozhodlo o jejich prodeji, tento postup: **1) Podmínky prodeje:**

- a) Předmětem prodeje jsou pouze obytné domy bez nebytových prostor.
- b) V domě je prodán pouze jeden byt.
- c) Kupcem domu může být pouze majitel příslušného bytu.
- d) Dům nebude prodán, pokud minimálně jeden nájemník v domě vyjádří nesouhlas s odprodejem s odůvodněním, že má zájem v budoucnu (po přijetí zákonné úpravy) zakoupit jím užívaný byt. Toto vyjádření musí být písemné a úmysl budoucí koupě bytu musí být potvrzen složením peněžní kauce.

2. Pronájem, případně prodej pozemku přilehlého k prodávané nemovitosti, bude řešen individuálně. 3. Kupní cena bude stanovena na výši odhadní ceny podle vyhlášky č. 393/91 Sb. Způsob zaplacení má tyto varianty: a) Okamžité zaplacení celé částky. b) Okamžitě bude zaplaceno 50% částky, zbytek bude nabyvatel splácet městu po dobu 10 let tím, že první splátka

může být odložena až o 4 roky. c) Okamžitě bude zaplaceno 30% částky, zbytek po dobu 10 let s tím, že první splátka může být odložena až o 1 rok. **Zásady nabyly platnosti od 21. září 1993.**

Ale ani doplněné zásady postupu při realizaci prodeje domů nestačily, a proto se přistoupilo i na posledním zasedání Zastupitelstva města Opavy k **opětné novelizaci**. Ukázalo se totiž, že relativně vysoký počet nájemníků neplatí nájemné a služby, z toho však jen část pro nedostatek peněz, tedy ze sociálních důvodů. A také z řad těchto neplaticích nájemníků se vyskytují zájemci o koupi domu. U takovýchto zájemců dochází tak ke konfliktu práv a povinností. Zásady postupu při realizaci prodeje domů musí pochopitelně i s takovými případy, byť jich není mnoho, počítat. Na zasedání zastupitelstva, konaném dne 14. prosince 1993, byl tento dodatek formulován takto: oprávněný zájemce, který je v prodlení s placením nájemného nebo úhrady za poskytované služby a neuhradí svůj dluh do doby podpisu kupní smlouvy, ztrácí právo na přednostní odprodej a nemůže se stát kupcem nemovitostí. Návrh dodatku byl schválen, a to s účinností od 14. prosince 1993.

V roce 1993 se ovšem ve samosprávních orgánech nejednalo jenom o zásadách prodeje domů ve vlastnictví města, nýbrž i o vlastním prodeji těchto domů a bytů. Na zasedání Rady města Opavy dne 3. května 1993 byly

vybraným realitním kancelářím přiděleny domy k prodeji, a to takto: Realitní kancelář Atrim: 14 domů, 58 bytů; Kolfis: 2 domy, 6 bytů; Ontario: 17 domů, 66 bytů; Remark: 28 domů, 131 bytů; Sofym: 3 domy, 13 bytů. Šlo tedy o 64 domů a 274 bytů.

K závažnému jednání o prodeji, tedy privatizaci bytových domů na zářijovém zasedání zastupitelstva. Šlo o více než o 100 domů. Domů, kde byl individuálně prodán byt, bylo v městě na 150 a bytů v nich prodaných na 252. Přitom ve většině těchto domů byl prodán pouze jeden byt. Byty prodávané ve městě před dvěma lety byly státní. Prodával je tehdejší Městský národní výbor, který byl orgánem státu, a to prostřednictvím Městského podniku bytového hospodářství, který byl rovněž státním podnikem. Tyto domy byly prodávány za cenu podle tehdejšího cenového předpisu. Nyní se privatizovaly podle platných zásad, včetně dodatků, schválených na témže zasedání zastupitelstva, tedy 21. září 1993.

Jelikož zákon čis. 41/1964 Sb. o hospodaření s byty pozbyl platnosti, schválila Rada města Opavy dne 15. března 1993 směrnici, upravující hospodaření s byty v obytných domech, které jsou v majetku města, jakož i kriteria pro zařazení žádosti do seznamu žadatelů o byt je to, že žadatel trvale bydlí v Opavě a že není nájemcem bytu nebo vlastníkem nebo spoluvlastníkem obytného domu či bytu. Dále že pracuje

v Opavě (u zaměstnanců stačí okres Opava) a že má sice byt, ale ten se nedá opravit, resp. že má zájem o byt s menší plochou nebo že má právoplatný rozsudek soudu.

Dále byl schválen **bodový systém**, na základě něhož se měly přidělovaly byty do nájmu. Za trvalé bydliště v Opavě získával žadatel 5 bodů a za pracoviště ve městě rovněž 5 bodů. Dále se zhodnocovala délka žádání a za každý rok získával žadatel 1 bod, maximálně mohl však obdržet 10 bodů. V úvahu se bral i počet členů žadatelovy rodiny: za každou osobu byl jeden bod. Konečně se brala v úvahu obytná plocha, připadající na jednu osobu v dosud užívaném bytu. V březnu 1993 evidoval bytový odbor Úřadu města na 300 žádostí o byt. Za rok 1992 pronajalo město 249 bytových jednotek.

V červnu 1993 vykazoval bytový odbor města již **3.500 žadatelů o byt**. Tento nepřesný přehled přiměl vedení opavské radnice, aby byl do seznamu žadatelů vznesen pořádek. Všichni, kteří podali žádost o byt do roku 1993, museli přijít na bytový odbor města a tuto žádost obnovit. Pak se měli upřesněné žádosti o byt obodovat, a to po prošetření bytových poměrů žadatelů, u nichž vzniknou určité pochybnosti. Novou povinností pro zájemce o byt či výměnu bylo složení kauce. Těchto peněz se mělo použít na opravy úmyslného poškození bytu nebo v případech vědomého neplacené nájemného. Odevzdá-li nájemník po vystěhování byt v řádném stavu, kauce se mu vrátí. Za jednopokojový byt I. kategorie se měla složit

kauce ve výši 4.000 Kč, za dvoupokojový 5.000 Kč, za třípokojový 8.000 Kč. Při volbě těchto nových povinností se ovšem nebralo dostatečně v úvahu, že o žádosti o přidělení bytu do nájmu podávají i lidé, kteří nejsou ve stavu tak vysokou kauci složit.

Ostatně dne 30. dubna 1993 proběhlo na opavské radnici výběrové řízení na obsazení funkce ředitele Městského podniku bytového hospodářství. Z osmi přihlášených byl vybrán Ing. Miroslav Uvíra. Předchozí ředitel tohoto podniku Ing. J. Jaroš byl z této funkce odvolán na základě výsledku kontroly, která byla v Městském podniku bytového hospodářství provedena. Jaroš nedovedl vysvětlit a obhájit postup MěPBH v těch případech, kdy byly zásady prodeje nemovitého majetku vykládány ne vždy ve prospěch majitele, tzn. města, a nedokázal ani konkretizovat podíl viny svých podřízených a přijmout k nim náležitá opatření. Celkem šlo o sporný prodej sedmi nemovitostí.

A nyní ještě k výstavbě **rodinných domů** v našem městě v roce 1993.

Na katastru celého města, včetně jeho částí, bylo dokončeno a zkolaudováno odborem výstavby Úřadu města Opavy, který je stavebním úřadem města, celkem **24 nových rodinných domů**. Z toho v **Opavě - městě 16**, a to nejvíce, tj. 7, na nové rodinné zástavbě na "květinových" ulicích (Jasmínova 3, Karafiátova 4). Pak v Kylešovicích na různých

Investiční a poštovní banka

ulicích 7 (Budišovská, Balbínova, Gudrichova, Slovenská, Stankova po jednom a na České po dvou domech). V Opavě-město na Karlovecké a Za Humny rovněž po jednom domu.

Z připojených obcí bylo postaveno nejvíce rodinných domů v **Malých Hošticích - 5**. Po jednom v Milostovicích, Podvihově a Vávrovicích-Palhanci.

K výstavbě v Opavě je třeba ještě připojit, že byl vystaven **supermarket Pouba** na městské tržnici.

VII. Obchod, služby a peněžnictví

Je až těžké představit si to obrovské množství organizací, spadajících do oblasti obchodu a služeb v Opavě. Je jich údajně podle městské statistiky přes 4.000. Jedny zanikají, jiné mění předmět svého obchodování či služeb a současně vznikají nové organizace jako houby po dešti.

Všimněme si nejprve poněkud blíže **Obchodního domu Prior**, jehož majitelem se stala rozhodnutím Fondu národního majetku v Praze společnost s r. o. KUSAM, která jej získala za 100 milionů Kč. K převzetí obchodního domu došlo dne 1. března 1993 a jeho nový majitel chtěl po rekonstrukci budovy přivést obchodní dům na evropskou úroveň. Byl rovněž

rozhodnut vrátit obchodnímu domu jeho původní název - **Breda.**

Společnost KUSAM měla 4 společníky, všechny z Opavy. Byla založena v roce 1991 a majitelem Obchodního domu Prior se stala 10. května 1993. Převzala k tomuto dni nejenom veškerý majetek, zásoby, personál s pracovními vztahy, ale také dluhy Prioru ve výši okolo 12,5 milionů Kč a další závazky. Stalo se však, že banka neposkytla zmíněné společnosti, která vyhrála v konkurzu a stala se vlastníkem Obchodního domu Prior, potřebný úvěr. To byla příležitost pro **Kamila Kolka**, který pracoval pro jistou zahraniční firmu a jejím prostřednictvím získal potřebné kontakty a hlavně kapitál, aby převzal Obchodní dům Prior a stal se jeho vlastníkem. Nový majitel Obchodního domu Breda, jak byl teď tento dům pojmenován, pochází z Kravař, ale již několik let bydlí v Opavě. V době, kdy se chopil otěží tohoto největšího obchodního domu v Opavě, neměl ještě 23 léta. Absolvoval prý dvě střední školy a studoval i hru na varhany. (Zúčastnil se dokonce i soutěže mladých varhaníků v Opavě.)

V prostorách městské tržnice byl vybudován a dne 13. října 1993 otevřen velkoobchod s potravinami, jakož i základním drogistickým, papírenským a jiným drobným zbožím. Tento **první opavský supermarket v nové hale vybuďovala opavská firma Pouba.** Obchodní hala na tržnici má 860 m², z nichž zhruba 500 m² zabírá plocha prodejní. Je pojata

moderně a odpovídá evropskému trendu. Supermarket má parkoviště pro 50 vozidel. Připomeňme ještě, že firma Pouba otevřela v Opavě **vůbec první supermarket**, a to v srpnu 1993 na **Těšínské ulici v prostorách Kulturního domu Ostroje**.

Pracovnice Okresní hygienické stanice v Opavě provedly v červnu 1993 hygienickou kontrolu ve všech **prodejnách potravin** v Opavě. Výsledky této kontroly nebyly příliš radostné. Bylo uděleno 17 blokových pokut v celkové výši 4 700 Kč. Jako nejhorší prodejna potravin v městě byl vyhodnocen obchod na Mostní ulici č. 16.

V květnu 1993 byla v areálu městské tržnice otevřena další prodejna Masného průmyslu, nazvaná **Bivoj**. Je to krok k tomu, aby se tento areál stal postupně skutečným obchodním střediskem města.

Dynamicky se rozvíjející obchodní síť v Opavě doplňující i dvě **zastavárny**. Jedna se specializuje pouze na elektroniku, druhá na Ostrožné ulici i na zlato a jiné drahé předměty. Od 8. února do 8. března 1993 jich využilo na 100 občanů. Zastavují se televizory, hifivěže, klenoty. Dokládají, že se i obyvatelstvo v Opavě sociálně rozestupuje a že se menší případy, kdy se určitá skupina obyvatelstva dostává do nezáviděníhodné situace.

Dále stojí za zmínku, že Rada města Opavy schválila 29. listopadu 1993 změnu názvu Prádelen a čistíren na **Městský podnik prádelen a čistíren**.

Prodej vozů značky Seat byl slavnostně zahájen v Obchodním domě Katka v Opavě-Kateřinkách dne 1. května 1993 a v září 1993 otevřela firma Kupra v Opavě-Jaktaři svou reprezentační **prodejnu a servis vozů Mercedes-Benz**. Jedná se o první ze dvou zamýšlených středisek na severní Moravě a ve Slezsku, kde bude poskytován na auta této značky kompletní servis.

Na samém konci minulého roku otevřela na Olbrichově třídě soukromá firma **Adiv, s.r.o.**, první část zamýšleného areálu služeb, v němž zákazníci nacházejí vše, co souvisí s typy **vozidel značky Škoda**, neboť firma je obchodním zástupcem Škody, a.s., Mladá Boleslav pro naši oblast.

V prodejně náhradních dílů najde zákazník i příjemný kout pro vypití kávy či jiné občerstvení v době čekání na drobnou opravu. Již od dne otevření nabízela dílna plný servis.

V květnu 1990 byl manželům Lazeckým v restituci vrácen dům na Hrnčířské ulici, kde sídlil **Labužník**. Restituenti vytvořili s.r.o. Labužník. Provoz odhalil závady provozovny, místy se projevoval havarijný stav. Ze dvou možností - opravit nejnutnější a na generálku si vydělat nebo se zadlužit, ale udělat vše najednou - zvítězila po rodinné poradě ta druhá.

Projekt zpracoval Ing. arch. Jan Binder, stavební realizace se ujala firma Ing. Jaromíra Pekárka STAWEX. Značného úsilí bylo po čas stavby třeba ode všech, protože po zbourání přízemní provozní jednotky se objevila vadná kanalizace, mělké

základy a jiné problémy. Teprve po odstranění těchto vad bylo možné začít s vlastní rekonstrukcí, která je pojata perspektivně. Topení je instalováno jako teplovodní systém v podlahách, a to včetně výrobních prostor.

Výsledek rekonstrukce je následující. V přízemí je výrobní teplé kuchyně, k tomu rychlé občerstvení jako dříve se sortimentu oblíbených masných výrobků s chlebičky, saláty, nápoji a cukrářskými výrobky. Přibude teplých jídel. V prvním patře bude výrobní studené kuchyně a přípravná cukrárna s technologickým zázemím.

U mostu přes řeku Opavu do Kateřinek vyrostla **neobvyklá stavba**, kterou nelze přehlédnout. V polovině června zde byl zahájen **provoz Květinářství**. Majitelem je Luděk Gebauer, který podniká jako zemědělský rolník - zahradník a k tomu má živnostenský list, který jej opravňuje k provádění sadových a zahradnických úprav a k obchodní činnosti. V roce 1991 si pronajal od zemědělského družstva Kateřinky skleníkové středisko, kde pěstuje jarní zeleninu a hlavně květiny. Zaměstnal 23 osoby, a to ve sklenících i obchodech a zásobování. Dva zaběhnuté obchody předcházely otevření této prodejny, která má nejširší sortiment.

Projekt této atypické stavby zpracoval ing. arch. Zdeněk Bendík. Budova, spíše altán, je přes svou subtilnost třípodlažní. Ve sklepě jsou lednice na řezané květiny a sklad zeleniny, v přízemí dvě prodejny, dárky - květiny a ovoce - zelenina. V

přízemí uprostřed je nevelká pracovna, z níž vede schodiště do třetího podlaží do šaten personálu. Střecha je osázena skalníky, netřesky a travnými rostlinami.

Oční optika Jarmily Skryjové na Kolářské 18 byla otevřena v roce 1992. O tom, že si získala své zákazníky a dobrou pověst, svědčí na 5.000 obsloužených zákazníků za tento rok. Zákazníci oceňují kvalitu a příjemné prostředí. Dominantní roli dobrých brýlí hraje sklo, které vůbec nemusí být skleněné. Řadu výhod mají dnes plasty. Jsou lehčí, mají větší propustnost světla, lépe chrání před UV zářením, kterého zachytí až 70%. Je možné je barvit a zákazníci s vyšším počtem dioptrií mohou mít skla většího průměru, což u skleněných není možné.

Tato provozovna jako jediná sloužila zákazníkům i v sobotu. Navázala na slibnou spolupráci s rakouskou firmou Essilon, která dodává brýlové čočky, a to ve vysoké kvalitě.

Umí zhotovit i speciální multifokální čočky, kdy přechod mezi dioptriemi na dálku a na blízko je plynulý.

Dne 21. září 1993 projednalo Zastupitelstvo města Opavy novou **Tržní řadu** s účinností od 7. října 1993. Jako tržní místa byla v městě stanovena: **prostor vedle prodejny Moravice v Opavě-Kylešovicích a prostor u prodejny potravin na Ratibořské ulici v Opavě-Kateřinkách u podchodu.** Jinak byl prodej z dopravních prostředků (obytných vozů a přívěsů, kamionů apod.) na celém území města

zakázán. Na trhu mohou prodávat fyzické a právnické osoby bez povolení rostlinné výrobky z vlastní drobné zemědělské produkce a lesní plody. Z živočišných výrobků pak slepičí vejce a včelí med, jakož i houby a chvojí. Na základě povolení lze pak prodávat ostatní zboží. V článku III. byly stanoveny podmínky prodeje po stránce hygienické a veterinární, jakož i technické a jakostní normy. V článku IV. jsou pak uvedeny poplatky. Důležitou součástí novely Tržního řádu bylo **zrušení tržního místa na Rybím trhu**. Odůvodňovalo se to tím, že toto stanoviště bylo předmětem kritiky občanů, stejně jako překážkou dopravních poměrů na přilehlé ulici, kde značka Zákaz vjezdu pozbyla tak praktiky smysl. Zlí jazykové však tvrdí, že k tomuto zrušení došlo v zájmu Městské tržnice, na kterou si Opavané těžko zvykali a navštěvovali raději tržní místo na Rybím trhu. Byli i takoví, kteří spojovali toto zrušení s chystanou přestavbou přilehlé budovy v opavskou rezidenci ostravsko-opavského biskupa v době jeho pobytu v Opavě.

Hotelů nebylo v Opavě v roce 1993 mnoho - pouhé 4 s 457 lůžky a 3 penziony s 259 lůžky. Dále tu bylo ještě tzv. ostatní ubytování s 65 lůžky. Daleko největší kapacitu má ovšem **hotel Koruna**, jak se od roku 1989 jmenuje někdejší hotel Kamyšin. Je to návrat k názvu daleko menšího hotelu, který tu před vybudováním tohoto hotelu stál, ale který sehrál v historii města významnou roli. Problém byl ovšem v tom, že privatizace hotelu Koruna je již delší dobu pozastavena, neboť

o nárok na restituci se přihlásil vnuk bývalého majitele hotelu Koruna. Nárokuje vrácení pozemku, na kterém kdysi hotel stál, nikoliv tedy budovu hotelu Koruna, protože původní stavba byla zcela zbořena. Dvě stání soudního sporu, na nichž byly nároky na restituci zamítnuty, proběhla v Ostravě a Opavě. Zatím nebylo však ještě rozhodnuto s konečnou platností. O privatizaci hotelu Koruna, jehož cena byla vyhodnocena na 110 milionů Kč, je pochopitelně velký zájem.

Připomínám ještě, že vedle Koruny zde poskytovaly ubytování hotely **Zimní stadion, Parkhotel a Oáza**.

V roce 1993 bylo v Opavě **5 peněžních ústavů**. Všimněme si stručně tří z nich, které byly otevřeny a zpřístupněny veřejnosti v roce 1993. V srpnu se dočkali Opavané uvedení nového bankovního domu, a to **Investiční banky** na Hrnčířské ulici. V původní budově před rekonstrukcí byla restaurace a hotel Orient. Ve městech ČR bylo již otevřeno na 100 poboček této banky. Ředitelem opavské pobočky se stala Marie Grohová.

Dne 1. září 1993 otevřela v Opavě svou okresní pobočku **Českomoravská stavební spořitelna** Praha. Zakotvila v rekonstruované budově na Hrnčířské 6. O její činnosti se začalo v opavské veřejnosti živě debatovat. Nabízela totiž pětileté stavební spoření s možností získat každý rok 25% státní dotace z ušetřené částky, přičemž nejvyšší možná dotace na osobu je 4.500 Kč ročně.

V květnu 1993 zahájila činnost **První slezská banka, a. s.** Pásku společně přestřihli Ing. Jiří Staněk, primátor a zároveň předseda správní rady banky a Ing. Stanislav Melichar, generální ředitel tohoto peněžního ústavu. Bylo tak završeno dvouleté úsilí získat banku s ryze českým kapitálem, která umožní násobení hodnot vznikajících v naší oblasti investováním zpětně do rozvoje.

Slavnostnímu otevření předcházela valná hromada akcionářů banky, kteří účetně vyhodnotili uplynulý rok, stanovili plán finančního rozvoje roku 1993 a potvrdili složení managementu první slezské. Akcionáři podílející se na základním kapitálu byla město Opava se 40 procenty a Krnov s 10 procenty a soukromé firmy Data International, a.s., Opava, Ruchstav, s.r.o., Brumovice. Při zvyšování základního jmění bude dána možnost i dalším subjektům.

Hlavním cílem a úkolem banky bylo poskytování kvalitních bankovních služeb v celém spektru povolených činností. Banka poskytuje střednědobé a krátkodobé úvěry, přijímá termínované vklady od veřejnosti, poskytuje záruky, zajišťuje finanční poradenství, vedení korunových netermínovaných vkladů, mezibankovní platební styk v tuzemsku a vkladové a výběrové pokladní operace. Od počátku činnosti budovala banka postupně síť poboček. Sídlo banky bylo v době vzniku na Janské ulici 4 a zaměstnávala 25 lidí.

Ve dnech 23.-26. března 1993 proběhla v Brně výstava bankovníctví Fibex 93, které se poprvé zúčastnily i opavské bankovní domy. Přidaly se se svými nabídkami i některé opavské firmy.

VIII. Doprava a spoje

Město Opava se rozkládá na katastrální ploše 9 059 ha a délka místních komunikací dosahuje 166 km. Z toho důvodu je zde nutná městská doprava. Město udržuje od pradávna čilé kontakty s okolním světem, a to jednak pomocí vlakové a autobusové dopravy, taxislužby a vlastních osobních a nákladních vozů. Město má 7 železničních stanic a zastávek vlaků a 5 vlakových tratí. Největší význam má pro Opavu trať Opava-východ - Ostrava-Svinov. Spojení se světem obstarává 11 dálkových autobusových linek. V dopravě a spojích působí na území města 360 organizací, obstarávajících hlavně nákladní a osobní přepravu. Pošta má zde 9 poboček a středisek. A je zde 7 368 pevných telefonních stanic.

Z průzkumu, který byl v roce 1993 proveden, vyplynulo, že z Opavy do Ostravy vyjíždí denně na 1 700 osob, zatímco např. z Hlučína „jen“ 3.000 osob. Další sousední okresy jsou méně významnými cíli vyjížděky. Do okresu Bruntál vyjíždí z okresu

Opava na 900 osob, a to hlavně z města Opavy. Do okresu Nový Jičín vyjíždí denně z okresu Opava na 600 osob, hlavně z Opavy, Vítkova a Březové. Naproti tomu do Opavy dojíždí denně kolem 1.200 osob, a to hlavně z Ostravy a Krnova.

Odborné sdružení železničářů ČR vyhlásilo na 29. 11. 1993 stávkou poté, co bylo avizováno zrušení některých tradičních režijních výhod pro stávající zaměstnance drah i důchodce. Opava však nestávkovala.

Vnitřním okruhem města Opavy kolem sadů mezi ulicí Těšínskou a Krnovskou projíždí denně za hodinu přes 700 osobních a na 300 nákladních automobilů.

Rostoucí dopravní ruch a hustota osobních a nákladních vozů nutily i v roce 1993 samosprávné orgány města, aby se zabývaly dopravní situací města a řešily její narůstající problémy. Rada města Opavy schválila na svém zasedání dne 16. srpna 1993 návrh na rekonstrukci Nákladní ulice a instalaci veřejného osvětlení na Horním náměstí. Rekonstrukce Nákladní ulice si tohoto roku vyžádala přes 4,5 milionů Kč. Značné finanční prostředky si vyžádaly rovněž stavební práce na Ratibořské ulici, jakož i rekonstrukce přemostění železniční trati na Hradecké ulici. Přesto se nelze ubránit poznámce, že nedobrá stav městských komunikací si v roce 1993 zasluhoval větší pozornost. Dne 26. června 1993 schválilo Zastupitelstvo města Opavy návrh novely vyhlášky o stání vozidel, vjezdu do vybraných míst a částí města. Novela vyhlášky platila s

účinností od 1. srpna 1993 a přinesla nutný soulad vyhlášky se zákonem ČNR 565/90 Sb. o místním poplatku. Proto bylo zcela vypuštěno původní znění, které určovalo poplatky za stání v zóně s omezeným stáním pro osoby bydlící trvale v zóně. Zákon ČNR totiž stanovil, že poplatek lze vybírat za vyhrazení **trvalého** parkovacího místa. Tedy jedině v případě, kdy je obec schopna zajistit, aby poplatník měl trvalé parkovací místo, které on **sám** bude výhradně užívat, může obec poplatky vybírat. Dále se ukazovala potřeba, aby bylo vyhláškou stanovena vyhrazena parkoviště v zóně s omezeným stáním pro občany, kteří v zóně trvale bydlí. Dále bylo nutno stanovit záchytné parkoviště pro nákladní auta a autobusy mezi 22. až 6. hodinou. Je potřeba zajistit podnikatelům a firmám určité dopravní možnosti při provádění servisní činnosti, oprav, údržby apod., stejně jako vyjasnit otázku, jak nakládat s vraky vozidel, u kterých není znám majitel a u kterých jde o tzv. opuštěnou věc. Rada města Opavy vyhlásila veřejnou soutěž na zpracování koncepce hromadné dopravy v Opavě do roku 2000, do které předložilo své návrhy 6 firem. Byla vybrána studie CM Consult Ostrava a ÚSMD Praha. Od nové studie koncepce dopravy se očekává, že přinese lepší provozní, technické, ekonomické, ale i ekologické zajištění městské dopravy v Opavě.

Velký význam pro městskou hromadnou dopravu v Opavě mělo **převzetí majetku Dopravního podniku města Opavy,**

státního podniku, v celkové hodnotě kmenového jmění 113.764 miliony Kč **do vlastnictví města**. Tento převod byl schválen na zasedání zastupitelstvem města dne 21. září 1993. K 31. červenci 1993 dosahovaly tržby tohoto podniku 14.683.000 Kč, z toho městská hromadná doprava 13.256.000 Kč, leasing 263.000 Kč, osobní taxi 599.000 Kč a reklama 400.000 Kč. Náklady činily k uvedenému dni 26.591.000 Kč a ztráta 11.908.000 Kč. Dotace Úřadu města činila 13 mil. Kč. Ujeto bylo celkem 1.435.474 km, z toho trolejbusy 670.054 km a autobusy 765.420 km. Tržba na 1 km dosahovala 9,02 Kč a náklady na 1 km 18,52 Kč. Znamenalo to, že ztráta na 1 km činila 9,5 Kč. Předpokládalo se, že v roce 1993 bude ujeto celkem 2.468.234 km, takže ztráta dosáhne celkem 22,34 milionů Kč. Nakonec se ukázalo, že tato ztráta dosáhla „pouze“ 20,59 milionů Kč. Město převzalo dále do vlastnictví zastaralou provozovnu údržby trolejbusů, vybudovanou v roce 1905, kdy sloužila 9 motorovým trolejbusovým a 5 vlečným vozům, kdežto nyní je pro 34 trolejbusy a 12 obslužných vozidel. Dále převzalo město provozovnu údržby autobusů, vybudovanou v roce 1954, kdy sloužila 8 autobusům, kdežto nyní slouží 35 autobusům. Ani tato provozovna nevyhovuje tedy nynějším provozním potřebám a navíc nevyhovuje ani z hlediska umístění. Dále převzalo město provozovnu údržby trolejbusů v Kylešovicích, vlastně rozestavěný areál. Se stavbou bylo započato v říjnu 1987. S dostavbou bylo započato v říjnu 1991 a do července

1993 bylo prostavěno přes 32 miliony Kč. Dále převzalo město další rozestavěné objekty jako opravnu trolejbusů, výpravní budovu a jídelnu. O jejich dalším osudu má být rozhodnuto později.

Všimněme si dále poněkud podrobněji trolejbusové dopravy v městě Opavě vzhledem k tomu, že **v roce 1993 uplynulo právě 40 let od jejího zavedení**. Tento historický exkurz vrhne určité světlo i na dnešní problémy Dopravního podniku města Opavy.

Už v prvních poválečných letech se začala intenzivně prosazovat myšlenka náhrady zastaralého úzkorozchodného tramvajového systému moderní trolejbusovou dopravou.

V roce 1950 došlo k zastavení provozu na téměř dvoukilometrové lince elektrické dráhy č. 3 - Divadlo - Městský hřbitov. Vzápětí byl zrušen i tramvajový úsek Nemocnice - Psychiatrická léčebna. V letech 1951 a 1952 proběhla výstavba první trolejbusové trasy a Dopravní podnik dostal prvních 6 trolejbusů Škoda 7 Tr. **1. trolejbusová linka č. 1 byla uvedena do provozu 24. 8. 1952**. Další trolejbusová linka vedla k Ostroji a nahradila autobus č. 4. **1. května 1953** byla zprovozněna další trolejbusová linka č. 3 Ostroj - Horní náměstí. Tak **vznikla základní trolejbusová síť**. Po dvouleté přestávce byl připraven projekt nových úseků do Kateřinek a od nemocnice do Vitkovské ulice. 22. dubna 1956 projely Opavou poslední tramvaje a náhradní dopravu do Kateřinek převzaly autobusy.

Současně probíhala stavba obou trolejbusových větví. Linka č. 2 Horní nám. - Kateřinky byla zavedena od 6. 2. 1957. V 60. letech probíhaly rekonstrukce komunikací a s nimi i budování tzv. druhých stop pro usnadnění objížděk. Od října 1970 byla zavedena v trase Ostroj - Městský hřbitov linka č. 4., která posílila dopravu na celém hlavním tahu. Koncem roku 1975 po generální opravě Olomoucké ulice došlo ke změnám tras a k přečíslování některých linek. Od 1. září 1984 došlo ke zřízení linky č. 5, která vytvořila přímé spojení z Jaktaře do Kateřinek a v roce 1985 byla prodloužena trolejbusová linka do Kylešovic na nové sídliště.

V současné době provozuje Dopravní podnik města Opavy 12 linek městské hromadné dopravy, z čehož je 5 trolejbusových a 7 autobusových. Pro současný provoz již původní vozovna z roku 1905 nevyhovuje, proto se v Kylešovicích staví nyní prostory a ostatní technické zázemí, čímž dojde ke zkvalitnění údržby a všech potřebných úkonů. S ukončením výstavby se počítá v příštím roce, avšak s financováním jsou značné potíže.

Od 1. února letošního roku se stal novým ředitelem Dopravního podniku města Opavy Ing. Antonín Bouda. Po svém nástupu předložil městu koncepci ke snížení dotací, počítající mimo jiné se zvýšením jízdného. Městské zastupitelstvo projednávalo tuto skutečnost na svém zasedání.

7. dubna a rozhodlo zvýšit od 1. 5. jízdné ze 2 na 4 Kč. Od tohoto data je tedy ceník následující:

občanské jízdné jednotlivé - 4 Kč

děti od 6 do 16 let - 2 Kč

studenti, zavazadlo, pes, kočárek - 2 Kč

měsíční jízdenka občanská - 120 Kč

měsíční jízdenka pro děti a studenty - 45 Kč

měsíční jízdenka zlevněná - 60 Kč

měsíční jízdenka přenosná - 300 Kč.

Bezplatná přeprava pro děti do 6 let, vojáků a důchodců nad 70 let platí i nadále.

Tolik o dopravní situaci v našem městě.

IX. Zdravotnictví

Město Opava mělo v roce 1993 poměrně rozsáhlou zdravotnickou síť, která byla však v tuto dobu ještě na cestě zásadních přeměn. K rozvolnění Okresního ústavu národního zdraví (OÚNZ) došlo sice již v roce 1991, avšak jeho majetek nebyl dosud převeden na město a obce, naopak k 1. dubnu 1993 dostal Okresní úřad tento majetek do prozatímní správy. Mělo se za to, že by privatizace zdravotnických zařízení mohla

probíhat třemi cestami: 1) Tam, kde je pouze jeden projekt a jeden zájemce, by byl majetek prodán tomuto zájemci. 2) V případě dvou či více konkurenčních projektů byl by objekt i zařízení prodán ve veřejné dražbě. 3) Tam, kde to bude potřebné, bude zdravotnické zařízení převedeno do majetku obce.

Koncem roku 1993 byl v okrese Opava ve zdravotnictví tento stav: Okresní úřad se stal zřizovatelem **Okresní hygienické stanice, Kojeneckého ústavu a Dopravní záchranné služby**. Vzniklo zde 136 zdravotnických organizací, zřízených rozhodnutím zastupitelstev obcí a měst. Z tohoto počtu posléze 180 nestátních zdravotnických subjektů.

Pokud jde o samotnou Opavu, stala se **Slezská nemocnice již v roce 1992 samostatnou příspěvkovou organizací, zřízenou městem Opavou**. Prakticky na každém zasedání zastupitelstva města Opavy byly zrušeny zřizovací listiny některých odborných a obvodních ordinací. Tím přestávaly být ordinace příspěvkovými organizacemi města a lékařům se otevřely dveře k privatizaci své činnosti. Po červnovém zasedání zastupitelstva, kdy bylo zrušeno dalších 5 zřizovacích listin samostatných příspěvkových zdravotnických organizací (ordinace dětského stomatologa na Englišově ulici, ordinace stomatologů na Rolnické, ordinace závodního stomatologa na Sadové, ordinace stomatologa a ordinace ortodontů na nám. Slezského odboje), takže jich zbývalo už

jenom asi 20. Ostatní fungovaly již jako privátní. Na prosincovém zasedání opavského zastupitelstva byly zrušeny zřizovací listiny dalších samostatných příspěvkových organizací (ordinace praktického lékaře pro děti na Jurečkově ulici, ordinace závodního praktického lékaře na Mařádkově ulici a ordinace praktického lékaře pro dospělé na Rybářské ulici. Dále u tří lékáren (na Partyzánské, Mezi trhy a na náměstí Republiky) a jedné výdejny zdravotnických potřeb na Olomoucké ulici. **Takže koncem roku 1993 bylo již ze 132 zdravotnických zařízení ambulantní péče na území města Opavy 113 soukromých.**

Největším zdravotnickým zařízením v Opavě je **Psychiatrická léčebna**, která je příspěvkovou organizací, zřízenou ministerstvem zdravotnictví. V roce 1993 vykazovala 146 lůžek a 47 lékařských míst. Svým významem přesahuje rámec města i okresu Opava.

Podrobněji si všimněme **Slezské nemocnice**. Zde po léta zpracovává kroniku Karel Chovanec, býv. učitel, a ředitelství mi ji půjčuje. Právě odtud mám mnoho informací. V listopadu 1992 zpracovalo vedení nemocnice ve stanoveném termínu základní privatizační projekt pro druhou vlnu privatizace s cílem **zachování celistvosti nemocnice a s převodem majetku na město Opavu**. Stanovený harmonogram privatizace nebyl však dodržen ze strany vyšších nadřízených orgánů, takže v roce 1993 tu nedošlo k žádným zásadnějším změnám. Slezská

nemocnice se však stala od 1. ledna 1993 plátcem zdravotního a sociálního pojištění ve výši 36% z objemu vyplácených mezd pracovníků. Tyto nové nákladové položky významně ovlivnily čerpání vlastních nákladů. Na růst vlastních nákladů měla dále vliv nově zavedená daň z přidané hodnoty, neboť do 31. 12. 1992 Slezská nemocnice nakupovala převážnou část materiálu, přístrojů a služeb bez této daně.

Od 1. 1. 1993 začaly působit v České republice kromě **Všeobecné zdravotní pojišťovny další zdravotní pojišťovny**, se kterými začala nemocnice postupně uzavírat smlouvy o poskytování zdravotní péče jejich pojištěncům včetně výdajů léků v lékárně.

V roce 1993 bylo ve Slezské nemocnici průměrně **795 lůžek**, tj. o 13 méně než v předchozím roce a **23.358 hospitalizovaných pacientů**, tj. o 562 méně než v předchozím roce. Díky tomu poklesl počet ošetřovaných dnů o 2.407, tj. o 10,3%. Na této „úspoře“ se podílelo i lepší využití lůžek. K úbytku je nutno ještě dodat, že 10 lůžek bylo zrušeno na stomatologickém oddělení.

V roce 1993 byli ve Slezské nemocnici zaměstnáni **132 lékaři**. V průběhu roku bylo přijato celkem 45 absolventů, a to 7 lékařů, 1 farmaceut, 32 středně zdravotní pracovníci a 5 ošetřovatelek. Celkem bylo ovšem přijato 365 pracovníků a odešel 321. Největší fluktuace byla u dělnických profesí,

zejména u pomocnic. K poklesu fluktuace došlo v tomto roce u středně zdravotnického personálu.

Na rozdíl od roku 1992 dosáhla Slezská nemocnice v roce 1993 celkem **příznivého hospodářského výsledku**. V průběhu I. pololetí 1993 uhradila dluh Všeobecné zdravotní pojišťovně ve výši 2.339.000 Kč, a to z doplatku tržeb za I. čtvrtletí 1993. V měsíci březnu 1993 bylo provedeno na jednotlivých odděleních **šetření spotřeby léků** u jednotlivých pacientů a byl zpracován rozbor a návrh na úpravu paušálních sazeb za léky pro hospitalizované pacienty pro potřeby Všeobecné zdravotní pojišťovny. Nově upravený paušál byl pak v nemocnici zaveden s účinností od 1. 4. 1993. Od 1. 1. 1993 byly ostatně zvýšeny **materiálové náklady u ošetřovaných dnů ze 40 Kč na 100 Kč**, u novorozenců z 10 Kč na 60 Kč na týden.

Podle uzavřené smlouvy s Všeobecnou zdravotní pojišťovnou byla Slezská nemocnice financována v průběhu roku 1993 zálohově, a to takto: do konce předcházejícího měsíce jí byla poskytnuta záloha ve výši 8 milionů Kč a do 15. dne běžného měsíce obdržela druhou část zálohy, a to rovněž ve výši 8 milionů Kč. Od měsíce července pojišťovna poskytla však pouze jednu zálohu, a to ve výši 16 milionů Kč do 10. dne běžného měsíce. Tato změna způsobila platební neschopnost nemocnice ve druhém pololetí 1993. Došlo tu totiž o posun 10 dnů.

V roce 1993 se zvýšil ve Slezské nemocnici průměrný plat lékařů o 2.329 Kč proti průměru v České republice. Průměrný plat lékaře se zvýšil proti 8.626 Kč v roce 1992 na **12.676 Kč v roce 1993**. U středně zdravotních pracovníků se tento plat zvýšil z 4.713 Kč v roce 1992 na 6.043 Kč v roce 1993.

A nyní ještě to nejdůležitější z jednotlivých oddělení Slezské nemocnice. Na **dětském** oddělení se projevovaly odchody lékařů do privátní terénní praxe. Zdá se, že místo lůžkového pediatra přestává být pro lékaře prestižní. Souviselo to patrně i s tím, že technická úroveň oddělení nedosahuje ani standardní úrovně. Není zde například ani jednotka intenzivní péče. U **geriatrického a doléčovacího** oddělení byla zřízena interní a geriatrická ambulance. Na **chirurgickém oddělení I.** došlo od 1. 4. 1993 k úpravě celkového počtu lůžek na 55. Stavebními úpravami jednotky intenzivní péče se dosáhlo posílení lůžkového fondu a další pokoj se dvěma lůžky. Na **infekčním** oddělení nastoupil od 1. 3. 1993 do funkce primáře MUDr. Petr Kümpel a od 1. 1. 1993 byla zde otevřena septická jednotka, na kterou jsou indikováni pacienti v septickém stavu či pacienti s infikovanou kožní chorobou. Vysoká obložnost na oddělení byla podmíněna zejména stoupajícím počtem pacientů se **salmonelózou**. V několika epidemiích dominovala **nákaza z rybích výrobků**. Vyskytoval se rovněž zvýšený výskyt **klišťové encefalitidy**. Oddělení převzalo péči i o infekční pacienty z okresu Šumperk. K prostorovým změnám

došlo i na **interním oddělení II.**, kde byly tři velké pokoje od 8 do 10 lůžek přestavěny na maximálně pětilůžkové pokoje. **Mikrobiologické oddělení**, které je součástí Slezské nemocnice od 1. 1. 1992, pokrývalo také služby pro spádovou oblast zdravotnických zařízení na celém území okresu Opava, tzn. pro nemocnici ve Vítkově, poliklinice v Hlučíně, léčebnu dlouhodobě nemocných v Budišově a síť ordinací praktických lékařů. Od 1. 5. 1993 bylo k oddělení připojeno bývalé **parazitologické oddělení** Okresní hygienické a epidemiologické stanice. Z **neurologického oddělení** odešla v roce 1993 do důchodu primářka MUDr. Peřínková a na její místo nastoupil MUDr. Marián Kišš. Funkci ordináře pro dětskou neurologii vykonávala MUDr. Helena Jahnová. **Ortopedické oddělení** na Popské ul. oddělení zajišťovalo v roce 1993 se svými dvěma ambulancemi převážnou část péče o ortopedické pacienty v okrese Opava. Od jara 1993 vyjížděla operační skupina oddělení operovat totální endoprotézy kyčelního kloubu do nemocnice v Albrechticích. Na **stomatologickém oddělení** byla od 1. 1. 1993, jak už víme, na zkušební dobu 3 měsíců uzavřena lůžková část. Objem a skladba výkonů se však nezměnila. Pacienti, jejichž léčba vyžadovala hospitalizaci, byli umístěni na jiných odděleních. Po zkušebním období byla lůžková část oddělení zrušena. Na **ženském oddělení** v areálu porodního sálu byl vytvořen další porodní sál s jedním porodním lůžkem **k možnosti**

přítomnosti otce u porodu. V roce 1993 fungovalo **kožní oddělení pavilonu E** s redukovaným počtem lůžek: z původních 40 na 20. Lůžková část se přesunula do I. patra a v přízemí se tak uvolnily prostory k rozvíjení terapeutických zákroků. V červenci 1993 odstoupila z funkce primáře MUDr. Němcová a přešla do soukromé praxe. Od září 1993 byla vedením kožního oddělení pověřena MUDr. Eva Jašková.

Celkově je možno ještě říci, že se v roce 1993 podařilo modernizovat část pracovišť v nemocnici po stránce **stavební i přístrojové**. K největším investicím v přístrojové technice patřil analyzátor SYSMEX pro hemotologii, operační mikroskop pro oční oddělení, laparoskop pro chirurgii a mikroskop pro patologii. Značné úsilí bylo věnováno **dostavbě pavilonu „S“ infekčního oddělení**. V roce 1993 bylo prostavěno 6 milionů Kč. V roce 1993 byla ve Slezské nemocnici provedena tzv. kategorizace zdravotnického zařízení pro účely privatizace. Většina pracovišť byla zařazena do kategorie B, což znamenalo objekty privatizovat s břemenem věčným i časovým. Pouze část nemocnice, zejména ta, která je situována v objektech nepatřících státu, byla zařazena do kategorie A, tj. mezi volně privatizovatelné objekty. Obecně převládal totiž názor, jak už bylo poznamenáno, že nemocnice by měla být privatizována jako nedílný celek. Zbývá ještě zaznamenat, že Zastupitelstvo města Opavy rozhodlo na dubnovém zasedání o **zřízení Nadace Slezské nemocnice**. Zřizovateli nadace jsou Okresní

úřad Opava, Městský úřad Opava a Slezská nemocnice a jejím cílem je dosáhnou podpory v **získávání prostředků od dárců a sponzorů** k nákupu moderních diagnostických a léčebných přístrojů a zařízení a na rozvoj jednotlivých oddělení nemocnice.

Zvláštní poznámku zasluhuje zmínka, že v měsíci říjnu byl v přízemí na kožním oddělení zahájen provoz denního sanatoria, neboť jde v opavských podmínkách o něco nového. **Denní sanatorium kůže**, jak se mu laicky říká, představuje způsob léčby, určené chodícím pacientům, které odborný lékař vyšetří a stanoví léčebnou kůru. Pacient pak neulehá na lůžko, ale dochází do sanatoria, kde má k dispozici péči a pomoc speciálně školených, zkušených kožních sester a využívá prostorových, hmotných a přístrojových kapacit. Sanatorium nabízí možnost fototerapie lampami SUP a UVA, jejichž výborná účinnost u pacientů s psoriázou, ekzémem a jinými svědivými dermatózami již byla známa dříve. Provoz byl rozšířen i na odpolední hodiny, aby pacienti mohli na ošetření docházet i po práci. Jako velmi účinná se jeví léčba otoků paží žen po operaci prsů a otoků dolních končetin žilní etiologie či jako následek opakovaných růží pomocí pneumatických masáží přístrojem PIK.

Součástí péče jsou i koupele s příměsemi, aplikace velmi účinných zevních léků, jejichž užití je doma problematické vzhledem ke špinění prádla. Je aplikováno i Kawarovo bahno,

dovezené z Mrtvého moře a řada jiných metod. Ošetření je hrazeno zdravotní pojišťovnou.

Dne 1. března 1993 zahájila po dalších přípravách v Opavě činnost **Ošetřovatelská a sesterská agentura HC**, která navazuje na systém geriatrických sester a rozšiřuje jej o systém domácí péče - Home care (HC), běžný ve standardních zdravotnických systémech. Majitelem a zřizovatelem je MUDr. Petr Slaný. Hlavní snahou nového systému je vrátet pacienty z nemocnic po zásadním úkonu a intenzivním ošetření dříve domů, tedy do prostředí, kde lze očekávat rychlejší návrat k plnému zdraví. Ve světě je tento systém běžný. Odpovědnost za pacienta, který se dobrovolně rozhodne pro doléčování doma, převezme praktický lékař, který naváže kontakt s HC ošetřovatelskou agenturou. Výkony, které pro ošetření v HC systému lékař naordinuje, jsou hrazeny Všeobecnou zdravotní pojišťovnou za předpokladu, že jsou nutné pro zdraví pacienta. Opavská HC agentura, která se slibně začala uplatňovat, není vlastně zdravotnickým zařízením na vlastním slova smyslu, je však zcela jistě **servisem služeb pro praktické lékaře**.

Středisko záchranné služby, jehož zřizovatelem je okresní úřad, má od roku 1993 jednotný zdravotnický dispečink, jehož hlavní výhodou je vysoce kvalifikované posouzení požadavku a rozhodnutí o nejvhodnějším způsobu poskytnutí zdravotní péče občanovi. Z tohoto centra je řízen provoz vysunutých pracovišť Rychlé lékařské pomoci v Opavě,

Hlučíně a Vítkově, lékařské služby první pomoci v Opavě včetně zajišťování služeb v oblasti dopravy nemocných. Hlavní výhodou je, že v případě ohrožení života a volání o pomoc laikem je v silách dispečerky - zdravotní sestry - cílenými dotazy posoudit stav nemocného a vyslat příslušnou posádku Rychlé lékařské pomoci.

Zdravotnický dispečink Dopravní záchranné služby Opava je v přímém kontaktu s pracovišti **Letecké záchranné služby v Ostravě a v Olomouci**, dále s pracovišti operačních středisek Policie ČR, Hasičského sboru a všech složek integrovaného záchranného systému okresu Opava. Zdravotnická záchranná služba je v okrese zajištěna organizací Dopravní záchranná služba včetně zajišťování mobilních prostředků pro lékařskou službu první pomoci. Ta je trvalou zálohou zdravotnické záchranné služby a plně nahrazuje služby Rychlé lékařské pomoci po dobu, kdy dochází k výjezdům vozidel.

Dnem 17. září uvedla Záchranná služba oficiálně do provozu **nový vozový park špičkové úrovně**. Jednalo se o **vůz Mercedes 310D Meisen Medimobil v úpravě pro rychlou lékařskou pomoc a 4 sanitní vozidla Peugeot 15 pro univerzální použití**.

Slavnostnímu předvedení vozidel i systému řízení operačního střediska s využitím telekomunikační techniky pro rychlou lékařskou pomoc byli přítomni četní hosté, jako např. okresní zdravotní radová MUDr. Eva Dratvová, zdravotní rada

Opavy MUDr. Zbyněk Rozsival, starostka Vítkova PaedDr. Stanislava Suková, ředitel Slezské nemocnice Ing. Jiří Havlíček, primář záchranky MUDr. Milan Ticháček, ředitel této služby Ing. Miroslav Janečka a jiní.

Ve vozidlech Peugeot se najednou umístí 8 pacientů (jeden ležící), kterým bude nabídnuto maximální pohodlí, teplo a v nichž je možno umístit i inkubátor. Mercedes, který byl zakoupen z dotace okresního úřadu, pak bude sloužit jako rychlá lékařská pomoc „**Koronárka na kolech**“. Tento nový vůz je tedy vlastně mobilní jednotka intenzivní péče, v níž lékař může poskytnout pacientovi vše, jako v nemocnici, např. veškeré umělé dýchání až po dýchání náhradní, např. za stavů bezvědomí. Činnost srdce může lékař sledovat pomocí kardiomonitoru se záznamem na obrazovce i tištěným. Má možnost některé smrtící poruchy srdečního rytmu zrušit a naopak při jiných poruchách srdeční činnosti opakovanými výboji elektrického proudu povzbuzovat. Při transportu lze provést rozsáhlé EKG, měřit množství cukru v krvi, odsávat hleny či vodu z plic atd. V autě je vybavení pro transport všech typů zlomenin. Pacienta se zraněnou páteří je možné zafixovat na vakuové matraci tak, že jej nic netlačí a přitom není možný sebemenší škodlivý a nežádoucí pohyb. Vůz je vyhříváný a má vlastní přívod vody s možností očisty. **Jde o špičkovou novinku světové úrovně v našem městě.**

V září 1992 se rozhodli Libor Láryš a Marek Pavlík, tehdy ještě řidiči Dopravní záchranné služby Opava, vzít do svých rukou důležitou zdravotnickou službu - převozy pacientů. Důvodem k založení privátní záchranné služby byl především nedostatek peněz rozvolněného bývalého OÚNZ k modernizaci nového parku, tj. známých sanitek Š-1203. Přidalo se k nim 15 zkušených kolegů ze „staré“ záchranky a vznikla **soukromá společnost Sanitrans**. Sídli na Purkyňově ulici 4 a od 1. února 1993 nabízí své služby všem občanům Opavy a okresu, a to přes číslo dispečinku nebo přes ústřednu opavské nemocnice.

Na Englišově ulici v prostoru Školního statku byl v pondělí 3. května zahájen plný provoz **Léčebného a rehabilitačního centra, s.r.o.** Hlavním záměrem centra jako nestátního zařízení je poskytování současné a na sebe navazující zdravotnické péče a komerčních služeb. Služby hrazené zdravotní pojišťovnou, i ty luxusní, které je možné si koupit, připomněla přítomnost významných hostů slavnostního otevření. Aktu přestřižení pásky se ujali společně primátor našeho města Ing. Jiří Staněk, přednosta Okresního úřadu Mgr. Antonín Šrom a Ing. Jaromír Beneš, ředitel Školního statku, který centru poskytuje střechu nad hlavou. Společníky centra jsou primář MUDr. Jindřich Sobotka a MUDr. Jan Němec v neurologické ambulanci a rehabilitačním oddělení, dále internista MUDr. Ivo Románek, který je současně jednatelem společnosti a MUDr. Ludmila Schneidrová v kožní ambulanci.

Objekt, který za přispění obětavého personálu provozují má k dispozici několik ambulancí, moderně vybavenou vodoléčbu, fyzikální terapii, sauny, bazén, malou tělocvičnu, pedikúru, prostor vybavený rekondičními a posilovacími přístroji i příjemné posezení s možností občerstvení.

Základem činnosti centra je poskytování standardní **léčebné a rehabilitační péče** na základě smlouvy se Všeobecnou zdravotní pojišťovnou a dohod s dalšími zdravotními pokladnami. Nadstandardní zdravotnická péče je soustředěna především na déletrvající terapii chorob pohybového ústrojí, chorob srdečně cévních, na zátěžovou a sportovní medicínu, lékařskou kosmetiku, akupunkturu, homeopatiiku, redukční programy obézních apod. Komerční činnost spočívá v provozování bazénu, saun, tělocvičny s malým fitcentrem, pedikúry, dále v provozování kosmetických úkonů, a to hlavně odpoledne, večer a o víkendech.

Neurologická ambulance je zaměřena především na léčbu bolesti hlavy, stavů po mozkových příhodách a jiných závažných neurologických onemocněních. V EMG laboratoři jsou prováděna vyšetření nervového a pohybového aparátu, je využívána manuální medicína, akupunktura a homeopatie. Možnosti léčebné rehabilitace jsou dány vysokou úrovní vodoléčby včetně bazénu. Péče je směřována na léčbu bolesti zad a širokou škálu poruch hybného systému včetně pouřazových stavů.

Interní ambulance se zaměřuje především na poruchy zažívacího ústrojí - gastroenterologii. Komplexně léčí obezitu včetně navození správných stravovacích a pohybových návyků. Nadstandardní služby poskytuje v oblasti tělovýchovného lékařství, např. prohlídky a testování sportovců.

Na území města Opavy byly v roce 1993 celkem čtvery dětské **jesle**, a to na Čajkovského ulici, na Otické, na Liptovské a na Valečkově ulici. Jejich kapacita 160 míst nebyla však plně využita a pohybovala se ve 3. čtvrtletí od 49,67% na Liptovské do 63,39 % na Čajkovského ulici. Souviselo to s úbytkem dětí v Opavě a také s plnějším využíváním mateřské dovolené maminkami. To vedlo Radu města Opavy k tomu, že schválila na svém zasedání dne 8. listopadu 1993 návrh na zrušení jeslí v Opavě-Kylešovicích, Liptovská 21 k 30. červnu 1994. Na zasedání zastupitelstva dne 14. 12. 1993 byl sice tento návrh projednán, ale nebyl schválen. Radě bylo uloženo předložit zastupitelstvu do příštího zasedání podrobnější návrh na způsob řešení této problematiky v příštím roce.

X. Sociální péče

Město Opava prostřednictvím odboru sociálních věcí Úřadu města Opavy rozdělovalo z městského rozpočtu dávky sociálně slabým občanům, jejichž příjmy nedosahovaly životního minima. V letošním roce přibylo žadatelů o sociální dávky v souvislosti s nezaměstnaností obyvatel. Statistika k uvedeným skutečnostem však neexistuje. Je smutnou skutečností, že narůstá však - jak sama vidím i u nás na sídlišti v Opavě-Kateřinkách, Holasické - počet těch, kteří s vozíčkem objíždějí a „vytřídí“ popelnicové kontejnery: papír, železo, textil, sklo - a odvázejí to do sběrných surovin, kde to zpeněží. Není tajemstvím, že mnozí si z tohoto zisku zakoupí alkoholické opojení.

Abych také využila svých poznatků: bydlím v 9. patře u řeky a z balkonu v letních měsících vidím, jak ráno vstávají jedinci ze svého lože u řeky. Ovšem jde jen o „otužilé“ jednotlivce a v letních nocích. Je však pravda, že u vody sídlí někteří i přes den. Ale daleko větší část bezdomovců hledá útočiště v Azylovém domě v Opavě. O tom však v dalších řádcích.

Město spravuje v Opavě prostřednictvím sociálního odboru pouze tři kluby důchodců, ve kterých se důchodci scházejí k posezení či některým akcím. Velice agilním klubem je **klub důchodců na Masarykově ul.**, kde pořádá své úspěšné přednáškové akce **Vlastivědná společnost Stará Opava.**

Na území Opavy jsou **4 domovy důchodců** s 360 místy, spravované Okresní správou sociálních ústavů v Opavě. Kvalitativně jsou mezi nimi značné rozdíly: např. v domově důchodců na Rybářské jsou nepochybně ubytovací podmínky daleko skromnější než v moderním penzionu na Rolnické, kde je také velmi obtížné pro důchodce - žadatele dostat ubytování.

Do sociální oblasti patří i **jesle**, jejichž počet se snížil na 4.

Zastavme se nyní u **Azylového domu Samaritán** na Nákladní ulici 24, který byl 15. ledna 1993 slavnostně otevřen za přítomnosti představitelů města, přednosty Okresního úřadu Mgr. Antonína Šroma a všech, kteří se o něj zasloužili. První impuls k vybudování takového zařízení dal pan Kampas, který našel podporu ve **Společenství křesťanské pomoci Samaritán**. K realizaci myšlenky přispěl velkou měrou i Mgr. Šrom ještě ve funkci vedoucího referátu sociálních věcí Okresního úřadu. Myšlenka se tedy stala realitou a my máme v našem městě dočasný domov pro ty, kteří se ocitnou v krizových situacích života. Smyslem je poskytovat pomoc lidem v nouzi a příjemné prostředí těm, kteří se cítí osamělí. Nocleh nebo dočasné ubytování se nabízí mužům, pro matky s dětmi je vyčleněn malý pokojík. Osamoceným a bezradným lidem je tak umožněno pobýt během dne v teple s možností levného občerstvení, k dispozici jsou knihy, televize a společenské hry. O obyvatele domu se starají pečovatelé z řad křesťanů, kterých

je 6, další 2 jsou v civilní vojenské službě. Pečovatelé se připravovali na svou službu v Psychiatrické léčebně, zejména na protialkoholickém a protidrogovém oddělení. Jedenáctým zaměstnancem je ředitel, kterým je Mgr. Antonín Plachý, činovník evangelické církve, člověk s vysokým morálním kodexem. Ubytování je možno nabídnout 22 lidem, 15 pak jen na přespání. Podmínkou pro přijetí je prokázání se dokladem totožnosti a dodržování domovního řádu. Denní režim je pevně stanoven. Ubytovaný je povinen hradit si pobyt tím, že se výrazně podílí svými příjmy na úhradě pobytu. Z nich se vyčleňuje kapesné, část peněz se ukládá pro případ vyššího vydání. Při tzv. ranním slově je přidělena ranní práce, po jejím vykonání v odpoledních hodinách má každý volno, které využívá pro své zájmy a potřeby.

Ještě blíže k provoznímu režimu Azylového domu v Opavě: ubytování se poskytuje každému, kdo se dostaví mezi 18. a 20. hodinou. Dostane se mu teplé sprchy a čistého nočního prádla a lůžkovin. Symbolickou částku za nocleh může každý buď uhradit, nebo odpracovat při úklidu a provozu domu.

Od 18. ledna se zde provozuje tzv. denní centrum: od 8.30 do 15 hod. se od dobrovolných dárců přijímá šatstvo a ortopedické pomůcky.

Vysoce humánnímu poslání Azylového domu v Opavě odpovídá i poslání opavské **Charity**.

Charita je zařízením římsko-katolické církve a byla ustanovena olomouckým arcibiskupem. Oblastní Charita Opava byla založena v roce 1989. Před tímto rokem se lidé, snažící se pomoci druhým, sdružovali v tzv. Službě křesťanské pomoci. Charita má minimální množství placených pracovníků a převahu dobrovolníků - katolíků.

Společenství Charity v Opavě má 14 zaměstnanců, z toho 10 charitních sester a ošetřovatelek. Zaměstnávání pracovníků je možné jen díky státní dotaci na mzdy. V letošním roce zahrnovala charita 30 dobrovolníků, pracujících na aktuální situaci doma i ve světě.

Středisko charitní ošetřovatelské služby působí od 1. 11. 1991 i v **rodinách**. Služba je určena starším lidem. Sestry vypomáhají v domácnosti a tak umožňují trávit čas dlouhodobé nemocnici ve svém domácím prostředí. Sestry spolu s dobrovolníky věnují každému pacientovi denně 3 hodiny péče „jak o tělo, tak i o duši“. Charita si školí pracovnice podle svých představ v ošetřovatelském kursu svaté Zdislavy. Jak již bylo výše uvedeno, jsou sestry placeny z dotací a částečně zdravotní pojišťovnou.

V provozu jsou už i **rehabilitační dílny** pro invalidní důchodce. 18 invalidů tak může pracovat se dřevem, textilem, přírodninami a papírem a mít tak znovu pocit potřebnosti ve společnosti.

Na Masarykově ulici funguje středisko vzájemné pomoci, tzv. **Šatník**. Zachovalé oblečení, obuv a předměty osobní potřeby jsou za symbolické částky od 2 do 30 Kč poskytovány nejen potřebným občanům Opavska, ale také uprchlíkům a chudým v zahraničí.

K aktivitám charity patří i prodejní výstavky z prací invalidů a důchodců, bezplatné půjčování knih v křesťanské knihovně, pomoc Řádu salesiánů Dona Bosca v Ostravě, zajištění pobytu černobylských dětí v českých rodinách aj. humánní péče.

V současnosti má ošetrovatelská služba v rodinách čítající 12 sester, na starosti 45 lidí, z nichž větší polovina jsou ležící pacienti - vesměs po mozkových mrtvicích či infarktech.

Dne 25. 3. 1993 uspořádala Charita sbírku na pomoc uprchlickým táborem v Chorvatsku. Opavané stačili během tohoto dne zaplnit celý vagón, a to zejména ošacením, moukou a cukrem.

Pojednání o **Českém červeném kříži** patří spíše do kapitoly o zdravotnictví. Nicméně tato organizace hrála významnou roli i v sociální sféře. 6. března se konala v Opavě v sále Lidového domu na Otické ulici okresní konference Českého červeného kříže, na které se sešli delegáti ze 134 základních organizací z měst a obcí Opavska.

Konference zvolila na příští funkční období 29 členný okresní výbor a okresní revizní komisi. Předsedou okresní

organizace se rozhodnutím 160 delegátů stal RNDr. František Hiemer, vedoucí laboratoří vítkovské nemocnice.

Pečovatelkou službu v okrese zajišťovaly 123 pečovatelky, které se staraly o 82 osoby. Trvale byl prováděn příjem a výdej šatstva v „městském šatníku“, který byl otevřen už v roce 1991. Potraviny, boty a šaty získané od občanů byly přidělovány i Azylovému domu. Dále bylo zorganizováno na 350 akcí zejména pro starší občany, ale i pro děti a mládež.

A nyní k **sociálním ústavům**. K největším patří **Marianum** na Rooseveltově ul., ústav pro mentálně postiženou mládež, jemuž stát hradí na provoz pouze minimální částky. Vedení ústavu však usiluje o pomocnou třídu pro šikovnější děti a připravuje i zdokonalení diagnostického oddělení.

Objekt Mariana byl po roce 1989 vrácen kongregaci Dcer Božské lásky, která se stala samostatnou rozpočtovou organizací. V současnosti je zde 256 svěřenců od 3 do 15 let. Správa ústavu zajišťuje dětem vedle působení ve sportovním, hudebním a dramatickém kroužku i letní tábory, a to v Jánských Koupelích a v Beskydech.

Ústav pro mentálně postižená děvčata na Mánesově ulici je umístěn v krásné vilce se zahradou. Od dubna 1991 zde žije 45 dětí, dalších 15 dochází na Rolnickou ulici do tzv. denního stacionáře, který zajišťuje pobyt a péči pro mentálně postižené během dne.

Rektorát Slezské univerzity

Soukromá střední škola podnikatelská

Oddělení pro 14 chodících a 31 ležáka z celé oblasti Moravy jsou tvořeny dětskými pokojíky. Při pravidelných akcích se scházejí s dětmi zaměstnanců a tak se zařazují do normálního života. Na doporučení psychiatra se zapojují do domácích prací a tím se podílejí na perspektivním chodu domácnosti. Pro ležáky jsou k dispozici 2 terasy, aby mohli co nejvíce pobývat na čerstvém vzduchu (pokud lze, bohužel, v našem městě o čerstvém vzduchu hovořit).

Rada města Opavy na svém zasedání 7.7. 1993 ustavila **komisi pro otázky zdravotně postižených občanů** našeho města. Jejím úkolem bude ve spolupráci se zdravotně postiženými řešit jejich problémy, zejména odstraňovat bariéry ve městě, aby vozíčkáři se dostali do úřadů, obchodů, ...

XI. Školství

Dříve než pojednání přímo o školách, zmíním se o významném a novém aktu - o udělování **právní subjektivity** školám a jejich zařízením.

Na základě zákona ČNR ze dne 13. 2. 1993 o státní správě a samosprávě ve školství a také na základě vyhlášky ministerstva školství ČR č. 291/91 Sb. ze dne 14. 6. 1991 o

základním školství požádali ředitelé základních škol E. Beneše v Kateřinkách a U hřiště v Kylešovicích o zřízení samostatných příspěvkových organizací. Zastupitelstvo schválilo **právní subjektivitu Základní škole v Kylešovicích a dále 9 mateřským školám** v našem městě, které o toto požádaly.

Zřizovatelem těchto škol je město, které zabezpečuje investice i neinvestiční náklady formou příspěvku a dále zajišťuje školám učebnice, školní pomůcky a vůbec potřeby, hrazené státem. A to prostřednictvím Školského úřadu v Opavě.

Město Opava je důležitým centrem všech stupňů škol, kterých zde bylo v roce 1993 celkem 75. Nejvíce zde bylo mateřských škol - 34 s 2.317 dětmi, které vyučovalo na 200 pedagogů. Následovaly základní školy, jichž zde bylo tohoto roku 18, z toho 4 pro 1. až 4. postupný ročník a 14 pro 1. až 9. postupný ročník. Navštěvovalo je 9.367 žáků, které vyučovalo 427 pedagogů. Středních odborných škol bylo v roce 1993 v Opavě 6 s 2.104 žáky. Na dvou opavských gymnáziích studovalo 107 žáků a na 6 středních odborných školách 2.339 žáků. Dále zde bylo 6 speciálních škol, dříve nazývaných školy pro mládež vyžadující zvláštní péči, s 649 žáky, z toho 121 předškolního věku. Také 2 základní umělecké školy s 1.883 žáky a konečně Slezská univerzita s 488 posluchači.

O **mateřské školy** jevíli rodiče v roce 1993 velký zájem, a to zejména v centru města a v Opavě-Komárově. Svědčí o tom

skutečnost, že na 9 z 34 mateřských škol se přihlásilo v roce 1993 více žáků než byl povolený počet. Například v Mateřské škole na Vaníčkově ulici v Opavě-Kylešovicích bylo povoleno přijmout 80 dětí, ale přihlásilo se jich 100, v Mateřské škole na Otické bylo povoleno přijmout 60 dětí, ale přihlásilo se jich 75, na Mateřské škole na Olomoucké ul. bylo povoleno 80, ale přihlásilo se jich 100. A tak bychom mohli stále pokračovat.

Rada města Opavy schválila na svém zasedání dne 7. července 1993 vyhlášku o stanovení poplatků za pobyt dětí v mateřských školách, jeslích, školních družinách a školních klubech. Vyhláška se ovšem vztahovala na instituce ve správě Úřadu města Opavy. Na zasedání Zastupitelstva města Opavy, konaném 14. 12. 1993, byl pak schválen návrh obecně závazné vyhlášky, podle níž byl pobyt v mateřských školách považován za určitou nadstandardní péči a za přiměřený se určil poplatek ve výši 200 až 300 Kč měsíčně. Poplatek se však neměl vybírat od rodičů, jejichž součet příjmů by tím poklesl pod 1,5 násobek částky potřebné k zajištění výživy a ostatních základních potřeb a nezbytných nákladů na domácnost.

Na zasedání Zastupitelstva města Opavy, konaném 14. 12. 1993, bylo schváleno udělení právní subjektivity devíti mateřským školám v Opavě-městě (MŠ Na pastvisku, Pekařská, Olomoucká, Vaníčková, Opava-Komárov, 17. listopadu, Otická, Heydukova a Křesťanská mateřská škola).

Zvláštní zmínku zasluhují Mateřská škola v Opavě, Gudrichova a Mateřská škola v Opavě, Otická. Proto se o nich zmíním poněkud podrobněji.

Majitelem **Mateřské školy na Gudrichově ulici** je státní Stavební podnik Opava, který ji na léta 1993 a 1994 pronajal městu. Jsou tu 4 učitelky, školnice a paní, která má na starosti vše kolem výdaje jídla pro 45 dětí. To je kompletní personál, který si dal do programu upevňovat zdraví dětí. Suterén vilky, kde se škola nachází, je přebudován na saunu s plným komfortem od převlékáren, sprch, odpočíváren, bazénu až po možnost výběhu k ochlazování na zahradě. Se saunováním se začínalo na bázi dobrovolnosti. Děti překonaly strach z horka, saunování jim prospívá a těší se pevnějšímu zdraví. Mohu to potvrdit, poněvadž sem chodí můj vnuk Jonáš.

Úřad města a okresní úřad koupili školce po jednom ultrazvukovém inhalátoru Thomex L-2. V desetidenních cyklech děti inhalují nastavení - vdechují aerosolový vzduch s možností nastavení jeho teploty. V mezidobí slouží inhalátory jako zvlhčovače vzduchu. Proces inhalování je ještě podporován pravidelným rehabilitačním cvičením, zaměřeným na správné dýchání. Děti foukají do hadiček, balónků apod. s cílem prodloužit dech. To vše přináší náročnější práci učitelkám, mnohému se musely naučit, ale vyplatilo se to. Děti jsou zdravější a lépe se daří i těm s chronickými respiračními nemocemi.

Mateřská škola Otická je již druhým rokem zaměřena na výtvarnou výchovu. V prostorách školy přivítají návštěvníka všudypřítomné dětské práce tvořené různými technikami. Jde o kresby tuší, tužkou, malovánky vodovými i temperovými barvami nebo voskovými pastely. Z prací zaměřených k určitému tématu jsou instalovány výstavy.

Z 14 základních škol v Opavě-městě vykazovaly v roce 1993 největší počet žáků Základní škola v Opavě-Kylešovicích - 857, a základní škola v Opavě, E. Beneše - 835. Naproti tomu nejmenší počet žáků byl v Opavě, Krnovská - 305. Vyjma 3 základních škol (Mírová, Mařádkova, B.Němcové) měly všechny ostatní školy odborné učebny.

Na všech 14 základních školách byli i dojíždějící žáci. Nejméně v Opavě-Kylešovicích, v Opavě, Vrchní a v Opavě, Ochranova. Naopak nejvíce žáků dojíždělo na Základní školu Krnovská - 126 a na Základní školu Englišova - 105.

Zvláštní zmínku zasluhují základní školy, jejichž poslání se poněkud vymyká běžnému standardu. V roce 1993 to byla **Základní škola s hokejovými třídami na Komenského ulici** a **Základní škola pro atletiku na Englišově ulici**. Na ZŠ Komenského vznikly hokejové třídy ve školním roce 1981/82, a to díky tomu, že se sem přestěhovaly ze ZŠ Praskova, kde vznikly neoficiálně již ve školním roce 1975/76. Tam byly zřízeny po dohodě s tehdejší TJ Slezan STS Opava a odboru

školství tři takto specializované ročníky (5. až 7. třída). Oficiálně byly tyto třídy uznány už v roce 1985. Ve školním roce 1992/93 se na Základní škole v Opavě, Komenského sportovalo od 3. do 8. ročníku. Vedle těchto specializovaných tříd existovaly tam však i zcela normální třídy s běžnými žáky. „Hokejovky“ měly v roce 1993 zhruba 25 žáků v každém ročníku. Trénovali čtyřikrát týdně. Dosud prošlo těmito třídami na 1.500 chlapců, mezi nimiž byla řada reprezentantů.

Základní škola v Opavě, Englišova zasedla v roce 1993 již počtvrté za sebou na trůn nejlepší atletické školy v České republice (předtím třikrát v Československé socialistické federativní republice), když v Poháru rozhlasu získala nejcennější trofej - Pohár Alfréda Janeckého. „Englišováci“ se tak stali absolutně nejúspěšnější školou v celé již 25 leté historii trvání této soutěže.

Základní škola Praskova se zúčastnila finále soutěže, zaštitěné ministerstvem školství pod názvem „Písně svátku dětí“, pořádané 28. května 1993 v Přerově. Všechno začalo celostátně vypsanou soutěží na emblém, kdy vítězný návrh vyšel z rukou Magdy Kořistkové, žákyně 5. třídy této školy. Aby nezůstalo u jediného úspěchu, zvítězili zpěváci v okresní soutěži a postoupili do přerovského finále, kde vyzpívali třetí místo. Pěvecký sbor vede ředitel školy Miroslav Dumbrovský spolu s učitelkou Dagmar Pavlíkovou.

Škola se dostala ještě jednou na stránky místního tisku poté, co byl vysloven návrh, aby se budova této školy uvolnila pro gymnázium, dočasně umístěné v areálu Vojenského gymnázia Jana Žižky na Krnovské ulici. V tom okamžiku nastal boj ředitele, učitelského sboru i rodičů dětí, navštěvujících 16 tříd této školy, o zachování školy v této budově. Po mnoha jednáních zde základní škola zůstala.

Z 6 speciálních škol se zmíníme poněkud podrobněji o **Základní internátní škole pro zrakově postižené** v Opavě, Havlíčkova ulice. Ještě před dvěma lety byla tato škola určena jen slabozrakým dětem. Nyní je jedinou školou v České republice, která zajišťuje výuku jak slabozrakým, tak dětem se zbytky zraku a zcela nevidomým. Už ve školním roce 1992/93 byl zde přijat první nevidomý žák a další se zbytky zraku. Základní škole internátní pro slabozraké měla 84 žáky ve 12 třídách. Deset tříd bylo určeno pro děti s vadami zraku, dvě třídy s vadami řeči. Ve třídách bývá 4 až 10 žáků. Z celkového počtu žáků využívají 2/3 možnosti týdenního ubytování na internátu. Každý pokoj má vlastní vychovatelku. Rodiče platili za ubytování 350 Kč měsíčně. Třídy jsou vybaveny optickými pomůckami, jako televizí apod.

Mimoškolní činnosti dětí a mládeže sloužila v roce 1993 **Okresní stanice mladých turistů a přírodovědců**. Její kroužky navštěvovalo tohoto roku na 700 dětí. Na příležitostných výstavách, při soutěžích a na ostatních akcích

bylo přítomno na 3.500 dětí. Z toho připadala nemalá část na prázdninové tábory. Děti spolu se svými vedoucími chovaly na 90 druhů zvířat a zhruba 200 druhů rostlin. Velký zájem projevovaly děti o pěší, horskou a vodní turistiku, jakož i o orientační běh, horolezectví, střelecké kroužky a středoškolské kluby.

Základní umělecká škola Václava Kálíka, nebo-li Opavská hudební škola, byla založena již v roce 1924. Takže v příštím roce si připomenou již 70 let trvání. Letošní školní rok byl jako řada jiných naplněn prací, zajímavými akcemi a nemalými úspěchy.

Škola je trojborová, to znamená, že má oddělení hudební, taneční a literárně dramatické. Školu navštěvovalo 1 260 žáků a věnovalo se jim 60 pedagogů. Ředitelem je Vlastmil Šemora.

Slezský pěvecký sbor **Červený květ** má 65 členů ve věku 10 - 77 let. Sbor vede PeadDr. Ivana Kleinová zastupovaná v současnosti Mgr. Jiřím Slovíkem. V repertoáru nalezneme vše - od polyfonních skladeb až po moderní autory.

Dalších 40 dětí ve věku od 6 do 12 let zpívá pod vedením Mgr. Jaromíra Lokaje v dětském sboru **Jeřabinka**. Zpívají dětské umělé písně, úpravy lidových písní, skladby současných autorů i církevní skladby.

Stejný repertoár mají i **Cvrčci**, což je 45 dětí ze základní školy s rozšířenou hudební výchovou na Ochránově ulici, které

v současné době vedou Jiřina Borková a Pavla Musilková. Cvrčci jsou vítězi národní soutěže a účastníci mnoha přehlídek.

Dalším tělesem je **Slezský komorní sbor**, dvě desítky studentů do 25 let vede Petr Škarohlíd. Členy jsou převážně vysokoškoláci a jejich repertoár je sestaven jak ze skladeb světových mistrů, tak se skladeb současných, z úprav lidových písní až po americké spirituály.

Lidové písně z Čech, Moravy i Slovenska se zvláštním zaměřením na slezské písně hrají a zpívají členové a členky dětské **cimbálové muziky** vedené Štěpánem Kotkem. Ten vede i dívčí cimbálovou muziku, v níž muzicíruje desítka slečen více než patnáctiletých. Obě cimbálovky vystupují ve stylizovaných slezských krojích a mají velký úspěch.

Dvaadvacetičlenný **smyčcový orchestr**, vedený Nadou Hanouskovou, vám nabídne hudbu zcela jiného žánru.

Komorní soubor zobcových fléten pod vedením Pavla Plánského se snaží o dokonalou interpretaci historických skladeb. Vážnou hudbu od baroka až po současnost má na repertoáru **akordeonový orchestr**, řízený Hanou Noskovou. 15 členů ve věku 10 - 16 let hraje i na violoncello a kontrabas.

Klasickým repertoárem se veřejnosti prezentuje čtyřicetičlenný **dechový orchestr** vedený zástupcem ředitele Bohuslavem Polednou.

Taneční sbor vedou manželé Jana a Petr Asmusovi a literárně **dramatický obor** vedou Mgr. Alena Karenová a Daniela Pivovarčí.

Výtvarný obor **Základní umělecké školy** vznikl v našem městě v roce 1963, samostatnou jednooborovou školou se stal v roce 1980. Za tři desítky let se škola změnila. Ze skromných začátků vyrostla v instituci proslavenou široko daleko, a to svými experimenty, výsledky svých žáků i učitelů. Škola začínala svoji činnost na Pekařské ul. 2 a vystřídala mnoho míst než našla v roce 1976 své místo v bývalém dominikánském klášteře. Školu navštěvovalo letos 608 dětí, které byly rozděleny do 51 skupiny. Na škole učilo 11 pedagogů, přičemž 4 z nich zde působí od počátku školy a jsou to Ludmila a Miloš Kačírkovi, Marcela Mrázková a Marcela Teršová. Hlavním aktérem všeho dění školy je po celá léta její ředitel Miloš Kačírek. Žáci školy získali za léta jejího trvání na 500 medailí a ocenění v našich výtvarných soutěžích a na 400 v zahraničí.

Velkou tradicí se může v našem městě pochlubit **střední školství**. Začněme u **Mendelova gymnázia**, které se i letos etablovalo spolu s Obchodní akademií jako nejprestižnější střední škola v Opavě s nejobsažnějším všeobecným vzděláním a také s nejvyššími nároky, kladenými na studenty.

Ve školním roce 1992/93 zde bylo otevřeno 6 tříd čtyřletého studia. Studenti byli přijati bez přijímacích zkoušek

po tom, co vyplnili dotazník zaměřený na znalosti cizího jazyka, na životní plány a zájmy a absolvovali test IQ. Pro přijetí byl rozhodující prospěch z pěti klasifikačních období. Bylo taktéž přihlíženo ke schopnostem a mimoškolním zájmům uchazečů. Obory zůstaly stejné jako v předchozích letech, změnila se pouze forma studia. Osnovy byly doplněny o nové a nové volitelné předměty podle zájmů a schopností studentů.

Zmínku zasluhuje z mimoškolní činnosti Mendelova gymnázia zájezd **středoškolského pěveckého sboru**, vedeného učitelkou Slavíkovou, do Norimberka v posledním červnovém týdnu 1993. S tamním Melanchtonovým gymnáziem udržuje totiž opavské gymnázium již třetím rokem přátelské kontakty. Pěvecký soubor doprovázela cimbálová muzika Základní umělecké školy Václava Kálíka.

Na druhém, mladém, **Gymnáziu Opava** na Krnovské ulici (v prostorách docházejícího Vojenského gymnázia Jana Žižky z Trocnova) byly ve školním roce 1992/93 otevřeny čtyři třídy po 30 žácích. Studium civilní větve tohoto gymnázia nevznikly žákům žádné závazky vůči vojenské správě. Žáci byli přijati na základě přijímacích zkoušek z matematiky a češtiny. Ti, kteří měli průměr lepší než 1,4, byli přijati bez zkoušek. Studovaly se zde všechny základní obory, a to všeobecný, humanitní a přírodovědný.

Od nového školního roku 1993/94 přibyly zde další tři třídy s 96 žáky jako základ nového **civilního gymnázia**. Škola zatím

využívá pronájmu budovy vojenského gymnázia. To mělo celkem 7 tříd civilní větve s 210 žáky, které přešly pod správu nového školního zařízení. Nové civilní gymnázium zahájilo činnost 1. září 1993.

Protože se mělo za to, že ministerstvo národní obrany zřídí v prostorách zrušeného vojenského gymnázia vyšší vojenské velitelství, takže pro civilní gymnázium by zde nebylo místa, snažil se Úřad města Opavy vyjít tomuto novému gymnáziu vstříc a zabezpečit mu potřebné prostory. Dne 14. června 1993 schválila dokonce již rada města uvolnění budovy Základní školy v Opavě, Praskova ulice pro potřeby tohoto gymnázia. Dále mu měl být umožněn pronájem budovy bývalých jeslí na Zámeckém okruhu, a to od školního roku 1993/94. Naštěstí ztratilo ministerstvo národní obrany o prostory vojenského gymnázia zájem, takže nebylo nutno Základní školu na Praskově ulici rušit.

Na **Obchodní akademii v Opavě** bylo ve školním roce 1992/93 přijato pro pětileté maturitní studium 45 dívek a 45 chlapců, kteří byli rozděleni do 3 tříd. Pro tříleté studium bylo přijato 30 dívek, tj. jedna třída.

Přijímací řízení bylo zaměřeno na prospěch uchazečů na základní škole. Žáci byli podrobeni i psychologickému testu.

Maturitní obor byl zaměřen na podnikatelský směr a všechny ekonomické funkce. Tříletý, který je zakončen pouze závěrečnou zkouškou, na sekretářsko-administrativní práce.

Pětiletý obor umožňuje kvalitnější jazykovou i všeobecnou přípravu ve srovnání s dřívějším čtyřletým, markantní rozdíl je však hlavně v předmětech odborně ekonomických. Opět přichází ke cti povinný těsnopis a stenotypistika, zvětšil se rozsah výpočetní techniky. Jedna třída je specializovaná na zrakově postižené studenty a výukou do jisté míry navazuje na základní školu pro slabozraké. Studium v této třídě využívají žáci z celé Moravy a Slovenska. Složení tříd se podstatně změnilo. Na rozdíl od dřívější doby je o studium zájem i mezi chlapci.

Od 3. ročníku byl zaveden předmět „**Fiktivní firma**“. Na škole byly založeny dvě firmy AKADEMIC a HORIZONT se vším všudy. Studenti se seznamují se všemi náležitostmi počínaje vyřizováním živnostenského listu a samotným řízením firmy konče. Pracují s tzv. pracovní knihou pro mladé podnikatele, která obsahuje soubor všech otázek, kterými by se měl začínající podnikatel zabývat ještě před zahájením činnosti. Žáci vytvářejí skupiny „sdružení podnikatelů“ stejného předmětu činnosti s cílem založit s.r.o. Tato společnost se pak skládá z 5 oddělení - prodej, marketing a reklama, kontrolní a právní oddělení, nákup a zásobování, účetnictví. V čele každého oddělení stojí vedoucí z řad studentů. Fiktivní firma má pracovat na stejném principu jako skutečná. Liší se pouze tím, že pracuje s fiktivním zbožím a penězi. Práce má velký význam pro studenty, ale i pro učitele. Počítá se i se spoluprací

se skutečnými firmami, ta byla již zahájena s Komerční bankou. Studenti vypomáhali při přechodu na nový systém platebního styku. Praktikovali rovněž u firem Ferram, Ambit s.r.o., Rosis s.r.o. a ve Slezských mrazírnách.

Střední průmyslová škola strojnická měla ve školním roce 1992/93 v 1. ročníku otevřeny tři třídy. Dvě třídy obsadilo cca 60 chlapců, a to v oboru strojírenství. Dívky s zde objednaly jen výjimečně. Třetí třída byla naopak pro dívky, kterých zde bylo cca 30. Ty studovaly obor strojírenství, technická administrativa. Žáci s vyznamenáním byli přijati bez přijímacích zkoušek. Ostatní se museli podrobit písemné zkoušce z češtiny a matematických znalostí. Značný vliv na přijetí měl prospěch žáka.

Ve školním roce 1993/94 byly na škole otevřeny kromě již tradičních oborů strojírenství a technické administrativy se zaměřením na strojírenství nové obory, a to podnikatelství, tvarování průmyslových výrobků a výtvarné zpracování kovu. Dále zde bylo v tomto roce otevřeno pomaturitní studium pro absolventy středních škol a 4 letých oborů s maturitou v oboru Podnikatel. Celé toto studium trvá 11 měsíců (září - červen, červenec příprava k maturitě), zakončených zkouškovým obdobím. Vyučovalo se vždy v odpoledních hodinách. Školné činilo 1.050 Kč a poplatek za přijímací zkoušku 200 Kč.

Na **Střední hotelovou školu** bylo na školní rok 1992/93 přijato cca 90 studentů, kteří byli rozděleni do 3 tříd. Uchazeči

byli podrobeni psychologickému a vědomostnímu testu a dále ústnímu pohovoru, který byl zaměřen na zájmy a schopnosti. V úvahu byl brán i prospěch na základní škole. Tříletý obor hotelnictví je ukončen závěrečnou zkouškou. Nejlepší pak mohou pokračovat ještě další 2 roky v oborech hotelnictví a cestovní ruch a management. Toto studium je pak ukončeno řádnou maturitní zkouškou. Oběma větvím přibyl třetí světový jazyk, bez kterého se v hotelnictví už nelze obejít. Jde o výběr z angličtiny a němčiny.

Střední zemědělská škola otevřela ve školním roce 1992/93 dvě třídy prvního ročníku po třiceti studentech pro obor pěstitel - chovatel. Obor se rozdělil pro chlapce na směr zemědělský provoz a pro dívky na služby pro zemědělství. Chlapci mohou během studia získat zdarma řidičský průkaz na motocykl, automobil a traktor. Na řidičák na nákladní automobil si musí připlatit. Směr studia pro dívky má spíše administrativní charakter.

Přijímací zkoušky se zaměřily přímo na studijní obor a uchazeči tak museli zpracovávat písemný test, který měl prověřit znalosti žáků z předmětů, které se ke studiu vztahují, např. z biologie. Značný vliv na přijetí měl prospěch na základní škole. Součástí přijímacích zkoušek byl i krátký pohovor s komisí zaměřený rovněž na zemědělskou problematiku.

Novinkou ve výuce bylo podvojně účetnictví pro chlapce i dívky, psaní strojem a základní operátorské úkony při práci s

počítačem pro dívky a zanedbatelná není ani cizojazyčná konverzace na úrovni běžného rozhovoru.

Ke **Střední zdravotnické škole** ve školním roce 1992/93 byla otevřena pouze jedna třída pro čtyřletý obor všeobecná sestra. Uchazečky byly podrobeny vědomostnímu testu, byl zohledňován prospěch na základní škole. Obor všeobecná sestra nahradil dřívější obor zdravotní sestra. Pro absolventky středních škol bylo otevřeno dvouleté nástavbové studium oboru všeobecná sestra.

Střední průmyslová škola stavební letos otevřela tři třídy po 30 studentech. Pro rok 1992/93 byly stanoveny obory: pětiletý obor stavební obnova a čtyřleté obory pozemní stavitelství a geodézie. Výběr byl proveden na základě výsledku prospěchu na základní škole. Pro přijetí na obor stavební obnova bylo podmínkou absolvování talentové zkoušky, kde studenti museli prokázat prostorovou představivost, kreslení, základy uměleckých slohů.

A nyní k opavským středním odborným učilištím.

Střední odborné učiliště, Husova přijalo ve školním roce 1992/93 cca 200 učňů. Otevřeno bylo 6 tříletých oborů, a to dámská krejčová, kadeřnice, prodavač smíšeného a potravinářského zboží, kuchař-číšník, cukrovinkářka, provoz služeb pro domácnost (dříve rodinná škola). Učni byli přijati na

základě písemné zkoušky z češtiny a z matematiky. U oborů krejčová, kadeřnice a kuchař-číšník museli plnit i zadaný praktický úkol.

Se snaživými druháky a třetíáky oboru kuchař a číšník jsme se léta setkávali ve Slezance na Horním náměstí. Privatizace tohoto zařízení však přinesla vynucenou změnu. Po půlročních obtížích získalo učiliště na Husově ulici nový azyl pro tento obor. Od 1. května letošního roku je to **Terasa**, restaurace v Opavě-Kateřinkách, kterou má učiliště v pronájmu.

Střední odborné učiliště stavební navštěvovali učni ve školním roce 1992/93 řadu učebních oborů. Byly to: čtyřletý maturitní obor mechanik silnoproudých zařízení, tříleté učební obory zedník, tesař, truhlář stavební výroby, truhlář nábytku a elektromechanik rozvodových zařízení. Hlavní předpoklady pro přijetí byly dobrý zdravotní stav a dobrá zdravotní kondice. Pro obory truhlář a elektromechanik byl vyžadován i dobrý prospěch na základní škole.

Střední odborné učiliště spojů přijalo ve školním roce 1992/93 cca 60 žáků. Příjímací zkoušky byly velmi náročné a byly z češtiny, matematiky a zeměpisu. Uchazeči byli podrobeni rovněž psychologickému testu, přihlíženo bylo i k prospěchu na základní škole. Otevřen byl čtyřletý maturitní obor spojový manipulát a tříletý obor manipulát poštovního provozu a přepravy.

Střední odborné učiliště zemědělské přijalo ve školním roce 1992/93 do 1. ročníku cca 60 učňů na tříletý učební obor zemědělec pro chlapce (technika a mechanizace) a tříletý obor zemědělec pro dívky (základy hospodaření, vaření, ruční práce, chov drobných hospodářských zvířat, rostlinná výroba, práce na zahradě aj.). Uchazeči byli přijati na základě zpracování písemného testu a všeobecné zemědělské problematiky a ústního pohovoru.

Na **Středním odborném učilišti strojnickém** bylo ve školním roce 1992/93 do 1. ročníku přijato cca 170 učňů. Byly pro ně otevřeny 2 čtyřleté obory s maturitou, a to mechanik seřizovač a mechanik strojů a zařízení, dále 5 tříletých, a to obráběč kovů, strojní mechanik, mechanik opravář, nástrojář a elektromechanik strojů a zařízení. Zaplněny byly i dvouleté obory strojírenská výroba a obrábění kovů. Pro ty, kteří se nerozhodli pro konkrétní obor byla otevřena dvouletá všeobecná výuka, na kterou pak může později navazovat.

U opavských středních škol zbývá ještě dodat, jaký byl průběh přijímacího řízení na tyto školy v květnu 1993. Nejvíce žáků bylo přijato na Střední odborné učiliště stavební - 161, pak na Střední průmyslovou školu strojnickou - 158 a pak na Obchodní akademii a Obchodní školu - 139 žáků. Ovšem k uvedenému termínu bylo nejvíce naplněna směrná čísla nábory na Hotelové škole, které zbývalo v druhém kole přijmout jen 3 a na Obchodní akademii a na Masarykově střední zemědělské a

Insignie Slezské univerzity

odborné škole po 4 žácích. Naproti tomu Střednímu odbornému učilišti na Husově ulici a Středním odborném učilišti strojnickému chybělo celkem 70 žáků. Není bez zajímavosti, že na Střední průmyslové škole strojnické bylo přijato 158 žáků a v druhém kole zbývalo už jenom přijmout 7 žáků. Velký zájem byl však také o studium na Mendlově gymnáziu, kde bylo přijato 122 a v druhém kole zbývalo už jenom přijmout 6 žáků.

A nyní k opavské vysoké škole.

Slezská univerzita v Opavě slaví letos v říjnu 2. výročí svého trvání a 3. výročí vysokoškolské výuky na Filozoficko-přírodovědecké fakultě brněnské univerzity v Opavě. V polovině října proběhla v aule Minoritu slavností promoce prvních absolventů bakalářského studia Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity. Aula se stala i místem imatrikulace studentů prvního ročníku.

Poprvé od vzniku univerzity promovalo 55 studentů, z toho 12 s vyznamenáním. Studenti nejprve nastoupili, po nich za zvuku fanfár vešli akademičtí hodnostáři a zazněla státní hymna České republiky. Poté děkan Filozoficko-přírodovědné fakulty Doc. Zdeněk Stuchlík připomenul zrod Slezské univerzity a její význam pro vzdělanost zdejší oblasti.

Svolení k bakalářské promoci a udělení titulu bakalář dal rektor Slezské univerzity, profesor Martin Černožský.

Slavnostní ceremoniál pak pokračoval slibem absolventů na univerzitní žezlo a do rukou proděkanky Dr. Marie Gawrecké. Za všechny promované poděkovala profesorském sboru univerzity s přáním dalšího rozkvětu Slezské almy mater nyní už Bc. Martina Kociánová, televizní moderátorka. Na závěr obřadu zazněly tóny studentské hymny *gaudeamus igitur*.

18. října dostala univerzita dar, a to **Rakouskou knihovnu**. Při té příležitosti navštívil naše město **rakouský velvyslanec** v České republice dr. Peter Niesner, aby se zúčastnil 18. října jejího slavnostního otevření v areálu minoritského kláštera. Knihovna má na 3 500 knih, kde vedle beletrie jsou i odborné knihy týkající se Rakouska i Slezska.

Ve školním roce 1993/94 byly na filozoficko-přírodovědecké fakultě otevřeny tyto obory: pětileté magisterské studium geometrie, matematické analýzy, učitelství v kombinaci matematika a fyzika. Dále to byly tříleté bakalářské obory: aplikovaná matematika, výpočetní technika, optoelektronika, teoretická fyzika, matematické metody v ekonomice. Kromě toho byly otevřeny tyto obory učitelství: matematika a dějepis a tříletá historie a muzeologie, pětileté studium historie v kombinaci s rozšířenou výukou jazyků a tříleté knihovnictví. Kromě tohoto denního řádného studia byl otevřen obor tvůrčí fotografie, probíhající korespondenční formou.

Dne 13. října 1993 se konala v sále minoritského kláštera slavnostní imatrikulace pro 185 absolventů v 9 bakalářských a 4 magisterských oborech.

Zbývá opět zaznamenat, že 29. října 1993 došlo v Opavě na Dolním náměstí k zprovoznění **Studentského klubu**. Provoz tohoto klubu spočívá na bedrech Asociace studentů, která se dočkala registrace a je tudíž k tomu právně způsobilá.

XII. Kultura

Město Opava je považováno již tradičně za jedno z významných kulturních center ve Slezsku a severomoravském regionu. Svědčí o tom, jak uvidíme, i kulturní a umělecké aktivity v roce 1993. Je tomu tak hlavně proto, že se město může pochlubit institucemi a aktivitami, které přesahují svým významem hranice města i samotného opavského okresu. Např. Slezské zemské muzeum má celostátní význam a patří k nejstarším muzeím ve střední Evropě.

Kulturní ozdobou města je nepochybně **festival Bezručova Opava**, který poutá každoročně zájem opavské i mimoopavské veřejnosti. V roce 1993 probíhal již jeho 36. ročník, a to ve dnech druhé a třetí dekády měsíce září.

Program tohoto ročníku byl následující: v sobotu 11. 9. 1993 hostil zámek v Raduni Opavské žesťové kvinteto a poté proběhl poetický podvečer „Stužkonoska modrá“ ve Slezském divadle. Básnickou koláž z díla Petra Bezruče sestavil Dr. Jiří Urbanec. Na ni navázala vernisáž koláží a plastik výtvarníka Eduarda Ovčáčka ve foyeru divadla. Tolik k prvnímu dni festivalu.

Neděle 12. 9. byla ve znamení otevření výstav. V minoritském klášteře to byla výstava pod názvem Svatá Hedvika, patronka Slezska a její chrám v Opavě, v Divadelním klubu pak výstava o Daně Medřické očima fotografa Jaroslava Krejčího. Tím však vernisáže výstav nekončily. Hned nato v pondělí 13. 9. byla ve výstavní síni Slezského zemského muzea na Ostrožné ulici otevřena výstava „Jaroslav Seifert ve fotografii“.

Festival BO 93 však byl oficiálně zahájen ve Slezském divadle téhož dne koncertem Slezského divadla. Také úterý 14. 9. bylo programově velmi bohaté. V minoritském klášteře byl zahájen seminář o české literatuře pro učitele a knihovníky. Odpoledne proběhl na městském hřbitově již tradiční pietní akt na hrobu Petra Bezruče. V Základní umělecké škole na Solné ulici byla téhož dne otevřena mezinárodní výstava neuvěřitelně působivé dětské grafiky. V Památníku Petra Bezruče pak proběhl literární večer „Zásilky času“. Komorní večery v

Památníku mají už své příznivce a patří ke kulturnímu koloritu našeho města vůbec.

Ve středu 15. 9. byla zahájena literárněvědná konference na téma „Časopis Květen a jeho doba“, která se konala v sále Na rybníčku. Na ni navázal literární večer v Památníku P.B. „Náš všední den je pevnina“. Posluchači si mohli přiblížit některé literární práce v časopisu Květen a blíže poznat některé dobové literární umělce a publicisty.

Ve čtvrtek pokračovala literárněvědná konference. V podvečer pak proběhlo „Rodinné muzicírování“ v minoritském klášteře - společný koncert žáků Základní umělecké školy a jejich rodičů.

V sobotu přivítala návštěvníky v Arkádách Dvořákových sadů výstava skupiny X, kterou zahájil její každoroční organizátor Miloš Kačírek.

Neděle 19. 9. patřila promenádnímu koncertu dechového orchestru Základní umělecké školy za účasti hostů z Rakouska a Polska v obnovené zahradě minoritského kláštera. Dá se říci, že letos bylo v našem festivalu využito krásného prostředí městských sadů.

Ve středu 22. 9. se setkali příznivci knižní kultury v knihovním oddělení ve středisku Katka na výstavě „Ex libris“ se známým ilustrátorem a duchovním otcem populárního pohádkového Krtečka a dalších televizních „večerníčkových“ postaviček Zdeňkem Milerem.

Čtvrtek 23. 9. patřil opět koncertu v minoritském klášteře, kde proběhl klavírní recitál Jeleny Gilelsové.

V sobotu 25. 9. uvedlo Slezské divadlo předpremiéru inscenace divadelní hry Záviš z Falkenštejna.

V úterý 28. 9. byla v Domě umění odhalena pamětní deska Valentinu Držkovicovi, vynikajícímu malíři, přesahujícímu svým dílem hranice Opavska i Slezska.

Ve čtvrtek se s festivalem rozloučili prof. M. Šlechta, a prof. A. Veselá společným varhanním koncertem v chrámu P. Marie. Varhanní hudba v prostorné chrámové lodi, umocněná uměleckým projevem varhaníků, přinesla neobyčejný umělecký zážitek.

Pokud jde o festival Bezručova Opava je nutno ještě dodat, že díky iniciativně Doc. Jiřího Urbance se bude opět v jeho rámci udělovat cena Petra Bezruče, jak tomu bylo před rokem 1989. Doc. Jiří Urbanec předložil návrh na udělování této ceny na schůzi kulturní komise města dne 7. prosince 1993. Cena měla být spojena s odměnou 10.000 Kč. Návrhy k udělování by se měly podávat do 15. dubna. Ceny by měla udělovat Rada města Opavy na základě doporučení kulturní komise města jako svého poradního orgánu. Cenu by měl předávat primátor města. O tomto návrhu jednala Rada města Opavy dne 20. prosince 1993 a schválila jej většinou hlasů.

Významné místo v kulturním životě obyvatel města Opavy mělo i v roce 1993 **Slezské divadlo**. Jeho dosah byl však

mnohem širší a tak jeho osudy zajímaly obyvatelé celé jeho spádové oblasti.

Slezské divadlo ukončilo v roce 1993 první a započalo druhou sezónu v renovované historické budově.

Divadlo se těšilo značné divácké přízni, a to zvláště činohra, kde průměrná návštěvnost na představení byla 340 diváků, přičemž hlediště má po renovaci 370 prodejních míst. Jako nový šéf činohry pracoval po celý rok Karel Novák.

1. července proběhl konkurz na ředitele divadla. Komise vybírala ze tří kandidátů a na prvním místě se shodně umístili Mgr. Václav Kožušník a Josef Kostřiba. O vedení v té době rozhodoval přednosta Okresního úřadu, který se chystal převést divadlo městu. Ředitelem se stal Mgr. Kožušník.

V letošním roce oslavilo divadlo 110. výročí dostavby nové budovy divadla. U této příležitosti připravil Státní okresní archiv výstavu **Opavské divadlo 1883 - 1993**.

Byly vystaveny zajímavé a cenné dokumenty k dějinám opavského divadelnictví, a to nejstarší divadelní cedule a plakáty divadelních a koncertních představení, divadelní řád pro publikum, plány přestavby i úprav interiéru, různá fotoalba a jiné zajímavé dokumenty.

Nelze však ani zamlčet, že Slezské divadlo prodělávalo v roce 1993 jednu z nejdramatičtějších etap své existence. Tato etapa byla o to tíživější, že následovala krátce po několikaleté rekonstrukci historické budovy a jejím znovuotevření. Šlo o

hrozivý nedostatek finančních prostředků, který se projevil hned v I. čtvrtletí 1993. Koncem tohoto čtvrtletí, kdy bylo již zřejmé, že Okresní úřad v Opavě, který byl zřizovatelem divadla, byl ochoten uvolnit pro jeho provoz 17 milionů, vyostřila se situace v divadle do krajnosti. Vědělo se totiž, že pro kvalitní zajištění sezóny tato finanční částka nestačí. Na provoz s menšími obtížemi bylo zapotřebí alespoň 24 milionů. Vzhledem k této tíživé situaci připravilo ředitelství 200 výpovědí, znamenajících definitivní zánik operního souboru a okleštění souboru činoherců na 16 až 20 členů. V regionálním tisku se otevřeně psalo, že divadelní sezóna 1992/93 může být pro Slezské divadlo tou poslední, a že 200 opavským divadelníkům hrozí, že se octnou na dlažbě. Problém byl v tom, že finanční hospodaření divadla skončilo v roce 1992 schodkem v celkové výši 16 milionů Kč, a to v důsledku podzimního krácení dotací městům a obcím českou vládou. Tento schodek byl také důvodem, proč Slezské divadlo zůstávalo nadále příspěvkovou organizací Okresního úřadu v Opavě. Město Opava bylo ochotno převzít je do své správy, ale až bude dluh vyrovnán.

S velkým napětím se sledovala jednání Slezského divadla, k němuž docházelo v druhé polovině měsíce března. Dne 18. března 1993 jednal o finanční situaci divadla přednosta Okresního úřadu v Opavě Mgr. Antonín Šrom s ministrem financí Ivanem Kočárníkem. Pak se měl setkat s primátorem města Opavy Ing. Jiřím Staňkem. Obě tato jednání sledovala

jediný cíl: najít řešení, které by divadlo zachránilo. Nezávisle na těchto jednáních probíhala před Slezským divadlem podpisová akce pod rezoluci na zachování opery. Rezoluci podepsalo 12.437 občanů města Opavy a jeho okolí.

Na lepší časy se začalo divadlu blýskat na celodivadelním shromáždění, konaném 26. března 1993, v jehož předsednictví zasedli přednosta okresního úřadu Mgr. Šrom, primátor města Opavy Ing. Staněk a jeho náměstek Ing. Turek, vedoucí referátu kultury Okresního úřadu J. Směliková a ředitel Slezského divadla Mgr. Kožušník. Na tomto shromáždění prohlásil primátor města Ing. Jiří Staněk, že **město půjčí bezúročně Okresnímu úřadu v Opavě 5 milionů Kč, aby mohl zabezpečit náklady na činnost Slezského divadla tak, že nebude muset dojít ke zrušení operního souboru.** Tuto informaci přijali opavští divadelníci s velkým potleskem.

Na schůzi Rady města Opavy, konané dne 29. března 1993, padlo pak rozhodnutí k řešení hraniční situace ve Slezském divadle. Rada potvrdila prohlášení primátora Ing. Jiřího Staňka v divadle dne 26. března a rozhodla, aby s okamžitou platností byla na účet Okresního úřadu v Opavě jako zřizovatele Slezského divadla převedena bezúročná půjčka ve výši 5 milionů Kč, a aby tak mohly být zastaveny výpovědi členům postižených souborů v zákonné lhůtě. Usnesení rady bylo pak schváleno na zasedání Zastupitelstva města Opavy dne 14. prosince 1993.

V tu dobu mělo Slezské divadlo 243 fyzických a 222,82 přepočtených zaměstnanců. Zachovat se mělo současné složení divadla, tj. jak činoherního, tak i operní činohra měla za divadelní sezónu nastudovat 7 nových titulů, v jejichž výběru se projevovala snaha přesunout těžiště od tragedií a dramát ke komediálnímu žánru. V dramatickém plánu se tak objevily hry „Lepší pán“ od W. Hassenclevera, „Zvonokosy“ P. Markova a J. Brabce, „Velká malá žena“ J. N. Tenwicka. Bylo také dbáno, aby v repertoáru bylo více operet než oper. Z oper se objevily „Nabucco“ G. Verdiho, „Rusalka“ A. Dvořáka a „Kouzelná flétna“ W.A. Mozarta. Z operet to byly R. Piskáček „Perly panny Serafinky“ a „Země úsměvů“ F. Lehára.

V sezóně 1992/93 měla premiérová skupina 311 abonentů, na sezónu 1993/94 se jich přihlásilo jen 218. U ostatních skupin klesl počet předplatitelů z 2.402 na 2.056. Díky zdražení vstupného se příjmy divadla zvýšily, a tak mohli být ekonomové spokojeni.

Zbývá ještě zaznamenat, že Zastupitelstvo města Opavy schválilo na svém dubnovém zasedání zřízení Nadace pro Slezské divadlo včetně účasti města v ní s členským příspěvkem ve výši 10.000 Kč.

Město Opava má i své **Loutkové divadlo**, a to se stalo v roce 1993 velice žádaným "kulturním artiklem". Podle slov ředitelky tohoto divadla Věry Jiříčkové stoupla návštěvnost proti předchozímu roku takřka o 50%. Po pořadech Loutkového

divadla je "hlad", a to nejenom v místě, ale i v mateřských školách v okolních obcích, dokonce i v Bílovci, Rýmařově. Díky tomuto zvýšenému zájmu se zvýšil i počet souborů, které fungují při opavském Loutkovém divadle. Do celostátní přehlídky v Chrudimi doporučila porota v širším výběru adaptaci "Malého prince" od Leny Fregrové z Opavy. Počátkem dubna 1993 konalo se totiž v opavském Loutkovém divadle setkání amatérských severní Moravy, na němž padlo toto rozhodnutí. V sále Loutkového divadla se během tohoto setkání vystřídalo více než 800 dětí a na 200 dospělých.

Město Opava se mohlo v roce 1993 pochlubit i velmi bohatou **koncertní činností**, a to jednak v rámci abonentních koncertů, které uváděl do života šéf opavské opery Oldřich Bohuňovský, jednak v rámci komorního a varhanního cyklu. Celkem proběhlo v tomto roce 13 koncertů vážné hudby. Zvláštní místo zaujalo vystoupení Janáčkova kvarteta dne 2. 6. 1993. Tento koncert, v němž vystoupil František Novotný na housle a René Adámek na klavír, byl zařazen do programu Janáčkova máje 93. Zvláštní zmínku zasluhuje rovněž klavírní recitál Jeleny Gilelsové a varhanní koncert profesora Milana Šlechty, a to proto, že obě produkce byly zařazeny do programu festivalu Bezručova Opava. Milovníci varhanní hudby měli možnost být 24. března přítomni koncertu Ivany Chříbkové, která vystoupila spolu s Rostislavem Holičkou, umělcem na bicí, dále koncertu Jana Hory, kterého 12. 5. 1993

doprovázela Jitka Chaloupková na cembalo, jakož i Jakuba Janšty, který vystoupil 5. 5. 1993 ve svém absolventském koncertu na varhany i klavír. Obzvláštní umělecký zážitek si návštěvníci odnesli z koncertu opavského umělce Tomáše Thona a Zdeňky Pimkové dne 17. ledna 1993. Opavského varhanistu doprovázela Zdeňka Pimková na barokním violoncelu. Všechny tyto koncerty byly hojně navštíveny a setkávaly se s příznivým ohlasem u obecnstva.

Kromě zmíněných koncertů proběhlo v Opavě v roce 1993 ještě 9 koncertů vážné hudby pro mládež. Zvláštní zmínku zasluhují vánoční koncerty barokní hudby (Tomáš Thon - varhany a Dušan Foltýn - hoboj), uskutečněné rovněž za hojné účasti obecnstva 17. a 22. prosince, stejně jako koncert ostravského dechového kvinteta "Amadeus a jeho současníci", uskutečněný 19. 4. 1993.

Z dalších je nutno zaznamenat koncert Hany a Petra Ulrychových, který se konal za mimořádně velkého zájmu opavské veřejnosti 31. 3. 1993. Také dalších 6 koncertů (Žalman a spol., skupina Nerez, skupina Spirituál kvintet, šanzoniér Igor Šebo, Vlasta Třešňák a skupina Folk Team) si v Opavě našla své obecnstvo. Dne 21. dubna 1993 se v Opavě konalo divadelní představení "Divadlo jednoho herce" ve kterém vystoupila pražská herečka Hana Maciuchová s programem Rozhovor v domě Steinových. Bez ohlasu u obecnstva nezůstal ani hudebně publicistický pořad Jiřího

Černého "Antidiskotéka", konaný 12. 10. 1993.

V roce 1993 se konaly i již tradiční **promenádní koncerty**. Dvacátý ročník byl zahájen 20. 6. 1993 vystoupením dechového orchestru Kulturního domu v Dolním Benešově. Opavským ctitelům tohoto žánru se o dalších nedělích představily orchestry Základní umělecké školy v Opavě, Ostroje Opava, dechovky z Hradce, Hlučína a Kobeřic. Těmto koncertům bylo přítomno při lepším počasí i hodně Opavanů, a to z řad mladých i starších.

Letos poprvé se konala v Opavě **Klavírní soutěž žáků základních uměleckých škol České republiky**. Pořádalo je ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci se Základní uměleckou školou Václava Kálíka v Opavě. Soutěž, která probíhá co 3 roky, byla v roce 1993 zaměřena ke klavíru, smyčcovým nástrojům a kytarě. Sjelo se na 80 účastníků ve věku od 10 do 19 let. Soutěž se uskutečnila ve dnech 15. - 17. dubna 1993. Všechna vystoupení v rámci této soutěže včetně zahajovacího ceremoniálu probíhala v sále minoritského kláštera. Základní uměleckou školu Václava Kálíka reprezentoval v první kategorii Lukáš Poledna, který získal 2. cenu, a Jakub Janšta v 5. kategorii, který získal 3. cenu.

Ke kulturnímu životu města Opavy již tradičně patří **pěvecké sbory**. Platilo to plně i o roce 1993. Velkého uznání si tohoto roku zasloužil pěvecký sbor **Křížkovský**, který se v únoru zúčastnil soutěžního festivalu Pražské sborové dny,

kterého se zúčastnily již tradičně pěvecké sbory řady evropských zemí. V roce 1993 proběhl za účasti 28 těles Křížkovský v Praze nezklamal a dobyl metu nejcennější - zlaté pásmo. V patnáctiminutovém programu přednesl ve Smetanově síni Obecního domu skladby vokální polyfonie a úpravy lidových písní (Kálik, Schreiber, Lidmila). Porota ocenila zejména přesné dodržování intonace, precizní rytmus a vyrovnané hlasové skupiny. Vyzvedla i dobrý výkon u sólistek - sester Šindlerových. K tomuto ocenění se přidala i firma Supraphon, jejíž zástupce předal sboru cenu za provedení lidových písní. Sbormistr Dr. Karel Holeš obdržel zvláštní cenu Music Contact International za svůj dirigentský výkon.

Pěvecké sdružení slezských učitelek v Opavě si v roce 1993 připomínalo 35 let od svého založení. Zakladatelem sboru byl učitel Bohuslav Kuzník, který vedl těleso 13 let. Po něm ve sboru umělecky působil Vladimír Rampula. Po dalších letech se ve vedení vystřídali Petr Škarohlíd, manželé Drietomští a František Hába. Od února 1992 vede soubor opět Petr Škarohlíd, který s ním mimo jiné nastudoval rozsáhlou skladbu Benjamina Britbena Missa brevis. Kromě tří celovečerních koncertů provedlo těleso výchovné koncerty pro děti a mládež. S velkým ohlasem se setkalo i několik předvánočních koncertů. Výročí oslavilo těleso jarním koncertem v sále minoritského kláštera za účasti mnoha příznivců.

Město Opavu úspěšně reprezentuje doma i v zahraničí

dětský pěvecký sbor **Červený květ**, působící pod taktovkou Mgr. Jiřího Slovika při Základní umělecké škole Václava Kálíka v Opavě. V červnu 1993 se vrátil z úspěšného turné po Dánsku a Švédsku. Ve Švédsku se zúčastnil i mezinárodního festivalu pěveckých souborů v Osbarhamu, kde obsadil čestné 4. místo. Nejcennější a nejprestižnější trofej souboru bylo však prvenství na mezinárodním festivalu Svátky písní v Olomouci.

Z činnosti Základní umělecké školy Václava Kálíka bychom chtěli ještě zaznamenat alespoň koncert, uspořádaný dne 17. 5. 1993 u příležitosti návštěvy stočlenného ženského pěveckého sboru Tokai z Japonska. Sbor vystoupil společně s pěveckými sbory ZUŠ Jeřabinka, Cvrčci, Červený květ a Pěveckým sborem slezských učitelek, takže na koncertu vystupovalo na 300 účinkujících. Není bez zajímavosti, že všechny 4 české sbory nastudovaly skladby v japonských originálech. Koncert dopadl dobře a členové japonského sboru byli přijati i primátorem města Opavy.

Dne 10. února 1993 hostoval v Opavě na pozvání umělecké agentury Kostera v minoritském klášteře Štátny komorný orchestr Žilina. O jeho vystoupení byl na veřejnosti značný zájem. Agentura Mazel zorganizovala na 9. října 1993 do kina Mír vystoupení populárního Pepíka Zimu, navíc i orchestr Jiřího Sládka a zpěvačku Aninu Princovou. Pořad byl nazván Písničky z Vlachovky. Tatáž agentura pozvala již předtím, tj. na 25. června 1993, Pony Express s Milenou

Soukupovou, která září již delší dobu mezi hvězdami naší country muziky.

A u **country rytmu** ještě zůstaneme. Opavský Square dance club, který byl založen na podzim 1991 a sídlí pod střechou Domu dětí a mládeže v Opavě, zorganizoval o velikonočních svátcích 1993 výroční zasedání CSCTA v Opavě. Sjelo se sem 260 callerů a tanečníků ze 23 klubů České republiky, Německa, Belgie a dokonce i z Ameriky. Všichni zavítali do Odborového klubu Ostroje a v jeho prostorách tančili. Závěrečným aktem bylo závěrečné vystoupení v pravé nedělní poledne na Horním náměstí před divadlem. Při dávném stěhování do Ameriky si lidé brali sebou též svou domácí kulturu a tance. V jejich nové vlasti se vše smíchalo dohromady a vznikl tzv. country styl, z čehož se postupně vyvinul styl Square dance. K tomuto tanci má blízko naše česká beseda.

Od 16. dubna 1993 vysílá přímo z Opavy na frekvenci 104,6 FM soukromá **rozhlisová stanice Ekol.S.** První opavská rozhlasová stanice patří společnosti stejného názvu, jejíž společníkem je mimo jiné firma Contact. V její budově na ulici U cukrovaru 6 také sídlí studio. Přenos signálu se uskutečňuje dvěma radioreleovými spoji přes vysílač v Ostravě-Hošťálkovicích na vysílač Javorový u Třince, odkud již jde do éteru.

Signál stanice Ekol.S. pokrývá velkou územní plochu,

vymezenou na východě Českým Těšínem a Třincem, na západě Bruntálskem a na jihu Hranicemi, Kopřivnicí a Novým Jičínem. Programové schéma je typické pro komerční rozhlasovou stanici - zhruba 80 % hudby, zbytek mluvené slovo, tj. obecné, zahraniční a regionální zpravodajství, zajímavá publicistické pořady, kterých jsou zváni do studia hosté, a samozřejmě různé soutěže a reklamní bloky. Rozhlasová stanice vysílá denně 20 hodin od páté hodiny ranní do jedné hodiny roční a zaměstnává na 20 stabilních pracovníků - kromě externistů v oblasti programové a obchodní.

V roce 1993 poutal pozornost náročnějších diváků i opavský **Filmový klub**, sídlící v kině Elektra. Promítal pro své členy ve čtrnáctidenních intervalech nejen klasické filmy světové produkce, ale také aktuální novinky. V dubnu 1993 nabídl například filmovou lahůdku - film Narcis a Psyché, a to společně s Maďarským kulturním střediskem v Praze, a v září 1993 film Jules a Jim, byl zde promítnut film Easy Rider, který natočil Dennis Hopper a který se stal v USA koncem 60. letch bombou.

Zvláštní zmínku zasluhují **výchovné a vzdělávací akce**, uskutečněné v roce 1993 pro děti mateřských a základních škol, jakož i studenty středních škol a odborných učilišť. Šlo celkem o 25 pořadů, které se zpravidla dva - až třikrát opakovaly. Byl mezi nimi minikabaret Jitky Molavcové, zvěřinec Pavla Nováka, rozhovor s Jiřím Žáčkem a Markétou

Zimmerovou, ale i pohádka o Krakonošovi či Kytice K. J. Erbena. Účinkující nalézali zejména v mladších návštěvnicích vděčné obecenstvo.

Významné místo v opavské kultuře zaujímá nepochybně **Slezské zemské muzeum**, které plní i funkci opavského městského muzea. V roce 1993 se dostalo toto zařízení, jehož zřizovatelem je ministerstvo kultury, do nemalých těžkostí. Od 1. května 1993 převzalo totiž Slezský ústav Akademie věd ČR, jehož existence byla ohrožena. Akademie věd se jej totiž hodlala jako neperspektivní regionální pobočky zbavit, takže převzetí muzeem bylo jeho záchranou. Finanční krytí tohoto převodu však nebylo termínově sladěno s financováním muzeu. Aby mohlo Slezské zemské muzeum tento nesoulad překlenout - šlo o období květen až září 1993 - požádalo Úřad města Opavy o poskytnutí bezúročné půjčky ve výši 1 milionu Kč. Z prezentační činnosti muzea zasluhují zmínku zejména dvě výstavy: 19. března 1993 zde byla zahájena výstava Motiv sv. Jana Nepomuckého ve slezském umění a 5. prosince výstava Betlémy a vánoční ozdoby. Obě výstavy vyvolaly u opavské veřejnosti živý zájem. Platí tu rovněž o obou vánočních koncertech, uskutečněných dne 16. a 19. prosince 1993 ve výstavní budově. Na prvním koncertu vystoupil dětský pěvecký sbor Jeřabinka Základní umělecké školy v Opavě a druhý byl věnován barokní hudbě - zazněly tu varhany spolu s hobojem. Muzeum již dříve převzalo hrabyňský Památník ostravské

operace a 8. května zde otevřelo novou expozici Člověk a válka.

Vedle Slezského zemského muzea v Opavě se setkáváme s výstavní činností v opavském **Domě umění** v renovovaném objektu býv. dominikánského kláštera na Pekařské ul. Doslova velebný objekt je důstojným stánkem pro rozsáhlejší výstavy. Letos k takovým patřily obrazové výstavy několika našich vynikajících malířů, např. Josefa Jíry, či Zbyňka Sekala, žijícího ve Vídni. Od konce srpna zde vystavoval své vynikající snímky umělecký fotograf Jindřich Štreit.

Dům umění - výtvarná galerie je už od roku 1991 v pronájmu soukromé osoby - Karoliny Hřivnáčové.

Další významnou institucí, ovlivňující kulturní život města Opavy, je opavský odbor **Matice slezské**, která se považuje za duchovního mluvčího českého lidu ve Slezsku. Opavský odbor se rozhodl navázat na dřívější pravidelné pořady Matice, a proto zahájil od ledna 1993 **Matiční středy**, zaměřené na přednášky, besedy, diskuse a další zajímavé pořady. Večery se konaly vždy druhou středu v měsíci v budově Matičního domu na Rybím trhu. První diskusní večer se konal 13. ledna 1993 a byl věnován divadelním tradicím v Opavě. Besedu vedl dřívější dramaturg Slezského divadla Miloš Zbavitel. Druhá beseda, konaná 10. února 1993, byla zaměřena na staré slezské lidové zábavy a hry. Referoval Dr. Antonín Satke. Zájem o obě besedy předčil veškeré očekávání, neboť malý sálek Matičního

domu, který je nyní v užívání Základní umělecké školy V. Kálíka, byl na obou besedách zcela zaplněn. Další diskusní večer se uskutečnil 10. března 1993 a byl zaměřen na téma Slezský básník Josef von Eichendorf. Úvodní slovo k tomuto tématu přednesl Dr. Vladimír Neuwirth. Další matiční středky byly věnovány působnosti Vincence Praska, a to u příležitosti 150. výročí jeho narozenin, životu a dílu Carla Ditterse z Dittersdorfu, malíři Valentinu Držkovicovi a jiným významným osobnostem, spjatým se Slezskem. Opavský odbor Matice slezské organizoval dále **poznávací zájezdy po Slezsku**. Pro jarní období 1993 to byly zájezdy po Hlučínsku, k pramenům Odry, k polské Nyse a okolí, na Rýmařovsko a na podzim 1993 pak do Dolní Lomné, do Opole v polském Slezsku a na Svatý Hostýn, významné moravské poutní místo. Také o zájezdy, které organizoval opavský odbor Matice slezské, byl značný zájem a nepochybně přispíval k poznávání Slezska. Opavský odbor Matice slezské se nevěnoval však jenom kulturním akcím. Jeho zástupci se zúčastnili rovněž řady jednání, při nichž se diskutovalo o některých vážných problémech Slezska. S rektorem Slezské univerzity v Opavě Prof. Dr. Martinem Černohorským bylo jednáno o současných problémech této vysoké školy, které omezují její další rozvoj. Přítomní funkcionáři Matice slezské přislíbili rektorovi univerzity pomoc, a to zejména v tom, aby byl zvýšen zájem města i veřejnosti o potřeby školy. V prosinci 1993 byla delegace Matice slezské

přijata v Olomouci arcibiskupem Janem Graubnerem v záležitosti uvažovaného zřízení biskupství na severní Moravě a ve Slezsku. Delegace přednesla argumenty, pro které by sídlo tohoto církevního úřadu mělo být v Opavě. Na toto téma byl i vysílán televizní rozhovor s předsedou ústředního výboru Matice slezské PhDr. Arturem Sommrem.

Matice slezská však není ojedinělým vlastivědným sdružením v Opavě. V rámci Slezského muzea v Opavě zde již od roku 1974 působí aktivně **Vlastivědná společnost**, která pořádá každý měsíc pro milovníky vlastivědy přednášky či exkurze. 2x ročně vydává výpravný, zajímavý a populární časopis **Vlastivědné listy**. Dále je zde vlastivědná společnost **Stopa - Stará Opava**, pořádající své přednášky a exkurze po našem městě 2x v měsíci. Populární byly letos vedle Toulek Opavou exkurze po opavských hřbitovech.

V Opavě máme dva významné **archivy**. **Zemský archiv** ve Sněmovní ul., založený roku 1901, uchovává nejstarší slezské dokumenty, z nichž nejvzácnější jsou zemské desky. Nadále archivuje písemnosti krajské povahy z oblasti Slezska a severní Moravy. Jeho pobočkou je i býv. krajský archiv v Olomouci. Dalším je **Státní okresní archiv v Opavě** se sídlem v býv. evangelickém, Červeném kostele na Lidické ul., plnící i funkci Městského archivu v Opavě. Jeho nejstarším originálním dokumentem je listina moravského markraběte Přemysla z 3. 5. 1247, již jsou udělována městu významná privilegia. Listina

je Kulturní památkou ČR. Tento archiv uchovává dokumenty k dějinám starším i novějším z okresu a města Opava i z obcí na území tohoto okresu.

Hlavním odborným úkolem archivu bylo letos dokončení zpřístupnění právě fondu Archivu města Opavy. V archivu studovalo na 200 badatelů. Archiv se podílel i na přípravě **publikace o Opavě**, na niž finančně přispěl Úřad města Opavy.

Zmínku zasluhuje rovněž opavské **knihovnictví**. V říjnu 1993 byla v Opavě v budově Slezské univerzity slavnostně otevřena **Rakouská knihovna**, a to za přítomnosti velvyslance Rakouské republiky Dr. Petra Niesnera. Knihovna má zatím 3 500 svazků a představuje dar rakouské vlády nejen Slezské univerzitě, nýbrž celé opavské veřejnosti. Kromě naučné literatury obsahuje též beletrii a knihy pro děti. Rakouský velvyslanec Dr. Niesner byl též přijat opavským primátorem Ing. Jiřím Staňkem. Méně příjemná je situace **Slezské knihovny**. Ta vznikla 22. října 1945 a v roce 1993 měla 135.000 svazků převážně společenskovedné literatury. Zvláště cenných je na 45.000 českých, polských a německých silesiak. V roce 1990 jí bylo opět přiznáno právo povinného výtisku pro české země. Využívalo jí zhruba na 600 čtenářů. Slezská knihovna se dostala do obtíží, když se Akademie ČR rozhodla zrušit své opavské pracoviště, jehož součástí je i zmíněná knihovna. Zatím nebylo rozhodnuto, zda knihovna připadne Slezské

univerzitě anebo Slezskému zemskému muzeu v Opavě.

Ještě snad je na místě připomenout, že knihovna navázala na tradice **gymnaziální knihovny**, založené v Opavě spolu s muzeem roku 1814. Tato se během své více než 130 leté existence rozrostla na rozsáhlou vědeckou knihovnu Slezska o 50 tis. svazcích. Ve válečných dnech v dubnu 1945 však na 46 tisíc svazků knih shořelo, zachovaly se zejména vzácné, dobře chráněné rukopisy.

Pro veřejnost však je nadále v provozu bohatá **Okresní knihovna P. Bezruče** v Domě kultury P. Bezruče a s hudebním oddělením ve středisku Katka v Kateřinkách. O ní blíže v dalších zápisech.

Ještě mnoho by se dalo napsat o kulturním životě v našem městě v roce 1993. Např. o programech, zajišťovaných některými **uměleckými agenturami** ve městě: vystoupení folklorních souborů, zajišťovaných Agenturou Mazel, další koncerty vážné hudby a slezských lidových písní Agentury Kostera, drobnější dramatické pořady, obstarané Agenturou Dospivová, akce Agentury Didabit, přejmenované letos na Kulturní centrum Didabit. Tato agentura dosud úspěšně zajišťovala jazykové kurzy - nyní rozšířila svou působnost i na kulturu. Tak např. 21. 3. připravila v kině Mír úspěšné setkání opavských dětí s Jitkou Molavcovou, alias Žofií Melicharovou. Agentura EN SSN připravila s Radiem Ekol.S a s inzertními novinami Tip soutěž **Miss Slezsko 93**, a to 8. 5. v hudebním

sále knihovny ve středisku Katka. Samotná sláva a vyhlášení vítězky se uskutečnilo 22. 5. ve Slezském divadle. Titul Miss Slezska 93 patří Andree Němcové z Ostravy, vicemiss je však z Opavy - je jí Martina Chlumecká.

Z iniciativy muzeologa Mgr. Vladimíra Tkáče vzešel projekt **World Heritage**, jehož plnění se ujalo nakladatelství Optys. Jde o zpracování a vydání **světového průvodce památkami UNESCO**. Dne 3. července 1993 se začal tento projekt naplňovat. V ranních hodinách vyrazila od fy Optys, sady Svobody, na výpravu za poznáním a následným zpracováním tohoto průvodce skupina muzeologů a studentů v čele s Mgr. Tkáčem. Cesta vedla do Švédska a dále do Norska, Dánska a Německa. Ve výpravě nechyběl ano fotograf. To je ovšem začátek projektu, plánovaného na 12 let. Na této své první cestě zaznamenali opavští cestovatelé na 400 kulturních památek.

Expedice se vrátila do Opavy 6. srpna 1993. Nad její práci převzalo záštitu samo UNESCO. Velkolepě pojatou práci bude vydávat opavský Optys a Museon Publishing. První etapa cest zdárně proběhla a další bude pokračovat zanedlouho do Irska a dále.

Ještě je třeba dodat, že opavská tiskárna Optys, s. r. o. je vydavatelem opavského týdeníku **Naše Opavsko**, vedle nějž vychází už druhý rok další týdeník - **Region**, který svým obsahem přesahuje rámec okresu Opava.

V závěrečné části kapitoly o kulturním životě v našem městě bude pojednáno o opavských **stavebních pamětihodnostech** a také o péči, která jim byla věnována.

Na svém únorovém zasedání 1993 vyslovalo Zastupitelstvo města Opavy souhlas se zřízením **Nadace pro bílou Opavu**. Zřizovatelem je Úřad města Opavy a zde bude i sídlo nadace, jejímž cílem je organizačně zajistit rekonstrukci historických objektů ve městě. V čele nadace je pětičlenná správní rada.

Dne 8. 11. 1993 schválila Rada města Opavy koncepci **Programu regenerace městské památkové zóny** v Opavě, kterou zpracoval odbor hlavního architekta a územního plánování města pod vedením hlavního architekta města Ing. arch. Jiřího Horáka.

Dne 10. 10. 1992 byla v Opavě vyhlášena památková zóna, v níž jsou zapsány 64 kulturní památky. Pro vytvoření programu regenerace byl aktualizován jejich průzkum, naposledy provedený pražským ústředím památkové péče v roce 1988.

Velká část objektů v památkové zóně získává nové majitele, proto je nutno dohlédnout na jejich zákonnou ochranu. K nejnaléhavějším stavebním úpravám je nutno přikročit u silně **zchátralého býv. kostela sv. Václava**, jehož interiér může sloužit jako koncertní síň. Dále je nutná rekonstrukce **fasády kostela sv. Vojtěcha**.

Se stavební obnovou je nutno počítat u **domů na Dolním**

Řk. děkan Mons. Josef Veselý

náměstí, které jsou cenným dokladem stavebního vývoje města. Jde o renesanční domy na jižní straně náměstí, zejména domů č. 22 a pak domu č. 36. Na přilehlé Sněmovní ul. pak fasáda objektu **Zemského archivu**.

Probíhající úpravy budovy **Slezského divadla** je zapotřebí uzavřít dokončením kvalitní fasády.

Také na Horním nám. je třeba některé domy restaurovat - aktuálně domy č. 32, 61 a 67, na Rybím trhu pak originální soliterní dům č. 16 a domy na křižovatce Pekařská - Ochranova.

Generální opravu vyžaduje i **altán na Ptačím vrchu**. Prvořadou bude i péče o ekologii, zeleň a vybudování dopravního obchvatu.

Bude zajímavé nahlédnout do zápisů příštích let, jak a zda byly tyto projekty naplněny.

XIII. Církevní život

V letošním roce byl církevní život našeho města ve znamení dvou významných akcí římskokatolické církve. Šlo o jednání o zřízení biskupství ve městě a vysvěcení chrámu sv. Hedviky.

Zastavme se u jednání o **zřízení opavského biskupství**, které zahájili už v lednu na olomouckém arcibiskupství primátor města Opavy Ing. Jiří Staněk spolu s přednostou Okresního úřadu v Opavě Mgr. Antonínem Šromem, členem lidové strany, která má ze všech politických stran k záležitostem římskokatolické církve nejbližší. Jednání u olomouckého arcibiskupa Msgre. Jana Graubnera, proběhlo po více než půlročním předběžném jednání v opavských kompetencích městských a okresních orgánech.

Nyní šlo o to získat pozitivní stanovisko ze strany církevních orgánů. Mgr. Šrom na olomouckém setkání zdůraznil, že zřízení biskupského sídla v Opavě bude přínosem jak pro církev, tak pro kulturní a duchovní posilu a obnovu slezského a severomoravského regionu. Msgre. Graubner přislíbil podporu této významné akci a při této příležitosti vyslovil žádost o navrácení budovy sv. Hedviky k jejímu původnímu účelu. Oba opavští činitelé mu přislíbili, že podají pomocnou ruku při zprovoznění kostela, a to do konce tohoto roku po rekonstrukci, financované z církevních prostředků.

Zůstaňme však ještě u jednání o arcibiskupství v Opavě. Koncem srpna byla usnesením Zastupitelstva města Opavy dne 21. 9. 1993 schválena komise, pro zřízení biskupství v Opavě ve složení: Dr. Kalus, Dr. Thon a Ing. Turek za Radu města Opavy, Ing. Hruška za Zastupitelstvo města Opavy, Dr. Sommer za Matici slezskou, Prof. Černoorský a Doc. Urbanec

za Slezskou univerzitu, Dr. Müller za Zemský archiv a Dr. Neuwirth za Cyrilo-Methodějskou farní knihovnu. Komise se sešla v září, kdy vyhodnotila dosavadní iniciativy v rozhodování o umístění sídla biskupství, o jehož zřízení mezitím bylo již rozhodnuto. Církevní kompetentní orgány totiž vzaly na vědomí, že ze 7 biskupství v České republice jsou jen 2 na Moravě a ve Slezsku žádné. Tento nepoměr se měl tedy zřízením dalšího biskupského úřadu vyrovnat. Nyní šlo o to, kde bude mít nová diecéze své sídlo - zda v Opavě či v Ostravě. Pro Opavu hovořil fakt, že prozatím bez biskupství zůstává Slezsko. Proto se za Opavu stavělo i Těšínsko a postoj církevních orgánů nepochybně mohly ovlivnit i vstřícné přístupy Opavy k opravě a **vysvěcení kostela sv. Hedviky**. Proto nyní přistupuje k této církevní události. Ale nejprve k historii tohoto chrámu.

Stavební práce zde započaly 31. 7. 1933 a měsíc poté byl položen základní kámen. Do listopadu tr. byla dokončena hrubá stavba chrámové lodi. Pak chyběly finanční prostředky, proto se opavský starosta Just obrátil na veřejnost s prosbou o příspěvky. Jedině tak mohla být do konce roku 1935 dostavěna věž a provedeny nejdůležitější práce na úpravě interiéru, s jehož výzdobou bylo započato v roce 1939. Celá stavba byla koncipována jako památník obětem I. světové války, pojmenovaný po sv. Hedvice, patronce Slezska.

Celou stavbu projektoval známý vídeňský architekt **Leopold Bauer**, rodák z Krnova. Opava už se tehdy honosila

významnými budovami z jeho dílny - obchodním domem Breda-Weinsein a palácem Obchodní a živnostenské komory - nyní Domem kultury Petra Bezruče. Už své první studie ke sv. Hedvice konzultoval Bauer s odborníkem - historikem umění Dr. E. Braunem, ředitelem Slezského zemského muzea. Dlužno dodat, že tento projekt patřil k posledním v životě tohoto velkého umělce.

Na výzdobě kostela pracovali další vynikající umělci. O sochařskou výzdobu se zasloužili akademičtí sochaři Helena Scholzová - Železná a Josef Obeth. Malířské práce vyšly z dílen akad. malířů Paula Gebauera a Adolfa Zdrázily.

Po vypuknutí II. světové války byla ne zcela dokončená stavba nevysvěceného kostela využita jako sklad válečného materiálu a pozorovatelná. V dubnových náletech na Opavu v roce 1945 byla zasažena věž kostela a svržen sedmimetrový kříž, vytlučena okna. Objekt převzalo Zdravotnické zásobování Ostrava a jako skladiště sloužil až do poč. 90. let.

Inspirací pro zřízení a vysvěcení kostela se stalo jednak 750. výročí úmrtí sv. Hedviky, patronky Slezska, jednak požadavek olomoucké arcidiecéze na zřízení, vysvěcení a provoz tohoto chrámu. A není pochyb o tom, že Opavští očekávali i příznivé stanovisko církevních orgánů ke zřízení biskupství v Opavě.

V dubnu 1992 převzala kostel sv. Hedviky římskokatolická církev od Zdravotního zásobování v Ostravě. První jednání o

osudech kostela proběhlo 12. 2. 1993 přímo v kostele. Na tomto jednání předložil svůj záměr Ing. arch. Černoušek z Arcibiskupství v Olomouci. Řešil v něm především úpravy interiéru a vyjadřovali se k němu zástupci stavebních firem i Úřadu města Opavy a Památkového ústavu v Ostravě, pobočky v Opavě i děkan Probošského farního úřadu v Opavě. Poté byl odeslán na olomoucké arcibiskupství.

Na stavební úpravy přispělo město Opava částkou 100.000 Kč. Během několika měsíců - do října 1993 - byl kostel upraven a připraven k vysvěcení.

Vysvěcení chrámu svaté Hedviky se stalo největším církevním svátkem v našem městě a jedním z největších v celém regionu. Slavnost se konala v sobotu 16. října. Shromáždily se nepřehledné zástupy lidí. Hlavním celebrantem spolu s apoštolským nunciem Giovannim Coppou byl Msgre. Jan Graubner, arcibiskup olomoucký a metropolita moravský, za asistence Msgre. Josefa Veselého, opavského děkana. V prvních řadách zasedli světští hodnostáři a představitelé nejrozličnějších občanských aktivit, mezi nimi primátor města Ing. Jiří Staněk, ozdobený novými primátorskými insigniemi, je veřejnost viděla poprvé.

Msgre. Josef Veselý přivítal česky, latinsky a německy vzácné hosty i početné zástupce občanské veřejnosti a předal slovo k vedení slavnosti posvěcení arcibiskupu Graubnerovi. Po uložení ostatků sv. Hedviky do oltáře chrámu, jeho

posvěcení a "prostření" byl oltář pokryt dary, krůpějemi svěcené vody a dokola se vznášel vonný dým kadidla. Hlavní celebrant **požehnal též novým primátorským insigniím**. "Odevzdávám vysvěcený chrám sv. Hedviky lidem této země", řekl Graubner. Slavnost posvěcení vyvrcholila svatým přijímáním.

Moderní stavba kostela sv. Hedviky, která svým zajímavým slohem zdaleka poutá pozornost, konečně dosáhla svého naplnění jako pietní křesťanské místo, navíc vysvěcené jako římskokatolický chrám.

Jde o nejatraktivnější funkcionalistickou stavbu architekta evropského formátu ve Slezsku a možná v naší zemi vůbec.

Je potěšitelné, že se opavské katolické chrámy začaly využívat i **ke světským koncertům** pro širokou občanskou veřejnost. K největším patřil koncert v kostele sv. Vojtěcha dne 7. října 1993, který zajistila hudební agentura Kostera. V provedení Janáčkovy filharmonie Ostrava a brněnského Filharmonického sboru zde zazněla mj. hudební díla Leoše Janáčka (Taras Bulba), Antonína Tučapského (Stabat mater) aj. Jako sólisté se zde opavskému publiku představili britští pěvci - altistka Catherine Denley a barytonista Brian Rayner Cook.

Významnou osobností církve římskokatolické v Opavě je její opavský děkan Msgre. **Josef Veselý**, nar. 1929. Vedle správy probošského farního úřadu působí i jako literát - básník. Jeho poezie je však stále ještě z větší části veřejnosti utajena.

To se snažili napravit manželé Pfefferovi, kteří uspořádali 20. 4. v sále Minoritu Literární večer z poezie J. Veselého. Jeho verše přednášeli členové Státního divadla v Ostravě.

Tolik o katolické církvi v našem městě. O dalších pěti církevních bude pojednáno v zápisech dalších let.

XIV. Sport

22. dubna proběhla v Lidovém domě valná hromada okresní organizace Českého svazu tělesné výchovy. Sešli se zástupci jednotlivých tělovýchovných jednot a sportovních klubů, sportovních svazů a odvětví, organizovaných v ČSTV. Byli zde přítomni i největší sponzoři - Kylián, Ferram, Sport Shop. Nejzávažnějším bodem programu valné hromady bylo projednání doplňků stanov Okresního sdružení ČSTV. Původní návrh nebyl schválen, organizace byly vyzvány, aby daly do 30. září náměty a připomínky.

Okresní organizace dostala z centra na činnost částku 3.121.700 Kč a na údržbu 859.900 Kč. V porovnání s minulým rokem dotace značně poklesla. Dlouho se diskutovalo o procentním rozdělení prostředků. Po dlouhé debatě byl přijat návrh, aby 50% získala členská základna, 30% údržba, 10%

energie a 10% nájemné. Do nevýhody se tak dostaly sporty, které se provozují pod střechou - např. judo, plavání, lední hokej.

Neschválením doplňků, stanov a tím celých stanov vznikla kuriózní situace, kdy současný aparát nemá právní subjektivitu. Nemůže s nikým ani oficiálně jednat o uzavírání smluv nemluvě.

Členská základna Českého svazu tělesné výchovy se ke dni 3. února 1993 v našem městě ustálila na počtu 18.916 osob ve 40 sportovních odvětví. **Tělovýchovná jednota Slezan Opava** je svou členskou základnou – 2.016 členů - největším sportovním zařízením v okrese. Provozuje nejen tzv. výkonnostní sport, nýbrž také rekreační tělovýchovnou činnost. K nejlepším oddílům, jichž je 15, patří judisté, atleti a stolní tenisté. Z věkových kategorií je celkově nejúspěšnější žactvo. Tělovýchovnou jednotu řídí pětičlenné předsednictvo v čele s Ing. Květoslavem Lichým. Sekretariát jednoty je poradním a servisním orgánem pro jednotlivé oddíly, které jinak hospodaří naprosto samostatně. Dotace od státu jsou stále menší. Problémem zůstává počet a kvalita trenérů a funkcionářů oddílů. Mnoho záleží na tom, jak se daří získávat sponzory, bez kterých se již sport neobejde.

Počátkem února 1993 byl uskutečněn v tělocvičně na Tyršově stadionu v Opavě 29. ročník **Memoriálu Ing. Ivo Lisky**. Při té příležitosti se tu sešlo 85 judistů z ČR a Slovenska

včetně reprezentantů. Cenu nejlepšímu opavskému závodníkovi, kterým byl vyhlášen **Michal Zátopek**, věnovala sázková kancelář Fortuna a firma Bolek. Dne 24. dubna 1993 stala se pak Opava dějištěm otevřeného **mistrovství České republiky dorostu v judo**. Akce se uskutečnila ve sportovní hale na Mařádkově ulici. Sjeli se sem 233 závodníci z 48 oddílů. Jednalo se o největší akci roku 1993. Z opavských judistů se umístil v kategorii do 86 kg na prvním místě **J. Ontkoc**. Ceny vítězům věnovala firma Abel.

Mimořádně aktivní byli v roce 1993 opavští **atleti**. V polovině února 1993 se konalo v Jablonci nad Nisou mistrovství ČR juniorek. Nejúspěšnější opavskou atletkou tu byla opět **G. Hnilková**, bronzová na 3.000 m za 10:18,75 a čtvrtá na 1.500 v osobním rekordu a v absolutním rekordu v okrese Opava 4:38,27. Počátkem března 1993 na prvním mistrovství ČR žactva se stal mistrem **J. Levay** na 50 m 6,33. V tuto dobu se konalo mistrovství ČR halových vícebojů mužů, žen, juniorů a dorostu v přetlakové hale v Praze na Strahově, čímž byla ukončena mistrovská halová sezóna. Pro TJ Slezan byla tu bilance radostná. V kategorii mužů si vítězstvím na 5 km chůze vybojoval **J. Malysa** reprezentační dres. **G. Hnilková** si vybojovala reprezentační tričko 5. místem na 3.000 m. V březnu 1993 se konal rovněž v tělocvičně na Tyršově stadionu v Opavě 21. ročník Slezské laťky. Ve skoku vysokém žen a mužů a ve skoku o tyči se tu představili 34 závodníci a

závodnice. Ve výšce žen zvítězila B. Schindlerová ze Slezanu Opava - 160 cm. Ve výšce mužů zvítězil opavský junior K. Baroň, který si vytvořil osobní rekord a současně vyrovnal absolutní rekord oddílu v hale mužů překonáním laťky na rovných 2 m. V květnu 1993 se uskutečnil na vítkovickém tartanu první historický start družstva mužů Opavy v I. lize atletů. V prvním kole celostátní ligy mužů skupiny C bylo na prvních místech pořadí: 1. SSK Vítkovice, 2. Slezan Opava, 3. Lokomotiva Šumperk a 4. TŽ Třinec.

5. července se stala Opava cílovým městem závěrečné etapy **Moravského ultramaratonu**. Diváckou kulisu před Hláskou vytvořilo několik desítek chodců přilákaných megafonem hlavního organizátora RNDr. Tomáše Ruska, který plynule při ohlašování dobíhajících běžců přecházel z angličtiny do němčiny a ruštiny. Čtyřicítku maratónců přišel přivítat i primátor města Ing. Jiří Staněk a jeho náměstek Ing. Vojtěch Turek.

Na organizaci 9. a 10. etapy, které vedly okresem Opava, se podíleli orientační běžci TJ Ostroj Opava a triatlonisté TJ Galena Komárov. Po oba dny bylo nutné asi po 100 m vyznačit v terénu 42 km dlouhou trať červenobílými terčíky a značení opět po proběhnutí posledních běžců odstranit. Značení se provádělo dopoledne před etapou od 8 do 12 hodin. Maratónci dostali na startu i mapku s vyznačenou trasou a stanicemi pro občerstvení.

V červnu 1993 si opavští atleti vybojovali v 2. kole I. ligy skupiny C 3. místo se ziskem 151,7 bodů a tím i postup do finále. Dne 4. září 1993 vybojovali opavští dalšího velkého vítězství. Ze tří skupin I. ligy se z 27 nejlepších kolektivů v ČR probodovali po dvou základních kolech moravské C skupiny do desetičlenného finále o mistra ČR družstvo mužů. V tabulce o extraligu a mistra ČR družstev mužů umístili se atleti Slezanu Opava s 42,33 body na 8. místě. Tím postoupilo i družstvo Slezanu do extraligy, které bude mít v roce 1994 čtyři kola a poslední družstvo sestoupí do I. ligy ČR.

Senzačního úspěchu dosáhlo v září 1993 ve finále II. ligy na Moravě družstev žen, když obsadilo 4. místo, a to znamenalo postup do jedné z moravských skupin I. ligy žen v roce 1994.

Ještě zmínka o opavském **koupališti**, které bylo letos pro veřejnost otevřeno 12. 6.

Lehkoatletický oddíl TJ Slezan rozvíjí již delší dobu přátelské styky s atlety Litevské republiky. Dne 13. dubna 1993 odjelo 30 závodníků a členů jejich doprovodu na návštěvu hlavního města Litvy Vilnius, čímž oplatili návštěvu Litevců v Opavě z měsíce září 1992. Zájezd byl pro opavské atlety v mnoha směrech zajímavý a poučný.

Zvláštní zmínku zasluhuje prohlášení atleta **Miloše Vojtka** za nejúspěšnějšího desetibojaře všech dob. Výkonem 6.335 bodů se umístil před Čestmírem Kodrlem s 6.262 body a

Janem Šnajdrem s 6.204 body. K tomuto vyhodnocení došlo počátkem února 1993.

V roce 1993 oslavovalo opavské **plavání** 70 let svého trvání. Za tuto dobu vyšlo z opavského bazénu několik plavců a **většina dětí z Opavy zde udělalo svá první tempa**. V současné době plavecký oddíl živoří a doslova bojuje o přežití. Všichni ti, kteří se věnují malým plavcům, se snaží získat finanční prostředky na zaplacení pronájmu bazénu (500 Kč za hodinu), aby děti mohly trénovat alespoň s minimálním počtem hodin. Ve srovnání s jinými oddíly v kraji i celé ČR, kde myjí plavci 12 až 14 hodin tréninku v bazénu týdně, mají Opavští k dispozici pouze 6 hodin. Přesto dosahují vynikajících výsledků. Na mistrovství ČR mladších žáků v Chomutově získali 1 mistrovský titul, 1 stříbrnou a 2 bronzové medaile. Na mistrovství ČR starších žáků v Plzni obsadili opavští plavci 7. a 15. místo.

Nejlepším vodním slalomářem Opavy byl v roce 1993 **David Mrůzek**, který se stal mezi juniory nejlepším kajakářem v ČR a tak dostal možnost reprezentovat ČR v roce 1993 na předmistrovském závodě juniorů v USA. V roce 1993 zvítězil téměř na všech nominačních závodech, pouze v Českých Budějovicích skončil na 2. místě.

Je potěšující, že zabodovali i závodníci **Kanoe Klubu Opava** na závodech Českého poháru, které se konaly ve sjezdu na divoké vodě 17. a 18. dubna 1993 na řece Kamenici

a Jizeře. Tyto závody byly nejvyšší soutěží sjezdařů na divokých vodách v ČR. Ve skupině kajak mužů obsadil D. Mrůzek 8. místo a ve skupině kajak ženy K. Šoltysová 7. místo.

Začátkem měsíce dubna 1993 končily **basketbalové soutěže 1992/93** všechna družstva Slezanu Opava. Uplynulá sezóna byla pro nedostatečné ekonomické zajištění chodu oddílu těžší než sezóny dřívější. Finanční nároky stoupaly, zatímco dotace oddílu od Tělovýchovné jednoty Slezan byly menší. Oddíl byl tak po celou dobu odkázán na příspěvky sponzorů. **Ženy** hrály druhý rok II. ligu. Novou sezónu 93/94 zahájily úspěšně. Vyhrály nad Valašským Meziříčím 83:5 a NH Ostrava 66:54. Zpočátku se jim dařilo a v polovině soutěže vedly, ale nakonec jim ubylo sil a skončily na páté příčce tabulky. **Muži** se zachraňovali v posledních kolech ve II. lize, kterou budou hrát i v příští sezóně. Své působení v dorostenecké lize skončili v roce 1993 po pěti letech **starší dorostenci**, protože neměli návaznost na mladší ročníky, jež se rozpadly. Umístili se na 4. místě, což odpovídalo jejich tréninkovému úsilí a celkovým možnostem. **Mladší dorostenci** byli první rok v ligových soutěžích úspěšní a obsadili 3. místo. Obě žakovská družstva získala v Krajském poháru 2. místo. Družstvo **minižáček** se umístilo v kraji na 6. místě.

HC Slezanu Opava se v nadstavbové části I. národní ligy nedařilo. V lednu 1993 hráli opavští hokejisté na ledě svých soupeřů - v Hodoníně a v Havířově. Nezáskali však ani jeden

bod. Ani v dalším utkání finálové skupiny nedovedli zvítězit - s HC Vajgar Jindřichův Hradec remizovali 2:2. V únoru 1993 hráli hokejisté HC Slezan Opava v Brně s tamní HJ Královopolská, tedy se soupeřem, se kterým dosud hráli vyrovnané partie. Tentokrát však prohráli 3:11, když dokázali držet krok s domácími jen v první třetině. Dále hráli v tomto měsíci s TJ AZ Havířov a dosáhli konečně vítězství 5:0. Hokejisté HC Slezanu Opava skončili v sezóně 1992/93 v NHL na 7. místě. Výkony po postupu do finálové "osmičky" nebyly ovšem na tak vysoké úrovni, jak by si to opavští diváci přáli. Mužstvo bylo v této sezóně značně oslabeno. Zvláště se to projevilo po postupu do "osmičky", kdy chyběli hráči Horný a Hudeček a nebylo adekvátní náhrady. Na jejich místa přišli dorostenci. HC Slezan Opava byl tak jediným celkem, který vypadl ze čtvrtfinále NHL po třech střetnutích. Všechna ostatní družstva hrála pět zápasů. Loučení dopadlo dosti neslavně, málokdo čekal podobný vývoj po postupu do finálové osmičky.

Dále se zmíníme o Tělovýchovné jednotě **Slavia Minerva**, která sdružovala v roce 1993 celkem 9 sportovních oddílů a 2 odbory s celkovým počtem 1.100 členů. Stávající situace družstev v jednotlivých družích sportů byla následující:

Badminton - družstva mladšího a staršího žactva a dorostu byla zařazena v oblastním přeboru. Dospělí postoupili do II. ligy.

Kopaná - družstva mladších i starších žáků a dorostu

byla zařazena v župním přeboru. Muži hráli I.A třídu.

Kulturistika - jednotliví závodníci startovali v pohárových a žebříčkových soutěžích v rámci ČR.

Kuželky - družstvo mužů B a C bylo zařazeno do okresního přeboru, družstvo mužů A hrálo oblastní soutěž a ženy oblastní přebor. Muži B zvítězili v okresním přeboru, na postup do vyšší soutěže však nereflektovali.

Orientační běh - oddíl je nejmladší a nejmenší, výkony se však zařadil mezi velmi dobré.

Volejbal - družstvo mužů a ženy C jsou zařazeny v okresním přeboru. Dorostenky a ženy B hrají oblastní přebor II. třídy, ženy A oblastní přebor I. třídy.

Džezgymnastika - tento oddíl sdružoval převážně ženy z okolí sídliště Kateřinky, které si potřebovaly zacvičit.

Turistika - odbor pracuje pravidelně s mládeží i dospělými. Má vlastní klubovnu. Členové využívali turistickou základnu v Jakartovicích a pořádali putovní tábory.

Dalším odborem byl Sport pro všechny, který zabezpečoval cvičení v tělocvičně Základní školy T. G. Masaryka. Patří sem i oddíl tenisu a lyžování.

Nejpopulárnějším sportem je v Opavě již tradičně **fotbal**. Tak tomu bylo i v roce 1993, a proto se budeme věnovat tomuto sportu poněkud podrobněji. Na valné hromadě Fotbalového klubu Ostroj Opava, konané počátkem roku 1993, byl učiněn rozhodující krok ke zcela profesionální činnosti

klubu. Byl projednán a schválen Organizační řád, který určuje pravomoci správní a výkonné rady. Správní rada, která je čestným orgánem, tvoří podnikatelé Josef Hájek, Ing. Rudolf Bochenek, Ing. Ervín Balarin, Ing. Jaroslav Pekárek, Ing. Antonín Hrabánek a Václav Hubáček.

Prezidentem klubu je Josef Hájek, ředitelem a manažerem Alois Sommer, sekretářem Josef Hellebrand, předsedou trenérské rady Oldřich Jakubek, hlavním trenérem Oldřich Sedláček a vedoucím správního úseku Vilibald Holuša.

Opavská veřejnost se poprvé v roce 1993 dověděla o svých fotbalistech v únoru, a to ve třech přátelských zápasech, které sehráli na svém zájezdu v Rakousku. Nejprve porazili své soupeře ve Gmünden 5:0, poté ve Warchdorfu 1:0 a nakonec remizovali s Vaestem Linec 1:1. Tato úspěšná bilance byla dobrým příslibem pro boje opavských fotbalistů v rámci I. ligy. První část této soutěže zahájili fotbalisté FK Ostroj koncem února 1993 v Brandýse nad Labem a dosáhli bezbrankové remízy. Do Opavy přivezli bod, ale mnozí fanouškové se domnívali, že mohli přivést dva body. Šlo o mužstvo ze středu tabulky, které ovšem také snilo o postupu do I. ligy. Počátkem března 1993 přišlo přes 4 tisíce diváků podívat na první jarní fotbal v Opavě. Ostroj hostil vedoucí celek I. ligy - Viktorii Žižkov. Hrál se na udusaném sněhu, který nedovoloval nic než nakopávání míče dopředu. Podle toho také tento zápas vypadal. Nicméně výsledek zápasu nedopadl pro mužstvo

Ostroje špatně. Opět šlo totiž o bezbrankovou remízu. Až ve 3. jarním kole, konaném také v březnu, byl terén trochu slušnější a dal se hrát fotbal. Zápas s Poldi Kladnem, který se uskutečnil na protivníkově hřišti, skončil 0:3 pro Ostroj. Toto vítězství dávalo opavským fotbalistům reálnou naději na postupovou příčku v konečném účtování. Po úspěchu na Kladně vyzařoval z opavských hráčů přílišný optimismus, který se přelil i do opavského hlediště na zápas s Třincem. Mužstvo Třince bylo však dobrým celkem. To se ukázalo již v 6. minutě zápasu, kdy padla první branka. Zápas skončil 1:2 pro Třinec. Po neúspěšném domácím vystoupení s Třincem hráli koncem března 1993 opavští fotbalisté na hřišti Švarc Benešov 4:1. V dalším kole I. ligy jeli Opavští počátkem dubna 1993 do Jablonce a sehráli tam zápas, který skončil bez branek. Po remíze v Jablonci se očekávalo, že opavští fotbalisté udělají na domácím hřišti důležitý krok na cestě mezi naši fotbalovou elitu. To se však nestalo. Zápas s Plzní skončil 0:2 v neprospěch Ostroje, což znamenalo konec ligovým nadějím. Nicméně po překvapivém vítězství v Chebu se chtěli opavští fotbalisté pokusit o malý zázrak i ve 27. kole I. fotbalové ligy v Liberci. Zázrak se však nekonal a zápas skončil 3:0 ve prospěch Liberce. V zápase s Havířovem, který se uskutečnil koncem května 1993, kdy byli již Opavští smířeni se skutečností, že první liga příští rok v Opavě nebude, a mohli tudíž hrát bez nervozity, to vypadalo však na hřišti právě

naopak. Hrál se slabší průměr a zápas skončil 0:1 ve prospěch Havířova. V posledním kole I. ligy počátkem června 1993 hrála Opava s Pardubicemi, kteří bojovaly o účast v příštím ročníku. Opavští sice vyhráli 3:0, ale hosté potvrdili, že patří opravdu k nejlepším celkům, kteří v Opavě v rámci této soutěže hrály. V srpnu 1993 hráli Opavští hned v prvním kole nově utvořené II. české celostátní ligy na hřišti jednoho z favoritů soutěže Švarc Benešov a zápas skončil s bezbrankovou remízou. V druhém kole porazil Ostroj Opava Havířov 3:2, ale v třetím kole počátkem září 1993 podleli Opavští v Blšanech 2:1. Se střídavými úspěchy bojovali opavští fotbalisté i v dalších kolech podzimní části této soutěže.

Oddíl **orientační běh TJ Ostroj** měl v roce 1993 celkem 140 členů, přičemž mládež do 18 let tvořila 2/3 členstva. V celostátním žebříčku obsadil junior J. Janeček a starší žák Hubáček 4. místo. První úsek čtyřčlenné štafety ČR na mistrovství světa v USA, konaném v říjnu 1993, běžela i opavská **Petra Novotná - Wagnerová**. Štafeta vybojovala bronzovou medaili. Opavští orientační běžci přispěli tak ke "zviditelnění" svého města v celostátním měřítku. Platilo to rovněž o **oddílu střelba z kuše**. V únoru 1993 stala se Opava dějištěm **I. českého halového mistrovství ve střelbě z kuše**. Střílelo se z 18 m na terč 25 cm s terčovou polní kuší. Na těchto závodech byl vystřílen český rekord, když bylo z 600 možných bodů dosaženo 594. O tento úspěch se postaral

Václav Losert z Ostroje Opava.

Úspěšně zakončil sezónu 1993 také opavský střelec **Jan Hartoš**. Na mistrovství ČR v Jičíně skončil na 8. místě. Na 14. místě se umístil na mistrovství ČR ve střelbě na asfaltové terče. Tím se dostal mezi elitní střelce u nás, kteří patří do světové špičky.

K úspěšným sportovním opavským jednotám patřila v roce 1993 nepochybně i **TJ Sokol Opava-Kateřinky**. Jezdecký oddíl této jednoty byl v březnu 1993 pořadatelem **XIV. halových závodů ve skokových soutěžích**. V hlavní soutěži obhájil po dvou bezchybných rozskocích loňské vítězství kateřinský junior **Karel Lamich** s koněm Orem. Tento oddíl uspořádal pak koncem června 1993 z pověření České jezdecké federace **mistrovství ČR juniorů ve skokových soutěžích**. Ke startu bylo přihlášeno 18 juniorů a 24 juniorek s 57 koňmi ze 16 oddílů celé České republiky. V zahajovacím skákání L (18. start) obsadil Lamich na koni Hikara z TJ Sokol Opava-Kateřinky první místo. Ve skoku Z v soutěži pro mladé koně obsadili Humplik s koněm Jodidem - oba z téhož jezdeckého oddílu TJ Sokol Opava-Kateřinky - **I. opavské jezdecké závody ve westernových disciplínách**. Na kolbišti tohoto oddílu se utkalo 14 soutěží dvojic z celé ČR a mnoha příznivců jak jezdeckého sportu, tak kovbojů. Jezdecký oddíl TJ Sokol Opava-Kateřinky mohl na konci roku 1993 vykázat, že tohoto roku startovalo na 26 závodech v ČR na Slovensku, v Rusku a

Maďarsku 14 jeho jezdců, z toho 5 mužů, 2 dorostenci a 7 dorostenek. Ze 451 startu získali 67 umístění, z toho dosáhli 22 vítězství, 26 druhých míst a 19 třetích. Ve sportovních výsledcích dominovaly tituly oblastních mistrů Moravy a Slezska ve skokových soutěžích, přičemž v juniorské kategorii získal mistrovský titul Lamich s koněm Orem Elnysem, stříbro Hruška se Spyrosem a bronz opět Lamich s Hikorou. Oblastní mistrovský titul juniorů získalo i družstvo Kateřinek ve složení Lamich - Or Elnys, Hruška - Spyros a A. Hamelová - Vernar. V oblastním mistrovství seniorů získal mistrovský titul Ing. Vítek s Lyrikem.

Oddíl volejbalu TJ Sokol Opava-Kateřinky patřil v roce 1993 se svým 101 členem k největším v opavském okrese. Měl 4 družstva mužů, jedno družstvo žen a družstva dorostu staršího i mladšího. Muži vyhráli v roce 1993 krajský přebor a postoupili do vyšší kategorie. Muži B hráli oblastní přebor I. třídy a muži C a D okresní přebor I. třídy. Ženy bojovaly v oblastním přeboru I. třídy a starší dorost hrál dorosteneckou ligu. Historického úspěchu dosáhli mladší dorostenci, když postoupili do přeboru ČR, kde hrálo 10 nejlepších celků z ČR.

K sportovním ozdobám města Opavy patřila i v roce 1993 **Renata Berková z TJ Galena Opava-Komárov**. V srpnu 1993 se konal v Třeboni nejlépe dotovaný a tím i obsazený závod v triatlonu. Až na mužskou triatlonovou jedničku Tomáše Kočaře se tohoto závodu zúčastnila celá česká triatlonová špička. Na

trati olympijského triatlonu v kategorii žen a dívek suverénně vedla naše Renata Berková. Po úspěšné účasti na mistrovství Evropy juniorů ve Španělsku s převahou zvítězila v tomto závodě a porazila celou triatlonovou špičku. V měsíci srpnu 1993 se konalo v Otrokovicích mistrovství ČR v triatlonu kategorie dorostu a zároveň poslední kolo Českého poháru v kategorii dospělých. Renata Berková obhájila s velkým úsilím titul z loňského roku.

Zvláštní zmínku zasluhují opavští **nohejbalisté**. Dne 20. března 1993 se uskutečnilo v tělocvičně Základní školy E. Beneše v Opavě-Kateřinkách **mezinárodní utkání mezi ČR a Slovenskem**. Toto historické setkání skončilo vítězstvím ČR 3:5. V barvách ČR hráli i tři Opaváci, členové Nohejbal klubu Opava: Podzemný, Solnický a Široký. Zápasu přihlíželo na 300 diváků.

Zmínku zasluhuje i **třetí ročník cyklistické jízdy přátelství Opava-Ratiboř-Opava**, která se uskutečnila poslední červnový víkend 1993. Čtrnáctičlenná skupina cykloturistů z Opavy se vydala nejkratší cestou, tj. přes hraniční přechod Sudice-Pietraszyn do Ratiboře, kde je již čekali přátelé z Panevropského hnutí Silesia, kteří pro ně zajistili ubytování v rodinnách. Příštího dne dopoledne se konala prohlídka města a odpoledně pokračovalo družstvo doplněné o několik polských přátel do Bohumína, kde byl zajištěn nocleh v Šunychlu a posezení u táboráku. Příští den, tedy v neděli, vedla trasa přes

Darkovičky do Hlučína a Opavy.

Nedílnou součástí opavského sportovního života je i **kulturistika**. V říjnu 1993 se konal **15. ročník Grand Prix Pepa**, a to v Opavě. Semifinále se konalo dopoledne 2. října 1993. Odpoledne se pak konalo finále - v 17. hod. ve Slezském divadle, které bylo zcela zaplněno. Do Opavy přijela téměř celá Česká republika, ale i závodníci z Rumunska, Ukrajiny a Slovenska. Sportovci **Fitcentra Pepa Opava** prokázali, že se mohou kvalitně měřit s nejlepšími závodníky z ČR. V párech se na 2. místě umístila ve velké konkurenci dvojice **J. Vavrečková - J. Gábor**.

Zbývá se ještě zmínit o **nejúspěšnějších opavských sportovcích 1993**. Mezi jednotlivci zvítězila v "desítce sportovců" triatlonistka **Renata Berková** před triatlonistkou Gabrielou Hnilkovou a chodcem Jiřím Malysou. Renata Berková z klubu triatlonu TJ Galena Opava-Komárov získala 202 body. Vypracovala se na reprezentantku ČR a na mistrovství Evropy se umístila na 6. místě **Gabriela Hnilková**, **atletka TJ Slezan Opava**, získala 154 bodů. Vypracovala se na juniorskou reprezentantku ČR a na mistrovství ČR juniorek vybojovala 2. místo. Na třetím místě skončil **Jiří Malysa**, **atlet TJ Slezan**, který získal 149 bodů. Stal se reprezentantem ČR. Z kolektivů se zařadili na první místo **atleti (muži) z TJ Slezan**, na druhé místo **hokejisté HC Slezan Opava** a na třetí místo

kuželkáři TJ Ostroj Opava.

O kuželkářích, šachistech a dalších úspěšných sportovcích bude pojednáno v zápisech dalších let.

XV. Veřejný pořádek, požární a civilní ochrana

Dne 22. 6. 1993 schválilo Zastupitelstvo města Opavy vyhlášku o **Městské policii v Opavě**, která byla zřízena s působností na území města Opavy i jeho 8 částí. Městskou policii řídí primátor města, ředitelem je Jiří Golka. Vedle vyhlášky o čistotě města a Tržního řádu to byla právě jedna ze tří obecně závazných vyhlášek, v tomto roce vydaných, s platností do roku 2000. Vyhláška o Městské policii vstoupila v platnost 15. 7. 1993. Činnost Městské policie v Opavě sledovala Rada města Opavy téměř průběžně - už 29. 11. 1993 na svém zasedání projednala zprávu o její činnosti v tomto roce.

Bezpečnost v našem městě zabezpečovala i **Policie ČR**. Podle její zprávy stoupla **kriminalita nezletilců**. Důvodem je malá soudružnost rodiny a její nedostatečné pozitivní působení na děti, absence besed a preventivní výchovy na školách a drogy. Drogy jsou tím největším a narůstajícím nebezpečím.

Jinak se podle této zprávy údajně Opava poměrně poklidným městem s menším podsvětím malých podvodníků.

Ale ani naše vcelku "poklidné město" nebylo v tomto roce ušetřeno **trestné činnosti**. Více než výčet čísel těchto přečinů nám nová pojednání o některých z nich.

V květnu se v Opavě **vraždilo**. 49letý muž ubodal k smrti svou družku.

K nejčastějším přečinům patřily **krádeže**. Některé z nich můžeme označit za **průmyslové hyperkrádeže**. Dvě se odehrály v opavském pivovaru, odkud si odvezl neznámý pachatel, který se představil jako majitel firmy Avokádo z Karviné 24 tisíc lahví Zlatovaru. Nejen to. V říjnu si odvezl na padělaný živnostenský list neznámý "podnikatel" 60 tisíc litrů čistého lihu! Postiženo bylo i Zempo Opava, kde si zahrál na odběratele recidivista "s papíry" a odvezl si 35 tisíc vajec!

A nyní k dalším **loupežím v různých organizacích**. V březnu byl vykraden poštovní vůz s 1/2 mil. Kč. V červnu se vloupali nezletilci do fy Zekos a odcizili zde kabely z barevných kovů, byli však zadrženi. V říjnu byla vykradena počítačová technika ve zdravotním středisku v Kylešovicích.

Byly **vykrádány hospody**. V několika restauracích kradl recidivista - Rom. Nezaměstnaní muži vykradli na závěr roku hospodu na Tyršově stadionu. Nenechavci se dobývali i do hracích automatů - zcela je vykradli v restauraci Bludička na Partyzánské ul. Časté byly i **krádeže v obchodech**. Zde se

nejvíce aktivizovali občané romského etnika a bohužel i nezletilci, ba děti a ženy. V centru města byla polapena při krádeži v Jednotě Romka, v sousední Slezance - nákupním středisku pak v březnu rovněž Romové. Nepamatovali však na signalizaci, která přivolala Městskou policii a ta je zadržela. Několikrát se kradlo v zastavárnách - zadržení byli opět Romové při odcizení kožené bundy. V závěru roku byla vykradena samoobsluha Liduška na Englišově ul.

Pozornosti delikventů neušly ani **byty**. Kradly se hlavně peníze, zlato, elektronika. Častými pachateli byli specializovaní vykrádači bytů a domů z Ostravy. Tak např. v květnu se vloupal pachatel v nočních hodinách do domu na Dostojevského ul. V říjnu vykradli elektroniku z rodinného domu v Jaktaři, zatímco majitel pracoval na zahradě!

V prosinci byl zadržen při vykrádání bytu pachatel z Ostravy. Je na pováženou, jak bezedná je důvěřivost lidí, kteří jsou ochotni vpustit do svého bytu i zcela neznámou osobu. Někteří z těchto "návštěvníků" se za dveřmi ohlásí jako pracovníci bytových podniků, vodárny, elektrárny či plynárny a buď vymáhají nedoplatky nebo fingují nějakou kontrolu, kterou si dají zaplatit a využívají nepozornosti nájemníka k okradení.

Takto důvěřivé byly zejména důchodkyně. "Nevděčný" byl i podnájemník, který v březnu v době nepřítomnosti rodiny nechal z bytu na Hradecké ul. odvézt nábytek.

Vykrádány byly **sklepy**, a to hlavně na sídlištích. Mizela

odtud hlavně jízdni kola z kočárkáren, ale i další věci.

Co se však asi nejvíce rozmohlo byly **krádeže peněženek** v obchodech, na ulicích. Jen malé procento občanů, hlavně občanek, však krádež ohlásilo - pachatele bylo totiž těžko nalézt. Šlo často o "šňůrové" akce celého kolektivu zlodějů.

Přesto však se občas podařilo i okradené ženě pachatele zadržet nebo alespoň identifikovat. Zde je opět nutno uvést - a mrzí mne to, neboť bych nechtěla zavdat seabeměně k rasismu - že šlo ve vysokém procentu opět o občany - Romy. Tak např. v únoru okradli tři Romové v Obchodním domě zákazníci. V květnu byli zadrženi tři Romové při odcizování peněženek v Jednotě. Ke krádeži peněženek došlo i v mléčném baru U Jaktařské brány a "nejlépe" se dařilo těmto vykradačům na předvánočních nákupech - hlavně v Obchodním domě Breda.

Kradlo se však i na autobusovém a vlakových nádražích. Ostudou celého města bylo odcizení zavazadla návštěvníkovi města z daleké Kanady, a to v prosinci na autobusovém nádraží.

Kradla se i úroda **na polích, na hřbitovech** (zejména na centrálním na Otické ul.) se kradly náhrobní desky, květinová výzdoba hrobní a bohužel maskovaní lupiči zde přepadali i jedince. Tuto zprávu mám konkrétně od 2x takto nečekaně přepadeného pana Rožnovského (80 let), který při návštěvě hrobu své manželky byl vždy donucen "předat" pachateli své peníze. Jednou šlo i o členské příspěvky vlastivědné

společnosti Stopa ve výši cca 500 Kč, jejíž byl pan Rožnovský předsedou.

Je třeba ještě dodat, že často pachatelé okrádali i své nejbližší, např. nezletilý syn svou matku, zeť svou tchyni. Také se okrádali navzájem, a to často končilo i **krvavými rvačkami**. V dubnu řádili tři Romové přímo v bufetu U Labužníku na Hrnčířské ul. a v bistru na Olomoucké, kde musel být ošetřen pořezaný muž. V květnu se strhla rvačka Romů na Horním nám., při které byla rozbita výkladní skříň Potravin u divadla. Agresivní byli opilci a nejvíce se řádilo v lokále baru Nashville na Masařské ul., kde nejednou tekla krev a opilí několikrát sáhli i po plynových pistolích i nožech. Nejedna výtržnost byla hlášena i z Kartáče na nám. Republiky, kde byli ohrožováni, ba zbiti i barmani. Jednou zde opilý zákazník třískal skleněným půllitrem do všeho skleněného kolem sebe a způsobil mnoho škody. V srpnu vypukla velká rvačka Romů v hospodě U Mnicha.

Opilci však byli agresivní nejen v lokálech, ale i v nočních ulicích, kde páchali další nepřístojnosti. Tak např. v květnu si sedl opilý Rom za volant a "projížděl" centrum města. Opilých řidičů však bylo zadrženo více. 21. ledna byl dokonce zadržen opilý řidič trolejbusu č. 1, a to po oznámení jedné cestující, které se řidič nějak "nezdál".

Nepříjemné bylo pro občany našeho města i **rušení nočního klidu**. Zde je třeba upozornit na pokřikování mladých

po návratu z diskoték, zejména z kateřinské Alhambry (dřívě kino Odboj). Klidu si ovšem neužijí ani obyvatelé tzv. Domu hrůzy, domu pracujících Ostroje na Zámeckém okruhu.

V dubnu proběhl, "**fetácký**" sraz na dvoře domů Mezi trhy. Vylekaní občané přivolali policii, která mezi "zdrogovanými" zadržela i tři Poláky. Zda šlo o dealery drog se nepodařilo prokázat.

Nechybělo ani **přepadávání** osob. V dubnu byl přepaden kolem 21 hod. a okraden Romy na Mařádkově ul. důchodce, projíždějící zde na kole. Pachatelé byli dopadeni

K přepadení lákaly hlavně parky - zde byly ohroženy zejména ženy. Byl zajištěn Rom, který se na procházející ženy a dívky zaměřoval. Zde ovšem nebyli opět provinilci jen Romové. Zadržen byl i úchylný mladík, který měl na svědomí několik obtěžování. Jednou se mu dokonce podařilo zatáhnout do křoví mladou dívenku. Jiný chlapák zase obtěžoval na Zimním stadioně u šaten.

Ještě k "**motorizovaným**" přečinům. V tomto roce šlo opět o několik krádeží aut, bohužel z velké části neobjasněných. V lednu odcizila trojice mužů osobní auto Favorit. Byla dopadena. V dubnu byla u Východního nádraží odcizena Škoda 136T. Auta byla stále více vykrádána. Za zmínku stojí "kobercové" vykrádání aut jedné srpnové noci, a to bandou vykradačů z Ostravy. K těmto trestným činům patří i **zranění osob** motorovým vozidlem. 9. února byl sražen a

zraněn chodec na křižovatce Vančurova - Stará silnice. Podařilo se pouze zjistit, že se jednalo o Škodovku. Řidič z místa činu odjel. 8. května byla těžce zraněna žena, kterou srazilo v Kateřinkách u Katky vozidlo Škoda 105, řidič ujel. Stejně "odfrčel" z místa činu i řidič, který srazil 3. září muže na Žižkově ul.

22. ledna 1993 v 10 hodin a 20 min. došlo na Těšínské ulici v blízkosti prodejny opavských jatek Bivoj k dopravní nehodě, o níž můžeme hovořit jako o dětské tragédii. Přibližme si ji podrobněji. V uvedený den a hodinu přecházely přes vyznačený přechod pro chodce děti z mateřské školy se sídlem na Jateční ulici, jejichž bezpečnost zajišťovala učitelka se zvednutým červeným terčem. Vše v souladu s pravidly provozu na pozemních komunikacích. Podle pravidel se však nechovala AVIA -30N, autobus se státní poznávací značkou okresu Bruntál, která do řady dětí najela v plné rychlosti. Po hrůzném průjezdu vozidla zůstaly na ulici ležet dvě malé děti. Jednoho chlapce neprodleně převezla helikoptéra Rychlé lékařské pomoci Ostrava do nemocnice v Ostravě-Zábřehu, druhý byl zraněn lehce. Týmu specialistů zábřežské nemocnice se však nepodařilo život téměř šestiletého chlapce zachránit. Avii, jedoucí od centra města Opavy na Ostravu, údajně nefungovaly brzdy!

Strážci pořádku jsou v našem městě i ochránci státních hranic, **pohraniční policie**. I letos zajišťovala zejména kradená

jízdní kola, pašovaná do Polska a dokonce i několik motorových vozidel. Také kamióny s nezákonně převáženým alkoholem z Polska. Pohraničníci ve Vávrovicích se už dnes neobejdou bez evidence osob pomocí počítače.

Za zmínku stojí ještě útěk několika vojáků prezenční služby, včas zadržených a vrácených do opavských kasáren.

Výtržnosti napáchali i opavští psi. Jeden z nich pokousal 14 letou dívenku. Jeden zase ukousal k smrti jiného, menšího psa. Za tyto přečiny však mohou jejich málo zodpovědní držitelé.

Bez práce nebyla ani **požární ochrana**. **Veřejný požární útvar** na Těšínské ulici nesl hlavní odpovědnost za likvidaci požárů, přírodních katastrof, úniků škodlivin aj. havarijních záležitostí na území nejen našeho města, ale celého okresu. Je pravda, že jeho technické vybavení nebylo dostatečné např. chyběl vysokozdvizný automatický výsuvný požární žebřík, který dnes k modernímu zabezpečení protipožární aj. civilní i průmyslové ochrany neodmyslitelně patří. Vedle okresního sboru existovalo na území integrované Opavy **14 jednotek požární ochrany** v připojených obcích, spravovaných odborem vnitřní správy Úřadu města Opavy.

Dne 25. září byl předán kateřinským hasičům Úřadem města Opavy jejich **Hasičský dům** u sídliště Kateřinky-západ. Byla to velká sláva, zároveň zde proběhlo velké soutěžení hasičských družstev.

V letošním roce zasahoval Veřejný požární útvar spolu s několika sbory dobrovolných hasičů z obcí při velkém lesním požáru na katastru obcí Hať a Vřesina na Hlučínsku. Požár způsobil i výbuch z prasklého potrubí při zapálení propanbutanového vaříče. Od deky, položené a prohřáté na akumulacích kamnech hořelo v mateřské škole. Hořelo i na balkoně jednoho paneláku, když děti shora pouštěly hořící papírové vlaštovky.

Požáru ve svém bytě zachránil duchapřítomně, byť drasticky, občan, když vyhodil oknem hořící televizní přijímač.

Jinak k vážnějším požárům letos na území Opavy chválabohu nedošlo.

7. července 1993 se zabývala Rada města Opavy stavem v **civilní ochraně** obyvatel města. Do doby vydání nové zákonné úpravy bylo dosavadních systémů civilní ochrany obyvatel města Opavy. Zároveň bylo rozhodnuto nabídnout stálé byty kryty ke komerčnímu využití.

Na teritoriu města Opavy je celkem **17 skladů materiálu civilní ochrany**. Jde o ochranné plynové masky pro dospělé a pro děti a dětské ochranné vaky a kazajky, ochranné roušky, osobní zdravotnické balíčky a filtry. O řádné skladování a ošetřování těchto předmětů civilní ochrany pro občany města pečují skladníci. Jejich množství bylo původně plánováno pro obyvatelstvo mimo pracovní poměr (tj. důchodce, invalidní, děti, mládež a vysokoškoláky). Se zaměstnanci bylo počítáno ve

skladech CO na jednotlivých pracovištích. Znamená to, že v současných skladech CO byly zajištěny ochranné prostředky pouze pro část populace.

Kam se poděly prostředky ze skladů organizací dnes už nelze zjistit.

Sklady sledovaných prostředků civilní ochrany jsou v našem městě na devíti místech, a to v těchto objektech: ul. Boženy Němcové 4, Černá 13, Mařádkova 5, Na Rybníčku 24, Otická - mateřská škola, Palackého 21, Sadová 51, Solná 5 a budova Hlásky, Horní nám. 69.

Ve městě se dále nachází **13 stálých tlakově odolných krytů**, a to v těchto objektech: Krnovská 41 a 51, Mírová 29a, Jateční 1 a 13, Dolní náměstí 2, Hrnčířská 3 a 9 - 11, Alšova 3, Rooseveltova 19 a 20, Vyhlídalova 4, nám. Sv. Hedviky 23.

Kryty budované v 50. a 60. letech byly budovány pro ukrytí veškeré populace města. Jde o prostory v suterénech obytných domů, které lze za určitých podmínek využít i v mírové době v případě havárií, úniků škodlivin či přírodních katastrof. Podle vyhlášky č. 116/90 Sb. je lze využít jako nebytové prostory. Proto se usnesla rada města nabídnout tyto kryty veřejnosti ke komerčnímu využití. Zda se tak stane ovšem ukáže budoucnost. V našem městě máme několik závodů, z nichž by únik některých látek zcela zamořil město i okolí. Jde o výrobu léčiv - Galenu, Jatky a Mrazírny (čpavek)... už proto je zapotřebí pamatovat na ukrytí nebo dobře zorganizovanou a

Minorit

Lebuň

rychlou evakuaci obyvatelstva.

XVI. Životní prostředí

Od 1. dubna 1993 byl zřízen při Úřadu města Opavy samostatný **odbor životního prostředí**. Poněvadž je to vzhledem k horšícímu se životnímu prostředí v našem městě odbor důležitý, zmíním se o podrobněji.

Původně byli přijati na úřad města dva pracovníci a postupně byl tento úsek posílen o další pro ochranu ovzduší, přírody, čistoty města a práci s odpady.

Odbor ŽP byl zřízen a schválen v Radě města Opavy 1. 4. 1993, jako 10 členný. Vedoucí odboru byla jmenována Ing. Dagmar Kůřečková. Čistotu ovzduší dostala za úkol sledovat Ing. Alena Bernardová, čistotu vody a práci s odpady Mgr. Vojtěch Grepl, péče o městskou přírodu byla svěřena Ing. Pavle Parákové, ochrana zemědělského půdního fondu Vlastě Frélichové, drobné chovy a zahrádky Iloně Drešlové. Kromě toho zde byli tři pracovníci pověřeni inspekcí čistoty města.

Povšimněme si nejprve **ovzduší** v našem městě. Opava, byť známá jako bílé město, patří bohužel v celorepublikovém měřítku ke smogem značně znečištěným městům. Řadí se tak

po bok např. Přerova či Olomouce. Hlavní příčinou zplodin jsou opavské kotelny a kotelničky na pevná paliva. Je jich zde několik stovek a ochránci ovzduší je dělí na malé zdroje znečištění (jde o menší kotelny domů a bytových družstev, rodinných domů a domácností) a mezi střední zdroje patří kotelny menších podniků (Seliko, Merkanta ...). K velkým znečišťovatelům ovzduší našeho města patří Ostroj, Masný průmysl, Galena, Model Obaly, Cukrovar, Moravolen, Technické služby a velké kotelny bytových správců.

V zimním období dokáží všechny tyto kotelny zaneřádit ovzduší města hlavně proto, že se zde **topí podřadnými prachovými palivy** a dokonce kaly. Častokrát, když ráno otevřu dveře na balkón, je město zcela zahaleno štiplavým dýmem. To je situace nejhorší, neboť se namnoze zatápí. Teprve po 1 - 2 hodinách se vrstva smogu zužuje a visí jako houně, než se rozplyne. Je-li vlhko, "visí" smog i celé dopoledne. Je lépe nevětrat. Ale ven se musí a nejvíce je mi líto nejmenších dětí, odvážených brzo ráno na kočárcích do jeslí. Kolik z nich je už alergiků, se mi nepodařilo zjistit. Jen vím, že dost. Proto bylo tak chvályhodným činem pro nejslabší z nich zřídit např. speciální mateřskou školu pro alergiky, o které jsem se zmínila v kapitole o školství.

Kotelny ovšem nejsou jediným zdrojem znečišťování ovzduší v našem městě. Jako jejich vážný konkurent vystupuje **doprava**, nešťastně vedená prakticky centrem města, i když se

této dopravní tepně říká vnitřní okruh, nejde o žádný obchvat dopravy mimo město. Nejhorší dopravní situace je v době tzv. špiček, tj. po poledni, kolem 14 a 16-18 hod. a pak v pátek odpoledne a v neděli k večeru, kdy proudí kolony osobních vozů na jesenický víkend a zpět. Jde o vozy z východní části severní Moravy a Slezska. Vzhledem k tomu, že jsou od Jakteře po celém okruhu na Ostravu a Hlučín vypnuty semaforey, zasvěceně prohlašuji, že tuto tepnu nejde bez problémů v tuto dobu přejít.

Dne 21. prosince 1992 schválila Rada města Opavy **vyhlášku o regulačních opatřeních** proti znečišťování ovzduší a k ochraně zdraví občanů za smogových situací, a to s platností od 1. 1. 1993. Podle ní se zakazuje spalovat černouhelné kaly na území města do dvou let, přesně do 30. 9. 1994. V místech, kde byla do konce roku 1992 zřízena plynová přípojka, je do 30. září 1993 povinností přejít na vytápění plynem.

Dne 4. ledna 1993 byl v 8 hod. vyhlášen pro Opavu včetně připojených částí **signál upozornění** na možnost stanovení 1. regulačního stupně, neboť na 3 stanicích došlo k překročení normy škodlivých látek v ovzduší. Ve 13 hod. byl pak skutečně **1. regulační stupeň** vyhlášen a toto opatření pro zvláštní ochranu ovzduší a zdraví obyvatel bylo zrušeno následující den v 9 hod.

A ještě blíže ke zmíněné vyhlášce o regulačních

opatření a ochraně zdraví za smogových situací. Město Opava je podle vyhlášky ministerstva životního prostředí ČR, č. 41/92 Sb. oblastí, vyžadující zvláštní ochranu ovzduší. Oddělení životního prostředí úřadu města usiluje už od roku 1992 o zřízení **automatické imisní monitorovací stanice (AIMS)**, jejíž pomocí bychom byli schopni ihned reagovat na zhoršení stavu ovzduší ve městě a vyhlašovat regulační opatření. V současné době se už podařilo prosadit zřízení této stanice pro Opavu na Českém hydrometeorologickém ústavu. K umístění stanice byly vytipovány dvě lokality - Kateřinky u MŠ Šrámkova a křižovatka Ratibořská-Vodní. Tato stanice bude vybavena zařízením SO, NO a polétavého prachu. Pořizovací hodnota stanice je 2,5 mil. Kč. Stanice je majetkem Českého hydrometeorologického ústavu, který je rovněž jejím provozovatelem. Je povinen nést pracovní náklady, které jsou pro letošní rok vyčísleny částkou 120 tis. Kč. Meteorologický ústav však požádal město o finanční příspěvek na výstavbu ve výši 60 tis. Kč a také o finanční spoluúčast na provozu stanice. Rada města ústavu vyhověla, přiznala požadovanou částku na výstavbu a 30 tisíc na provoz stanice.

Vyhláška města zpoplatnila provozovatele malých kotelen tak, aby je motivovala k přechodu na **ekologické palivo**. Důslednějším kontrolováním problémových zdrojů a uložení 4 pokut se podařilo omezit znečišťování ovzduší. Během roku byly plynofikovány 3 kotelny Městského podniku bytového

hospodářství. Byly to malé, ale znatelné krůčky.

Znečišťování povrchových vod ve vodních tocích na území města je v současnosti téměř neřešitelný problém, táhnoucí se ovšem už mnoho let. Už před listopadem 1989 se hovořilo o dočasném zastavení výstavby na sídlištích, pokud nebude tento problém vyřešen. Vždyť splašky města jsou přímo odváděny do vodních toků a čistírna odpadních vod na Těšínské ulici je přetížena a kapacitně nedostačuje. Rada města se rovněž nad tímto problémem zamýšlela, a rozhodla se pro urychlené řešení ve spolupráci se Severomoravskými vodovody a kanalizacemi a Okresním úřadem v Opavě. Jakékoliv kontroly byly shledány jako neúčinné - je nutno řešit celkovou situaci výstavbou vysokokapacitní čistírny odpadních vod. Jako to dopadne?

A nyní k dalšímu problému - k **odpadům**, které každoročně narůstají. V roce 1992 byl povinně ze zákona zpracován i v Opavě program odpadového hospodářství. Na této práci se podílel útvar hlavního architekta úřadu města s Technickými službami města Opavy. S rostoucími cenami za odvoz odpadu se rozmohly černé skládky, jejichž odvoz je pro město velmi nákladný. Tak např. divoké skládky podél toku řeky Moravice byly asanovány nákladem 270 tis. Kč. Obdobně byly likvidovány divoké skládky v Jaktaři. Hlavní skládka města je v Holasovicích.

Důležitým článkem životního prostředí je i v našem městě

příroda a krajina. Vůbec si povšimněme, co **území města zahrnuje:** jsou to **veřejná prostranství** (komunikace, chodníky, mosty, parkoviště), **veřejná zeleň** (na 268 km² jde o parky, zahrady, hřbitovy, zahrádkářské osady, sportovní areály), plochy **zemědělské a lesnické, vodní toky.** Dále **nezastavěné plochy** (dvory, sklady). Úprava tohoto území města zahrnuje **vyhláška o čistotě** na území města, platná od 1. 3. 1993, o níž bude pojednáno níže.

Ochranou přírody a krajiny se zabývá samostatné oddělení odboru ŽP. Do loňského roku byla tato činnost omezena pouze na ochranu stromů, přičemž o kácení stromů rozhodovala komise, složená z odborné i laické veřejnosti.

Vraťme se k čistotě města, jejíž vyhlášku jsem již výše citovala. Vyhláška specifikuje, kde a jak se úklid provádí a kdo a kdy jej zajišťuje. S výjimkou veřejných prostranství je odpovědnost vždy na vlastnících pozemku či nemovitosti. Porušení povinností plynoucích z vyhlášky je možné pokutovat až do výše 1.000 Kč. O jaké čištění jde? Především o průběžný úklid minimálně 1x týdně. (To by mělo být samozřejmostí - kdysi se vždy před každým domem v sobotu zametalo!) Dále o generální úklid 2x ročně, kdy se přistavují podle harmonogramu do jednotlivých částí města velkoobjemové kontejnery, a to na jaře a na podzim. Zvláštní pozornost zasluhuje **zimní údržba** - zde zůstala ve vyhlášce mezera s tím, že je nutno ještě zpracovat operační plán. Zanedbání této údržby je totiž

Opeva - v létě
- v zimě

nebezpečné - a bohužel v našem městě jde o "normální jev", že se neposypávají kluzké chodníky. I přesto, že lékaři vykazují v tuto dobu nárůst zlomených končetin, hlavně u důchodců. (Pamatuji si, jak se v mém dětství vždy ráno posypávaly kluzké chodníky před každým domem, nebylo výjimek. Inu to byl k dispozici popel!?)

Nová vyhláška sankcionuje i znečišťování vozovek - ale zde je "vedle". Jak polapit vůz, který v zatáčce "ztratil" kus nálože cukrovky - jak jsem byla svědkem?

Jednoduše - s čistotou bílé Opavy nemůžeme být spokojeni. A to píši nerada, nechci "malovat čerta na zed". Také je zde mnoho ploch, které je třeba uklidit, které město hyzdí, sotva se zajde mimo centrum.

A na závěr o **psech**. V našem městě je evidováno na 2 500 psů, což je asi (podle namátkových kontrol) 60% z celkového počtu, těchto domácích zvířat. Znečišťování města psími exkrementy se bude řešit v příštích letech.

XVII. Počasí

V závěrečné části zápisu si povšimněme, jaké počasí nám přinesla paní Příroda. Začneme v **lednu**.

Na počátku měsíce panovala "paní Zima" se vší vervou. Rtuť teploměru klesala hluboko pod bod mrazu a 4. ledna dosáhla dokonce hodnoty - **-23 st., což byl nejchladnější den měsíce a roku!** 6. a 7. ledna došlo k oteplení a počasí si s lidmi krutě zažertovalo. Zmrzlý déšť proměnil chodníky i silnice v jedno velké kluziště s nerovným povrchem a tvrdě zaútočil na tělesné schránky chodců i plechové karoserie aut. Na ortopedické ambulanci ošetřili za 2 dny 73 úrazy, z čehož bylo 12 zlomenin. Postiženi byli převážně starší lidé, ale ani mladí nevyvázli bez úhony. Na chirurgické ambulanci byl počet zraněných o něco nižší. Dopravní policie vyšla z této ledové šlamastiky nad očekávání dobře. Řidiči jezdili opatrně a bylo zaznamenáno "pouze" 9 dopravních nehod. Do konce ledna se zima tvářila, že si dává oddych, teploty se pohybovaly nad nulou a v některých dnech překročili i 10 st. Teplotního maxima v měsíci bylo dosaženo 12. a 17. ledna, kdy teploměr dosáhl 13 st. Celkově byl leden teplotně nadnormální a srážkově podnormální. Nejvíce srážek spadlo 22. ledna, a to 2,2 mm. Celkově se leden vyznačoval neobvyklým slunečním svitem, a to 78 hodin za měsíc. Průměrná denní teplota se pohybovala kolem 13 st. Na jižních svazích břehů kolem řek se dokonce objevily kočičky, což je pro leden jev neobvyklý.

Únor byl v letošní mírné zimě v průměru **-1 st. nejchladnějším měsícem roku.** Začal nejchladnějším dnem měsíce, kdy 1. 2. klesl teploměr na -11,8 st., aby však hned

následujícího dne a pak ještě 5.2. bylo dosaženo skoro opačných hodnot, a to 7,6 st. Teploty kolísaly od -5 st. do 5 st. až v posledním týdnu poklesly noční teploty na -9 st. Celkově byl únor v průměru o 1,5 st. chladnější než leden.

Srážkových dnů bylo 13, největší množství srážek - 11,2 mm - bylo zaznamenáno 24. února. Ale už 17.2. napadlo na 10 cm sněhu a Opava byla bílá až do poč. března. I únor se vyznačoval nadprůměrným slunečním svitem. "Zubaté" sluníčko svítilo 85 hodin. Přesto však se mnohé vodní plochy potáhly, byť nakrátko, ledem a dalo se bruslit.

V první polovině měsíce **března** vládla ještě zima v plné síle, ve druhé polovině se pak své vlády dovolávalo už jaro. Nejchladnějším dnem byl 1. březen, kdy rtuť teploměru klesla na -13,5 st., nejtepleji pak bylo 22.3., tedy den po prvním jarním dnu, kdy teplota vystoupila dokonce na 17,2 st.! Konec měsíce však opět poznamenala zima. V neděli **28. března** napadlo zcela nečekaně tolik sněhu že **závěje dosahovaly místy až 1m**, tedy nejvíce z celého roku a na cestách byl zcela kalamitní stav. Sluníčko svítilo už 103 hodiny a byly zaznamenány dokonce 2 vegetační dny, kdy teplota přesáhla 10 st. Teplotně i srážkově byl březen podnormální. Nejvíce srážek připadlo právě na již zmiňovaný den 28.3. Jaro přišlo ve znamení tepla a sucha.

Teplotně byl **duben** spíše chladný, aprílové výkyvy však byly značné. Zatímco 1.4. bylo nejchladněji, a to -5,8 st., 26.4.

už byla zaznamenána teplota takřka letní, a to 25,8 st. a tento den se zapsal jako nejteplejší den měsíce. Srážkově byl duben značně podnormální, srážkových dnů bylo pouze 7 a srážek 9,2 mm, přičemž nejvíce srážek (3,4 mm) spadlo 19.4. Sluníčko se přímo překonávalo a svítilo celých 207 hodin. Bylo zaznamenáno už 10 vegetačních dnů. **Kolem 25. dubna začaly rozkvétat stromy** - meruňky, švestky, třešně, do konce měsíce pak další stromy a louky.

Květen můžeme charakterizovat jako krásný. Byl teplotně nadnormální, ale srážkově značně podnormální. Zatímco 18.5. bylo nejchladněji, a to pouze 2,9 st., 21.5. byl zaznamenán naopak nejteplejší den měsíce, a to s teplotou 28,6 st., což je teplota již zcela letní. Srážkových dnů bylo pouze 10. Nejvíce srážek spadlo 30.5., a to 4,6 mm. Bylo zaznamenáno už 29 vegetačních dnů a 222 hodin slunečního svitu! Se svou průměrnou teplotou se vyrovnal květen následujícímu letnímu měsíci.

Červen byl teplotně mírně podnormální, **srážkově však byl s průměrem téměř 38 mm nejdeštivějším v roce.** Zatímco 16.6. byl zaznamenán nejchladnější den s teplotou 5 st., už 11.6. byl zaznamenán nejteplejší den měsíce s teplotou 28,6 st., která však přinesla bouřku a nejvíce srážek v měsíci, a to 37,6 mm. Šlo o **dešťovou kalamitu**, v několika sklepech vyvstala spodní voda. 16. 8. rozhodla rada města o vytvoření havarijního fondu pro živelní pohromy. Měsíc byl poznamenán

20 srážkovými dny. Slunce svítilo 196 hodin a bylo 30 vegetačních dnů, kdy příroda se zcela probudila.

Ještě se zastavme u zmíněné dešťové kalamity 11.6. Největší množství srážek v měsíci, provázející bouřku či průtrž mračen, způsobilo škody a spousty starostí mnoha občanům našeho města. Nejpostiženější byly lokality. Na Žižkově ulici v Jaktarži došlo vlivem vylití Jaktarky k zatopení studní a sklepů, zejména pak ke kontaminaci studní ropnými produkty unikajícími z jímek Benziny a ČSAO. Na ulici Přemyslovců v téže čtvrti byly zatopeny 2 rodinné domky a došlo tak k úplnému znehodnocení vnitřního vybavení. Další postiženou lokalitou byla v Kateřinkách ulice Na bahně, kde byla stejně jako před dvěma lety vyplavena ornice a sklepy, garáže i přízemní místnosti domků se ocitly pod nánosy bahna.

Lze konstatovat, že **červenec**, první dovolenkový měsíc, se moc nevydařil. Po chladném začátku, kdy 2.7. bylo zaznamenáno pouze 6,6 st., byla 10.7. nejvyšší teplota, a to 29,6 st., aby 14.7. bylo opět 6,6 st. a teprve na konci měsíce 31.7. opět 29,6 st. Celkově je však možno říci, že červenec byl i přesto se srpnem nejteplejším měsícem roku s prům. teplotou 18 st. Za 14 srážkových dnů spadlo pouze 43,8 mm, přičemž nejvíce (11,5 mm) 19.7. Sluníčko svítilo 212 hodin a bylo zaznamenáno 30 vegetačních dnů. Rostlo neobvykle mnoho hub.

Srpen jako málo deštivý měsíc se vydařil lépe. I když

nebyl teplotně nadnormální, **byl s prům. teplotou 17,3 st. nejteplejším v roce.** Zatímco nejtepleji bylo 16.8., a to 32,6 st., 27.8. bylo zaznamenáno pouze 2,6 st. Za 11 srážkových dnů spadlo pouze 21,4 mm srážek, nejvíce (6,4 mm) napršelo 27.8. Sluníčko bylo pilnější, svítilo 227 hodin a bylo zaznamenáno 30 vegetačních dnů.

Teplotně bylo **září** takřka v normálu, srážkově však bylo značně nadnormální. Po červnu bylo září nejdeštivější. Teplotní rozdíly však byly značné. Zatímco 20.9. klesla teplota již pouze na 1,5 st., 24.9. byla zaznamenána maximální teplota měsíce 26,4 st. Srážkových dnů bylo 13 a celkem spadlo 84,7 mm srážek, přičemž nejvíce jich spadlo 26.9., a to 31,3 mm. Slunce svítilo ještě celkem 184 hodiny, ale vegetační dny už byly pouze 24. Babího léta jsme si užili v podstatě do 24. září, pěstitelé mohli přes častější nepřízeň počasí v klidu sklídit úrodu z polí a zahrad.

Říjen začal deštivě, což příroda tolik potřebovala. Denní teploty však dosahovaly 20 st. V průběhu měsíce se však už objevovaly značně teplotní výkyvy. Zatímco 14.10. byla zaznamenána teplota 22,2 st., 17. 10. se výrazně ochladilo. 31.10. se už setkávala s prvním nočním mrazíkem. Srážkových dnů bylo 12, nejvíce srážek spadlo 21.10., a to 10,4 mm. Sluníčko svítilo už pouze 93 hodiny a vegetačních dnů bylo zaznamenáno už jen 13. Celý měsíc pokračovala plodná **houbařská sezóna**, jaká se už dlouho nepamatovala.

Listopad byl letos po únoru druhým nejchladnějším měsícem roku. Zatímco teplotně byl značně podnormální, srážkově byl takřka v normálu. Kolísání teplot bylo značné. Zatímco 8. 11 byla ještě zaznamenána teplota 14,4 st., 20.11. to už bylo -14,6 st., což byl druhý nejchladnější den roku. **První sníh napadl 16. listopadu.** Nejvíce srážek však bylo zaznamenáno již 6.11., kdy spadlo 14 mm. Slunce svítilo pouze 32 hodiny, a nebyl zaznamenán žádný vegetační den.

Prosinec byl teplotně i srážkově nadnormální. Zatímco 1.12. klesl teploměr na -7 st., vyšplhal se před Vánocemi 20.12. na 9,4 st. Nastal čas smogů, inverzí. Srážkových dnů bylo 14, nejvíce sněhových srážek spadlo 25.12., a to 13,2 mm. Sluníčko to moc nepřehánělo, svítilo pouze 34 hodiny. Přesto byly alespoň od sv. Štěpána, tj. od 2 svátku vánočního, bílé Vánoce. I když sněhová pokrývka byla jen nepatrná, sváteční náladu lidí podpořila. Teprve po Novém roce však usedla paní Zima, pevně na svůj stolec a nastal mrazivý čas. Ale o tom až v zápise v příštím roce.

V závěru lze konstatovat, že **letošní rok byl vcelku teplý, s prům. teplotou 8 st., ale suchý - s celkovým úhrnem srážek 474 mm.** Jaký bude ten příští? Ale příroda si vše zcela jistě - jako obvykle - vyrovná!

Prameny:

- Zápisy z jednání rady a zastupitelstva města ve sledovaném roce
- Údaje z pamětní knihy návštěv města, z matričního oddělení, odboru výstavby a dopravy, školství a kultury Magistrátu města Opavy
- Údaje z Českého úřadu statistického Opava, Úřadu práce Opava, některých škol, z kroniky Slezské zemské nemocnice, některých závodů, kulturních zařízení
- Regionální periodika Region a Naše Opavsko, Zpravodaje Slez. divadla, Sl. zem. muzea, Matice opavské
- Vyhodnocení počasí z Hydrometeorologického ústavu v Ostravě - Porubě
- Osobní poznatky z různých akcí a života ve městě vůbec, záznamy o počasí, událostech, ...

Doslov

Jak už je uvedeno v úvodu knihy - tento zápis kroniky

města Opavy za rok 1993 je psán po sedmi letech. Události tohoto roku původně sledovala paní Dáša Seberová, kronikářka města v letech 1988 - 1996, která měla k dispozici materiály, tiskoviny a také měla možnost osobně se zúčastňovat dobových akcí. Zápisy však stihla pouze do roku 1992.

Mnohé z roku 1993 zaval čas, u většiny organizací už nebyly k dispozici potřebné přehledy. Tolik na omluvu, bude-li tento zápis v některých oblastech veřejného života našeho města neúplný.

Chtěla bych poděkovat všem, kteří se práce na zápisu odvedeném v této podobě, zúčastnili. Byl to především můj manžel, historik PhDr. Vilém Plaček, CSc, který mi pomohl vypsát z archivních pramenů a archivovaných tiskovin potřebná fakta.

Dobové zápisy mi zapůjčily pracovnice organizačního oddělení Magistrátu města Opavy, paní Jana Müllerová a Eva Šoltysová.

Texty zanesla do počítače paní Martina Demelová a opravy provedl můj syn Mgr. Radim Plaček.

Grafickou úpravu s vytištěním na tiskárně s dokumentárním inkoustem provedla paní Hana Fraňková ze střediska informačních služeb Magistrátu.

Vazbu zajistilo knihařství paní Stodůlkové v Opavě-Kateřinkách, Černá ul.

Pracovní podmínky pro splnění tohoto zápisu mi zajistil

tajemník Magistrátu města Opavy JUDr. Tomáš Elis.

Originál zápisu bude po schválení v Radě města Opavy s podpisem primátora města uložen spolu s dalšími u náměstka primátora města Ing. Pavla Mališe, opis ve Státním okresním archivu v Opavě a další u kronikářky města Mgr. Moniky Štěpánkové.

Magda Plačková

Schválení zápisu

Tento zápis kroniky města za rok 1993 schválila na svém zasedání Rada města Opavy dne 20.2. 2001.

V Opavě dne 20.2. 2001

PhDr. Magda Plačková
kronikářka města Opavy

Doc. RNDr. Ing. Jan Mrázek. CSc.
primátor města Opavy

Obsah

	strana
Úvod	
Svět a Česká republika v roce 1993	3
I. Obyvatelstvo	9
- počty obyvatel	
- sňatky	
- první občánek roku 1993	
II. Zaměstnanost	11
- počty nezaměstnaných	
- Úřad práce Opava	
III. Veřejný a politický život	14
- ODS	
- ODA	
- ČSSD	
- KDU-ČSL	
- KSČM, LB	
- Společnost přátel východu	
- Konfederace politických vězňů	
- Slezský německý svaz	
- Významné návštěvy	
- Významné akce	

IV. Samospráva

24

- Zastupitelstvo města Opavy
- Členové zastupitelstva
- Rada města Opavy
- Členové rady
- Úřad města Opavy
- Územní členění města
- Služební cesty

V. Průmysl a stavebnictví, zemědělství

34

- Galena
- Ostroj
- Model Holding
- Slezské mrazírny
- Opamyl
- Merkanta
- Herba Alko
- Moravel
- Seliko
- Atrei
- O A M
- Okresní hospodářská komora
- Ingstav
- Agrární komora
- Zemědělské podniky, půda

VI. Majetek města, bydlení, výstavba	52
- Městský podnik bytového hospodářství	
- Remark	
- Kolfis	
- prodej domů	
- žadatelé o byt	
- výstavba rodinných domů	
VII. Obchod, služby a peněžnictví	62
- OD Breda	
- 1. supermarket Pouba	
- Bivoj	
- zastavárny	
- prádelny a čistírny	
- autosalóny	
- Labužník	
- květinářství	
- oční optiky	
- trhy	
- hotely	
- peněžní ústavy	
VIII. Doprava a spoje	72
- dopravní situace ve městě	
- Dopravní podnik města Opavy	
IX. Zdravotnictví	77
- Slezská nemocnice	

- Středisko záchranné služby
- Sanitrans
- Léčebné a rehabilitační centrum
- jesle

X. Sociální péče 91

- odbor soc. péče Úřadu města Opavy
- bezdomovci
- kluby důchodců
- Azylový dům Samaritán
- Charita
- Český červený kříž
- sociální ústavy

XI. Školství 98

- mateřské školy
- základní školy
- základní umělecké školy
- střední školy
- střední odborná učiliště
- Slezská univerzita v Opavě

XII. Kultura 118

- Bezručova Opava
- Slezské divadlo
- Loutkové divadlo
- koncerty
- pěvecké soubory

- country hudba
- rozhlasová stanice Ekol.S.
- výchovné a vzdělávací akce
- Slezské zemské muzeum
- Dům umění
- Matice slezská
- Vlastivědná společnost
- Stopa - Stará Opava
- archivy
- knihovny
- umělecké agentury
- akce World Heritage pro Unesco
- opavské týdeníky
- péče o městské pamětihodnosti

XIII. Církevní život 141

- úsilí o opavské biskupství
- vysvěcení kostela sv. Hedviky
- kostelní koncerty

XIV. Sport 147

- TJ Slezan Opava
- Memoriál Ing. Ivo Lisky
- mistrovství ČR ve střelbě z kuše
- TJ Sokol Opava-Kateřinky
- jezdeckví
- mistrovství ČR juniorů ve skokových soutěžích

- volejbal
- triatlon - reprezentantka ČR Renata Berková
- nohejbal
- cyklistika
- 3. ročník cyklistické jízdy přátelství Opava - Ratiboř
- kulturistika
- 15. roč. Grand Prix Pepa
- nejúspěšnější opavští sportovci

XV. Veřejný pořádek, požární a civilní ochrana 163

- Městská policie
- trestná činnost
- Okresní sbor požární ochrany
- otevření Hasičského domu v Opavě-Kateřinkách
- požáry
- civilní ochrana
- sklady CO
- kryty CO

XVI. Životní prostředí 173

- odbor ŽP Úřadu města Opavy
- ochrana ovzduší
- regulační opatření
- ochrana vod
- odpady
- ochrana přírody a krajiny
- udržování čistoty města

- zimní údržba
- chov psů

XVII. Počasí	179
Prameny	186
Doslov	186
Schválení zápisu	189
Obsah	190